

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 230

Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisy on-raporlari>
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/3308 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazısı6

- Genel Gerekçesi6

- Madde Gerekçeleri8

• Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu12

• Muhalefet Şerhleri18

• Teklif Metni84

• Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin84

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Rukiye Toy</i>	<i>Mehmet Baykan</i>	<i>Cevahir Asuman Yazmacı</i>
Sivas	Konya	Şanlıurfa
<i>İsmail Erdem</i>	<i>Tuğba Işık Ercan</i>	<i>Ali İnci</i>
İstanbul	İstanbul	Sakarya
<i>Mehmet Sait Yaz</i>	<i>Mustafa Yavuz</i>	<i>Muhammet Müfit Aydın</i>
Diyarbakır	Bursa	Bursa
<i>Sayın Bayar Özsoy</i>	<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Kemal Karahan</i>
Kayseri	Hatay	Hatay
<i>Tuba Köksal</i>	<i>Süleyman Karaman</i>	<i>Ümmügülşen Öztürk</i>
Kahramanmaraş	Erzincan	İstanbul
<i>Orhan Yegin</i>	<i>Mehmet Eyup Özkeçeci</i>	<i>Ahmet Mücahit Arınç</i>
Ankara	Gaziantep	Manisa
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>Yusuf Ziya Aldatmaz</i>	<i>Saffet Bozkurt</i>
Afyonkarahisar	Bartın	Zonguldak
<i>Osman Zabun</i>	<i>Adem Korkmaz</i>	<i>Kadem Mete</i>
Isparta	Burdur	Muğla
<i>Lütfiye Selva Çam</i>	<i>Çiğdem Karaaslan</i>	<i>Hulusi Akar</i>
Ankara	Samsun	Kayseri
<i>Rümeysa Kadak</i>	<i>Halit Yerebakan</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
<i>Abdürrahim Dusak</i>	<i>Çiğdem Koncagül</i>	<i>Adem Çalkın</i>
Şanlıurfa	Tekirdağ	Kars
<i>Mustafa Hakan Özer</i>	<i>Mervan Gül</i>	<i>Arslan Tatar</i>
Konya	Siirt	Şırnak
<i>Hasan Çilez</i>	<i>Şahin Tin</i>	<i>Yücel Arzen Hacıoğulları</i>
Amasya	Denizli	İstanbul
<i>Faruk Kılıç</i>	<i>Ali Özkaya</i>	<i>Ali Kıratlı</i>
Mardin	Afyonkarahisar	Mersin
<i>Fatma Öncü</i>	<i>Abdurrahim Fırat</i>	<i>Veysel Tipioğlu</i>
Erzurum	Erzurum	Kocaeli
<i>Derya Yanık</i>	<i>Resul Kurt</i>	<i>Cüneyt Yüksel</i>
Osmaniye	Adıyaman	İstanbul

Mustafa Varank

Bursa

Osman Sağlam

Karaman

Suna Kepolu Ataman

Diyarbakır

Hasan Arslan

Afyonkarahisar

Hüseyin Altınsoy

Aksaray

Harun Mertoğlu

Rize

Süleyman Şahan

Yozgat

Kaan Koç

Ardahan

KATILMA YAZISI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3308 Esas Numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne katılıyorum.

Gereği arz ederim.

13.10.2025

Mestan Özcan

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/3308)	
ESAS	Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu
TALİ	Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Çevre Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Doğal, tarihsel ve kültürel varlıkların sayısı ve çeşitliliği bakımından dünyanın en önde gelen ülkelerinden biri olan ülkemiz bu anlamda ulusal ve uluslararası pek çok kaynak değerine sahip olup biyolojik çeşitlilik bakımından ise Avrupa ve Ortadoğu'nun en zengin ülkelerinden biridir. Ülkemizde bu alanların korunması için gerekli yasal düzenlemeler yapılmış olup bu alanlar korunan alan olarak ilan edilmektedir. Bu alanlardan milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, biyolojik çeşitlilik, yaban hayatı ve kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl, gölet ve sulak alanlar ve hassas bölgelerin tespitini, korunmasını, geliştirilmesini, kara avcılığının düzenlenmesini ve yönetilmesini, doğa turizmi potansiyelinin artırılmasını sağlamak üzere Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 28/12/2024 tarihli ve 32766 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 175 sayılı Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli kuruluş olarak yeniden yapılandırılmıştır. Anılan Kararname ile; Milli Parklar Kanunu ve Kara Avcılığı Kanunu ile verilen görevleri yapmak, bunun yanında Çevre Kanunu kapsamındaki sulak alanların korunması ve yönetimine dair iş ve işlemleri yürütmek görevi Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Ülkemizde 2025 yılı itibarıyla 50 milli park, 274 tabiat parkı, 111 tabiat anıtı, 32 tabiatı koruma alanı, 136 sulak alan, 85 yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır. Son yıllarda tabiata olan ilginin artmasıyla doğa turizmi açısından önemi yüksek olan korunan alanların ziyaretçi sayısı yılda yaklaşık 70 milyona ulaşmıştır. Türkiye vizyonunda çok daha fazla ziyaretçinin tabiatla iç içe olabileceği ve korunan alanlarda vakit geçirebileceği dikkate alındığında, bu alanların kaynak değerlerinin korunarak etkin bir ziyaretçi yönetimi yapılması, ziyaretçilerin temel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik gerekli alt ve üst yapı tesisleri ile alan düzenlemelerinin hızlı bir şekilde tamamlanması, ziyaretçilere farklı alternatifleri sunacak korunan alan koridorlarının oluşturulabilmesi için korunan alanların bölgesel bazda

iyi planlanması, projelendirilmesi ve yönetimi büyük önem arz etmektedir. Diğer yandan, sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi bakımından av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmaları, geliştirilmeleri, avlanmalarının kontrol altına alınması, kaçak avcılığın önlenmesi ve av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Korunan alanların ilan edilmesi, tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin etkin bir şekilde korunması ve sürdürülebilir bir biçimde yönetilmesi amacıyla özel kanunlara ihtiyaç duyulması neticesinde 1983 yılında yayımlanan 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ile uluslararası düzeydeki doğa koruma ve korunan alanlar yönetim anlayışındaki gelişmeler doğrultusunda zaman içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kalması, uygulamada 6831 sayılı Orman Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu başta olmak üzere diğer kanunlarda yapılan değişiklikler ile uyum sağlayamaması sebepleriyle Kanunda bazı değişiklikler yapılması ihtiyacı hasıl olmuştur. Hazırlanan Teklif ile 2873 sayılı Kanuna tabi alanların planlanması, yönetilmesi, işletilmesi ile Kanuna aykırı hareket edenler hakkında uygulanacak yaptırımlara yönelik değişiklikler yapılmakta ve mevcut koşullarda ihtiyaç duyulan konularda yeni düzenlemeler getirilmektedir. Kanunda daha önce tanımlanmayan “alan kılavuzu” kavramı tanımlanmakta ve yeni bir terim olan “av ve doğa koruma memuru” kavramı getirilmektedir. Av ve doğa koruma memurlarının istihdamı ile, mevzuata aykırılık oluşturan fiillerin daha sıkı takibi ve denetimi sonucunda alanların daha etkin bir şekilde korunması hedeflenmektedir.

Yine 2873 sayılı Kanuna tabi alanlarda gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine verilebilecek diğer izinler düzenlenmektedir. Düzenlemeden önce korunan alanlarda gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine verilecek izinlerde Orman Kanunu ve ilgili yönetmelikleri uygulanmakta ise de korunan alanların özelliklerinden dolayı daha çok kontrol ve kısıt içeren hükümlere ihtiyaç duyulduğundan bu izinler için yeni düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, Genel Müdürlüğün gelir kalemlerinin sayılmak suretiyle belirlenmesine ve döner sermayesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Diğer yandan, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununda, av bayilerinin Genel Müdürlük döner sermaye işletmesine yatırımları gereken katılım paylarının tahsilatı, av koruma-kontrol faaliyetlerinde orman muhafaza memurlarının görev ve yetkileri, idari para cezalarının uygulanması konularında yaşanan aksaklıkların giderilmesine yönelik değişiklikler yapılmakta ve ihtiyaç duyulan konularda yeni düzenlemeler getirilmektedir.

Bunların yanında, biyolojik çeşitlilik, ekosistem ve sulak alanların korunmasına yönelik hükümler getiren 2872 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve (e) bendi ile (f) bendi kapsamında yapılacak iş ve işlemler, 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanında olup bu hükümlere aykırılık halinde tüm süreç Genel Müdürlük tarafından yürütülmekte ise de, Genel Müdürlüğün denetim ve idari yaptırım uygulama yetkisi noktasında tereddütler yaşandığından, uygulamada karşılaşılan aksaklığın giderilmesi maksadıyla düzenleme yapılmaktadır. Böylece biyolojik çeşitliliğin tahribinin önüne geçilmesi, nesli tehdit altındaki bitki ve hayvan türlerinin korunması ve biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliği açısından daha etkin bir koruma sağlanması hedeflenmektedir.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü; 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli kuruluş olarak yeniden yapılandırıldığından yeni yapılanmaya bağlı olarak 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede bazı değişikliklerin yapılması zorunlu hale gelmiş olup hazırlanan Teklif ile bu değişiklikler yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında verilmiş olan görevler nedeniyle, Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentleri uyarınca yapılacak denetimler ile ilgili olarak Genel Müdürlük yetkili kılınmaktadır.

Madde 2- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında verilmiş olan görevler nedeniyle, Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentlerinde yer alan hususlar ile ilgili olarak idari yaptırım uygulama yetkisi Genel Müdürlüğe verilmektedir.

Madde 3- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırılması nedeniyle Kanun genelinde yer alan Bakanlık, Genel Müdürlük, Alan Kılavuzu ile Av ve Doğa Koruma Memuru ibareleri tanımlanarak Kanuna eklenmekte olup bu Kanun kapsamındaki korunan alanlardaki koruma hizmeti ile Kanuna aykırı fiillerin takibinin orman muhafaza memurlarının yanında bu alanın yönetiminden sorumlu olmak üzere Genel Müdürlükçe görevlendirilen personel tarafından da sağlanabilmesi maksadıyla düzenleme yapılmaktadır.

Genel Müdürlüğün sorumluluk alanlarında av ve doğa koruma memuru ve alan kılavuzu olarak tanımlanan kişilerin Genel Müdürlük tarafından belirlenen çalışma usul ve esaslarına bağlı olarak faaliyet göstermesi ile birlikte alanlarda ziyaretçi yönetimi, tanıtım ve koruma faaliyetlerinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir. Yapılan değişiklikle, personel tanımında yeknesaklaşma sağlanması ve söz konusu personelin tanınırlığının artırılması amacıyla 4915 sayılı Kanunda yer verilen av koruma memuru ifadeleri Kanunda yeniden düzenlenerek av ve doğa koruma memurunun bu görevleri üstlenmesi öngörülmektedir.

Madde 4- Madde ile Kanunda korunan alan olarak düzenlenen milli park, tabiat parkı, tabiatı koruma alanı ve tabiat anıtları için hazırlanan veya hazırlattırılan planların, fonksiyonlarındaki ayrımdan dolayı maddede farklı kavramlarla ifade edilmesi yönünde bir değişiklik yapılmakta ve milli park dışındaki korunan alanlar için de milli parklar için geçerli olan plan hazırlama sürecinin uygulanması öngörülmektedir.

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezlerinde hazırlanan planlar için bu Kanun kapsamına giren yerlerde Genel Müdürlüğün olumlu görüşünün alınması, korunan alanlarda planlamaya yönelik usul ve esasların Genel Müdürlükçe düzenlenmesi öngörülerek bu yerlerin korunması ile yönetiminin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca “turizm bölge, alan ve merkezleri” ibaresi “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezleri” olarak değiştirilerek 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile uyumlu hale getirilmektedir.

Madde 5- Maddenin değişiklikten önceki halinde düzenlenen izinler sadece turizm izinleri ile sınırlı olup korunan alanlarda gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerine verilebilecek diğer izinler planlarına uygun olarak 6831 sayılı Orman Kanunu ve ilgili mevzuatına göre yürütülmekte idi. Ancak anılan Kanunun izinlere yönelik bazı düzenlemeleri korunan alanın statüsü ve koruma hedeflerine uyumlu olmadığından yapılan düzenleme ile, 6831 sayılı Kanunda yer alan “kamu yararı ve zaruret” şartı korunarak bunun yanında planlarına uygun olma şartı getirilmekte, 6831 sayılı Kanunda izin verilen yapı ve tesislerden korunan alan statüsüne uygun düşmeyen yapı ve tesisler çıkarılarak korunan alanlarda gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerine verilecek izinler sınırlandırılmakta, buna ilişkin usul ve esasların belirlenmesine yönelik Genel Müdürlüğe yetki verilmekte ve bazı ibareler yönünden uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 6- Madde ile korunan alanlarda bulunan yapı ve tesislerin kiraya verilebileceğini düzenleyen 6831 sayılı Orman Kanununun ek 8 inci maddesi ile uyumlu hale getirilmesi amacıyla

değişiklik öngörülmektedir. Ayrıca, korunan alanlar için planları uyarınca hazırlanan vaziyet planı, mimari/peyzaj avan ve uygulama projelerinin Genel Müdürlükçe gerekli görüldüğü takdirde hazırlatırılabilmesine imkân sağlanmakta ve bu Kanun kapsamındaki korunan alanlarda yapı ve tesislerin yapılaşma koşullarına ait usul ve esasların Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi öngörülmektedir.

Madde 7- Kanun kapsamına giren korunan alanlarda Kanuna aykırı yapı ve tesis yapılması yasaklanmış ve suç olarak düzenlenmiştir. Mevcut yasal durumda Kanuna aykırı bina, yapı, tesis ve inşaatlara el konulmakla birlikte bunların yıkılabilmesi için mahkeme kararı gerekmektedir.

Madde ile, Kanun kapsamındaki korunan alanlarda söz konusu suç işlendiğinde Genel Müdürlükçe olaya hemen müdahale edilmesi, Kanuna aykırı yapı ve tesislerin Genel Müdürlükçe derhal yıkılabilmesi veya ihtiyaç dahilinde Genel Müdürlükçe değerlendirilebilmesi yönünde düzenleme yapılarak suçların önlenmesinde caydırıcılığın artırılması ve Kanun kapsamındaki korunan alanların daha etkili bir şekilde korunması öngörülmektedir.

Madde 8- Madde ile Kanun kapsamındaki korunan alanlardaki koruma hizmeti ile suçların takibinin orman muhafaza memurları yanında bu alanın yönetiminden sorumlu olmak üzere Genel Müdürlükçe görevlendirilmiş olan av ve doğa koruma memurları ile saha bekçileri tarafından da sağlanabilmesi amacıyla düzenleme yapılmakta ve Genel Müdürlük tarafından belirlenen çalışma usul ve esaslarına bağlı olarak faaliyet göstermeleri öngörülmektedir.

Madde 9- Madde ile Genel Müdürlüğün görev ve hizmetleriyle ilgili olarak döner sermayeli işletmeler kurmasına imkan sağlanarak, Kanun kapsamındaki alanların korunması, bakım-onarım faaliyetlerinin yürütülmesi, ziyaretçi yönetimi, ekoturizm faaliyetleri ve diğer hizmetlerin finansal sürdürülebilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 10- Madde ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırılması nedeniyle gelirleri düzenlenmektedir.

Madde 11- Maddede yer alan ceza hükümleri uygulamada yetersiz kalmakta olup caydırıcılığın sağlanabilmesi için ceza miktarında artırıma gidilmekte ve cezaya tabi faaliyetler belirlenmektedir.

Madde 12- Madde ile Kanuna tabi alanlara giriş ücretini ödemediği tespit edilenlere uygulanacak olan on katı idari para cezası oranı, Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından HGS geçişlerine uygulanan ceza oranına benzer şekilde dört katı olarak değiştirilmekte, Kanun kapsamındaki korunan alanlara giriş ücretleri ve idari para cezaları ile 4915 sayılı Kanun kapsamındaki idari para cezalarının tahsili ve gelir kaydına ilişkin düzenleme getirilmekte ve bazı ibareler yönünden uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 13- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün görev alanı, doğal alanların korunması, geliştirilmesi, sürdürülebilir yönetimi ve biyolojik çeşitliliğin devamlılığının sağlanması gibi kamu yararı gözeten faaliyetleri kapsamakta olup Genel Müdürlüğün faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürebilmesi ve kamu hizmetlerini kesintisiz sunabilmesi amacıyla, 492 sayılı Harçlar Kanunu kapsamında alınan harçlar ile tapu ve kadastro işlemlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedelleri yönünden muafiyet düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 14- Madde ile Kanun kapsamındaki alanlarda, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun geçici 12 ve 18 inci maddeleri uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünce işlemleri yürütülen ve bedelleri tahsil edilen turizm izinlerinin, 2873 sayılı Kanunun 17 nci maddesine paralel olarak Genel Müdürlüğe devri düzenlenmektedir.

Madde 15- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, genel ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutularak girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterliklerini alarak kurumlarında müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarında bulunanların; kamu tüzel kişiliğini haiz bağlı kuruluş olarak yeniden yapılandırılan Genel Müdürlüğün

denetim elemanı ihtiyacını karşılamak üzere müfettiş kadrolarına atama yapılabilmesi için düzenleme yapılmaktadır.

Madde 16- Madde ile Kanun kapsamındaki alanlarda, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun geçici 12 ve 18 inci maddeleri uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünce işlemleri yürütülen ve bedelleri tahsil edilen turizm izinlerinin Genel Müdürlüğe devrine ilişkin geçici düzenleme yapılmaktadır.

Madde 17- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 10/7/2025 tarihli ve 7553 sayılı Kanunla 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler arasına dahil edilmiştir. Madde ile Genel Müdürlüğün yeniden yapılanma süreci kapsamında, Bakanlık döneminde faaliyet gösteren döner sermaye işletmelerine ait önceki yıllara ait yıl sonu kârlarının Genel Müdürlük bütçesine aktarılması öngörülmektedir.

Madde 18- 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 2 nci maddesine eklenen “av ve doğa koruma memuru” tanımı ile paralel olarak 4915 sayılı Kanunda da Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün sorumlu olduğu mevzuatla verilen koruma, gözetim ve denetim faaliyetlerini yürütecek personelin tanımı ile uyum düzenlemesi yapılmakta ve saha bekçisi tanımına “sözleşmeli” ibaresi eklenerek sözleşmeli personelin de bu görevde çalıştırılabilmesine imkan sağlanmaktadır. Ayrıca, teklifle getirilen düzenlemelere ve Genel Müdürlüğün kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırılmasına uygun olacak şekilde ibare değişikliği yapılmaktadır.

Madde 19- Av komisyonlarına temsilci veren idarelerde değişiklik yapılmakta, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırılması nedeniyle bazı ibareler yönünden uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 20- Katılım paylarının Genel Müdürlükçe tahsili ve takibinde uygulamada sorunlar yaşanması nedeniyle av ve yaban hayatına dönecek yeterli miktarda mali kaynak sağlanamadığından, madde ile katılım payının perakendeci tarafından ilgili ürünlerin alış sonrasında ödenmesi, katılım payının ödenip ödenmediğinin denetlenebilmesi amacıyla ithalatçı, imalatçı ve toptancıların talep halinde ilgili bilgi ve belgeleri Genel Müdürlüğe vermeleri öngörülmekte olup katılım payının Genel Müdürlükçe tahsil edilemediği hallerde vergi dairelerinin 6183 sayılı Kanun uyarınca takip yapması, takipte tahsil edilen tutarın %50’sinin Genel Müdürlüğe aktarılması ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Madde 21- Madde ile avcılığın kontrolü, av hayvanlarının ve yaşam alanlarının korunması ve av yasaklarının takibi konusunda düzenleme yapılmakta, ayrıca teklifin diğer maddelerinde yapılması öngörülen düzenlemelere uyumlu olacak şekilde bazı ibareler değiştirilmektedir.

Madde 22- Avlaklardan izin almadan avlanma hususu belgesiz avlanmaları düzenleyen Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına eklenmesi nedeniyle Kanunun 23 üncü maddesinden ilgili ibare çıkarılmakta, cezaların caydırıcılığın artırılması amacıyla ceza miktarlarının artırımına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 23- Avlaklardan izin almadan avlanma fiili, belgesiz avlanmaları düzenleyen 24 üncü maddenin üçüncü fıkrasına eklenmekte ve avlanma hakkı elde etmek için alınacak belgelerin maliyetinin cezalara yakın olması nedeniyle cezaların caydırıcılığının artırılması amacıyla ceza miktarlarının artırımına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 24- Mevcut durumda avcılık belgesi sahibi avcıların Kanunun 29 uncu maddesinin birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen idari yaptırıma konu fiilleri tekrar etmeleri durumunda bu kişilerin avcılık belgeleri iptal edilmekte bir daha kendilerine belge verilmemekte olup kabahatten dolayı belgesi süresiz olarak iptal edilen avcıların yeniden belge alamamaları nedeniyle yasadışı avcılığa yönelmelerini engellemek amacıyla Kanunda öngörülen şartların sağlanması koşuluyla yeniden avcılık belgesi alabilmelerine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 25- Kanunun 29 uncu maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak yapılan değişikliğin yürürlük tarihinden önce avcılık belgesi iptal edilenlere yeniden belge verilebilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 26- Kanunun 8 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak yapılan değişikliğin yürürlük tarihinden önce ödenmemiş olan katılım paylarının tahsiline ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 27- Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırılmış ve av ve yaban hayatının korunması, yönetimi, geliştirilmesi, işletilmesi ve işlettilmesini sağlamak görevi verilmiş olup buna uygun olarak 2872 sayılı Kanun, 2873 sayılı Kanun ve 4915 sayılı Kanunda Genel Müdürlüğün faaliyet alanına giren konulara yönelik uyum düzenlemesi ile kurum isimlerinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 28- 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Tarım ve Orman Bakanlığı taşra teşkilatında bulunan bölge müdürü kadroları iptal edilerek Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü taşra teşkilatında bölge müdürü kadroları ihdas edilmiş olup Genel Müdürlük bölge müdürlerinin mali ve özlük haklarının bağlı kuruluşlardaki emsalleri ile eşitlenmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

Madde 29- Yürürlük maddesidir.

Madde 30- Yürütme maddesidir.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyişleri

Komisyonu

20/10/2025

Esas No: 2/3308

Karar No: 7

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/3308 esas numaralı “Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 15/10/2025 tarihinde yaptığı 6’ncı toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

Sivas Milletvekili Rukiye TOY ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekili tarafından 10/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 2/3308 esas numaralı “Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 15/10/2025 tarihinde yaptığı 6’ncı toplantısında; Kanun Teklifi’nin ilk imza sahibi, Adalet Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

Kanun Teklifi, Çevre Komisyonu, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonu’na tali komisyon sıfatıyla havale edilmiştir. Plan ve Bütçe Komisyonu 13/10/2025 tarihli Komisyon Başkanı Mehmet MUŞ imzalı yazısı ile, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu 13/10/2025 tarihli Komisyon Başkanı Adil KARAİSMAİLOĞLU imzalı yazısı ile, Çevre Komisyonu 14/10/2025 tarihli ve Komisyon Başkanı Mehmet Galip ENSARİOĞLU imzalı yazısı ile Teklif’in süresi içinde görüşülmesinin öngörülmediğini Komisyonumuza bildirmiştir.

Komisyonumuzun söz konusu Teklif ile ilgili görüşmesini yaptığı toplantı, toplamda 7 saat 43 dakika sürmüş, Komisyonumuzun üyesi olan ve olmayan çok sayıda milletvekilinin görüş ifade ettiği müzakerelerde tam tutanak tutulmuştur.¹

2. Teklif’in İçeriği

2/3308 esas numaralı Kanun Teklifi ile;

➤ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün, 175 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli kuruluş olarak yeniden yapılandırılmasından kaynaklı çeşitli kanunlarda yapılan değişikliklerle birlikte uyum sağlanması,

➤ Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı, sulak alan ve yaban hayatı geliştirme sahalarının kaynak değerleri korunarak, tabiata olan ilginin artırılması ve doğa turizminin geliştirilmesi,

➤ Sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetiminin sağlanması için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmaları, geliştirilmeleri, kaçak avcılığın önlenmesi ve av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesi,

➤ Korunan alanların ilan edilmesi, tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin etkin bir şekilde korunması ve sürdürülebilir bir biçimde yönetilmesi,

➤ 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’na tabii alanların planlanması, yönetilmesi, işletilmesi ile ilgili konularda düzenlemelerin yapılması ile bu alanlarda gerçek ve tüzel kişilere verilecek izinler ve uygulanacak kısıtlamaların düzenlenmesi,

➤ Alan kılavuzu ile av ve doğa koruma memuru kavramlarının tanımları kanuna eklenerek mevzuata aykırılık oluşturan fiillerin daha sıkı takibi ve denetiminin sağlanması ayrıca yine mevzuata aykırı davranışlarda verilecek idari para cezalarının artırılması,

➤ Kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli kuruluş olarak yeniden yapılandırılan Genel Müdürlüğün gelir kalemleri ve döner sermayesine ilişkin düzenlemelerin yapılması öngörülmektedir.

¹ Komisyonun ilgili toplantı tutanağına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

<https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/TutanakGoster/5258>

3. Komisyon Görüşmeleri

Kanun Teklifi'nin ilk imza sahibi Sivas Milletvekili Rukiye TOY tarafından yapılan açıklamalarda;

➤ Uluslararası düzeydeki doğa koruma ve korunan alanların yönetim anlayışında zamanla birçok gelişme olduğu fakat ülkemizde 1983 yılında yayımlanan 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun bu gelişmeler doğrultusunda zaman içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamada yetersiz kaldığı,

➤ Bu düzenlemeyle millî parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanlarının ilanı ve yönetimi gibi hususlarda değişiklik yapılması, biyolojik çeşitlilik, yaban hayatı, kara av kaynakları ile orman içi su kaynakları, dere, göl ve sulak alanlar ve hassas bölgelerin korunması, geliştirilmesi, yönetilmesi ve doğa turizmi potansiyelinin artırılmasının hedeflendiği,

➤ 6831 sayılı Orman Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu başta olmak üzere diğer kanunlarda yapılan değişikliklerle de uygulamada özellikle uyum noktasında sorunlar yaşandığı bu sebeple kanunda bazı değişiklikler yapılmasına ihtiyaç duyulduğu,

➤ Hazırlanan teklifle 2873 sayılı Kanun'a tabi alanların planlanması, yönetilmesi, işletilmesi ile kanuna aykırı hareket edenler hakkında uygulanacak yaptırımlara yönelik değişiklikler yapıldığı ve mevcut koşullarda ihtiyaç duyulan konularda ise yeni düzenlemeler getirildiği,

➤ Sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi bakımından av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamlarıyla birlikte korunmaları, geliştirilmeleri, avlanmaların kontrol altına alınması, kaçak avcılığın önlenmesi ve av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesinin amaçlandığı,

➤ Teklifle “av ve doğa koruma memuru” kavramı kanuna eklenerek bu memurlar eliyle Çevre, Milli Parklar ve Kara Avcılığı Kanunlarına aykırılık oluşturan fiillerin daha sıkı takibi ve denetiminin sağlanması ve böylece korunan alanların yaban hayatı ve biyolojik çeşitliliğimizin daha etkin bir şekilde korunmasının sağlanacağı,

➤ Koruma alanlarında gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerine verilecek izinlerin, yalnızca bu bölgede ikamet eden yöre halkının zorunlu ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak elektrik, su, ulaşım, telekomünikasyon ve doğal gaz gibi faaliyetlerle sınırlı olduğu ve kamu yararı şartına bağlı olarak verileceği,

➤ Diğer taraftan 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda yapılan değişiklikler ile Kanun kapsamında yasaklanan faaliyetleri yürütenler hakkında caydırıcılığın sağlanabilmesi için ceza miktarlarında artırımı gidildiği,

➤ Biyolojik çeşitliliğin korunması kapsamında nesli tehlike altında olan türlerin, hassas ekosistemlerin, genetik kaynakların korunması görevleriyle ilgili gerekli idari yaptırımların uygulanabilmesi için denetim yetkisi Genel Müdürlüğe verilerek kurumun denetim ve yaptırım gücü artırıldığı,

➤ Genel Müdürlüğün faaliyetlerini eksiksiz yapabilmesi, etkin bir şekilde sürdürebilmesi için mali yükümlülükleri hafifletilerek, 492 sayılı Harçlar Kanunu kapsamında alınan harçlar ile tapu ve kadastro işlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedelleri açısından Genel Müdürlüğün muafiyet kapsam altına alındığı,

ifade edilmiştir.

Teklif'in tümü üzerinde yapılan müzakerelerde toplantıya katılan komisyon üyesi ve komisyon üyesi olmayan milletvekilleri ile diğer katılımcılar tarafından aleyhte olmak üzere özetle;

➤ Tarım ilaçlarının bilinçsiz kullanımı, bilinçsiz avcılık, su kaynaklarının kirletilmesi ve orman yangınları gibi sebeplerle hayvan varlıklarıyla ilgili ciddi sorunların olduğu, bu nedenle hayvan türlerine yönelik bir yasa yapma ihtiyacı doğduğu fakat ilgili teklifin bu ihtiyacı karşılayamadığı,

➤ Milli parkların korunaklı alanlar olması gerektiği fakat ticari alanlar olarak görüldüğü, bu teklifle birlikte de genel müdürlüğün döner sermayeli bir yapıya geçirilmesinin durumu pekiştireceği ve milli parkların kullanım alanlarını değiştirilebileceği,

➤ Milli parklarda turizm amaçlı bina ve tesis kurulmasının kamu yararı içerisinde değerlendirilemeyeceği ve genel müdürlüğün bakanlıktan ayrılmasının doğru bir uygulama olmayacağı,

➤ Milli parklar için taşıma kapasitesinin belirlenmesi, ziyaretçi baskısının kontrol altına alınması, yerel halkın koruma süreçlerine aktif olarak katılması ve koruma faaliyetlerinde teknolojiye daha fazla yararlanılması gerektiği,

➤ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün daha etkin çalışabilmesi için stratejik ve teknolojik mevzuatta iyileştirmeye ihtiyaç duyduğu, alanında uzman biyolog, ekolog, ormancı, veteriner, ziraat mühendisi ve hukukçu gibi personel sayısının artırılması ile mevcut personele ek eğitimler verilmesi gerektiği,

➤ İlgili Kanun teklifinin beş adet bakanlığı ilgilendirmesine karşın komisyona tüm bu bakanlıkların görüşlerinin gelmediği, ayrıca sivil toplum kuruluşları ve meslek odalarından yeteri kadar görüş alınmadığı,

➤ Kanun teklifinin üçüncü maddesinde tanımlanan av ve doğa koruma memurlarının görev tanımı içinde yer alan diğer faaliyetleri yürütmek ifadesinin muğlak bir ifade olduğu ve diğer faaliyetlerin ne olduğunun açıkça belirtilmesi gerektiği,

➤ Kanun teklifi ile şartlar sağlandığında verilecek altyapı ve özel kullanım izinlerinin enerji, turizm ve altyapı yatırımlarını kapsayıp kapsamadığının belirtilmediği,

➤ Kanun teklifinde tanımlanan alan kılavuzu teriminin içinde doldurulmadığı, benzer kanunlarda yer alan tanımların Anayasa Mahkemesince iptal edildiği ve bu hükmün de akıbetinin benzer olacağı,

➤ Teklifte yer alan kamu yararı teriminin çok geniş anlamda değerlendirilebileceği bu sebeple muğlak bir ifade olduğu ayrıca tesis inşa etme ve kiralama yetkilerinin özelleştirmenin önünü açtığı,

➤ Kanun teklifinin kaçak yapıların yıkımına ilişkin maddesine belirli bir itiraz süresinin eklenmesinin gerektiği aksi takdirde mülkiyet hakkı ve yargı denetimi ilkelerinin zarar göreceği,

➤ Kanun teklifinde yetki yoğunlaşmasının yaşandığı; denetim, izin, işletme ve gelir toplama yetkilerinin tamamının bir kuruma bırakılmasının doğru olmadığı,

➤ Koruma statüsünde bulunan alanlarda yapılacak her türlü tesis ve yapı için ÇED raporu zorunluluğunun teklife eklenmesi gerektiği, ifade edilmiştir.

Teklif'in tümü üzerinde yapılan müzakerelerde toplantıya katılan Komisyon üyesi ve Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri ile diğer katılımcılar tarafından lehte olmak üzere özetle;

➤ Kanun teklifinin koruma-kullanma dengesi içerisinde bütüncül bir bakış açısıyla hazırlanarak Türkiye'nin doğa koruma anlayışını, çağın gereklerine uyarlama amacı güttüğünün söylenebileceği,

➤ Teklifin sadece Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün kurum düzenini değil doğa, çevre ve kalkınma dengesinin güçlendirilmesini içerdiği,

➤ Kanun teklifinde yer alan kurum gelirlerinin bakım, onarım ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi gider kalemleri kapsamında doğaya yönelik harcanacak olmasının doğru bir yaklaşım olduğu,

➤ Kanun teklifi ile kaçak avcılıkla mücadelede yeni bir döneme girildiği bu kapsamda eğitim ve rehabilitasyon sonrası belge alınabileceğinden yalnızca cezalandıran değil bilinçlendiren bir sistemin kurulduğu,

➤ Kanun teklifi ile ekolojik bütünlüğün kurumlar arası koordinasyonla sağlanmasının amaçlandığı ve bu durumun kurumsal çatışmaları sona erdirmeye amacı taşıdığı,

➤ Turizm amaçlı tesislerin kuruluşunun Çevre Bakanlığının iznine tabi olduğu bu sebeple kanun teklifinin amacının doğayı tahrip etmek değil kontrollü bir turizm yaratmak olduğu,

➤ Koruma alanlarının binde yedisinde mevcut işletmelerin yer aldığı ve bu kanun teklifi ile bu rakamın artırılarak halkın hizmetine sunulmak istendiği, ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Kanun Teklifi'nin geneli üzerinde yapılan görüşmelerin tamamlanmasını müteakip, maddeleri üzerinde görüşmelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Madde 1,2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8

Teklifin çerçeve 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8'inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9'uncu maddesi; 2873 sayılı Kanun'un 17'nci maddesine eklenen birinci fıkranın ikinci cümlesinde yer alan "*kuruluşunda*" ibaresinin Teklif metninden çıkarılmasını teminen önerge ile kabul edilmiştir.

Madde 10,11,12, ve 13

Teklifin çerçeve 10, 11, 12 ve 13'üncü maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 14

Teklifin çerçeve 14'üncü maddesi; 2873 sayılı Kanuna eklenen ek 3'üncü maddesinde yer alan "*kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm alan ve merkezleri içinde kalan ve*" , "*ile bu Kanunun 8 inci maddesi uyarınca Bakanlıkça izin verilenler*" , "*veya izin verilen*" ibarelerinin teklif metninden çıkarılmasını; ve "*kesin tahsis veya izinler ile bu kesin tahsis ve izinlere*" ibaresinin "*kesin tahsisler ile bu kesin tahsislere*" şeklinde değiştirilmesini teminen önerge ile kabul edilmiştir.

Madde 15,16,17,18,19, 20, 21, 22,23, 24, 25, 26,27,28,29 ve 30

Teklifin çerçeve 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 ve 30'uncu maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Kanun Teklifi'nin maddeleri üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından, tümü oya sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde Teklif'te anlatımın açıklığa kavuşturulması, atıflar ve kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla Komisyon, Başkanlık Divanına redaksiyon yetkisi verilmesi hususu oya sunulmuş ve kabul edilmiştir. Kanun Teklifi'nin tamamı, tereddütleri gidermek ve anlamı netleştirmek amacıyla terim ve ibareler, imla kuralları, kanun dili ve tekniği bakımından gözden geçirilmiş ve metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45'inci maddesi uyarınca, Kanun Teklifi'nin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonun temsil edilmesi amacıyla Amasya Milletvekili Hasan ÇİLEZ, Mardin Milletvekili Faruk KILIÇ, Sakarya Milletvekili Lütfi BAYRAKTAR ve Tekirdağ Milletvekili Mestan ÖZCAN özel sözcüler olarak seçilmişlerdir.

Başkan
Vahit Kirişçi
Kahramanmaraş

Başkanvekili
Muharrem Varlı
Adana

Sözcü
Adem Korkmaz
Burdur

Kâtip <i>Ruken Kilerci</i> Ağrı	Üye <i>Ayhan Barut</i> Adana (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Abdullah Doğru</i> Adana
Üye <i>Nejla Demir</i> Ağrı (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Hasan Çilez</i> Amasya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Hilmi Durgun</i> Antalya
Üye <i>Şerafettin Kılıç</i> Antalya (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Orhan Sarıbal</i> Bursa (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Mehmet Baykan</i> Konya
Üye <i>Muhammed Adak</i> Mardin	Üye <i>Faruk Kılıç</i> Mardin (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Burhanettin Kocamaz</i> Mersin (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Yakup Otgöz</i> Muğla	Üye <i>Süleyman Özgün</i> Nevşehir	Üye <i>Ömer Fethi Gürer</i> Niğde (Muhalefet şerhimiz vardır, son oylamada bulunamadı)
Üye <i>Lütfi Bayraktar</i> Sakarya (Bu raporun özel sözcüsüdür)	Üye <i>Hikmet Başak</i> Şanlıurfa	Üye <i>İlhami Özcan Aygun</i> Tekirdağ (Muhalefet şerhimiz vardır)
	Üye <i>Mestan Özcan</i> Tekirdağ (Bu raporun özel sözcüsüdür, son oylamada bulunamadı)	

MUHALEFET ŞERHİ

I. USUL AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülen 2/3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; genel kabul görmüş yasama ilkelerine ve kanun yapma teamüllerine aykırı bir biçimde hazırlanan 30 maddeden oluşan bir yasa teklifidir.

Yürürlük ve yürütme dahil 30 maddeden oluşan teklif; 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır.

Teklif, üç kanun ve 1 Kanun Hükmünde Kararname’de değişiklik yapan içeriği nedeniyle tali komisyon olan Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu ile Çevre Komisyonu’nda görüşülmemiş, konunun tüm boyutlarıyla ele alınarak tartışılması sağlanmamıştır. Alelacele şekilde hazırlanan teklif, ilgili sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve sendikalardan hiçbir görüş alınmadan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu’na getirilmiştir. Teklif ile getirilmek istenen düzenlemeler, yaşamın tüm bileşenleri ve alanlarını yakından ilgilendirmesi nedeniyle tüm yetkinin tek bir kuruma verilmesi büyük sakıncalar içermektedir. Üniversitelerden mesleki örgütlere, uzmanlardan sektör paydaşlarına herkesin ifade ettiği bu alana dair 'Ulusal ve Sürdürülebilir' politikalar belirlenmesi şarttır. Bu zorunluluk ışığında, bütüncül ve kapsayıcı, nitelikli ve kamucu önlemler almak, düzenlemeler yapmak ve adım atmak gerekmektedir. Konuya bütüncül, kapsayıcı ve milli kaynakları koruyacak perspektifle bakılmadığında, yasama organı görevini yerine getirmemiş olacaktır.

Ülkemiz ve vatandaşlarımızı olumsuz yönde etkileyen bu tutum, daha sonra ortaya çıkan eksiklikler nedeniyle aynı kanunların kısa süre içinde defalarca değiştirilmesine yol açmakta, zaman kaybına ve yanlış uygulamalara neden olmaktadır. Bu nedenle yapılacak olan her türlü yasal değişikliğin ve düzenlemenin, konunun uzmanları, sektör paydaşları, ilgili mesleki kuruluşları, birlikler, odalar, sendikalar ve üniversitelerin de dahil edildiği bir geniş platform etrafında kapsayıcı şekilde tartışılarak şekillenmesi ülkemizin çıkarları açısından zaruridir.

Ne yazık ki ülkemizde tek adam yönetimine özgü “Ben yaptım, oldu” anlayışı, bu yasa teklifi sırasında da kendisini göstermiştir. 2/3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ise mevcut yasayı değiştirmek suretiyle milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanlarını “istismara açık düzenlemeler ile turizme açarak, doğal hayatı tehlikeye atan hükümler” içermektedir. Partimizin sıkıntılı maddelere ilişkin değişiklik önermeleri AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir. Yasama organının görevini yerine getirmesine engel olan bu anlayış, İçtüzük ile de bağdaşmamaktadır.

II. CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi; kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemiş, kanun tekliflerinin hazırlanma sürecine zarar vererek, TBMM’yi etkisiz kılmıştır.

3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin ilk imzacıları Sivas Milletvekili Rukiye Toy, Konya Milletvekili Mehmet Baykan ve Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı’dır. AK Partili vekillerin imzasını taşıyan bu ve önceki tüm yasama teklifleri esasında Saray ve/veya Bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta, bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, teklifleri yeterince tartışmamaktadır. Muhalefetin önermeleri dikkate alınmamakta, müzakere süreci işletilmemekte, Cumhuriyet İttifakı üyesi vekillerin oyları ile yasalar kabul edilmektedir. 3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi de bu anlayışla komisyondan alalecele geçirilmiştir.

Ansızın getirilen ve komisyona dayatılan bu yasa teklifi ile Anayasa, uluslararası sözleşmeler, yasalar ve koruma kurulları kararıyla korunan doğal alanlar, milli parklar, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar talana açılma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

III. ANAYASAL UYGUNLUK AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Kanun teklifinin tümünün Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonu görüşmelerinde İçtüzük Madde 38 uyarınca Anayasa’ya uygunluk incelemesi yapılmamıştır. Komisyon, muhalefet şerhinin devamında

açıklanacağı üzere Anayasa’ya aykırılık barındıran teklifi incelememiş, İktüzük’ten kaynaklanan yükümlülüğünü yerine getirmemiştir.

TBMM İktüzüğü’nün 38 inci maddesinde, “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder” hükmü yer almaktadır.

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu, Teklifi bu yönden incelemeyi görüşmelere başlamış, Anayasa’nın 11 inci maddesine göre, “Kanunlar, Anayasaya aykırı olamaz” hükmü dikkate alınmamıştır.

Anayasa’nın 169 uncu maddesine göre, ormanların korunması, gözetimi ve işletilmesi Devlete aittir. 169 uncu maddenin 1 inci fıkrasında, “*Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir*”, 2 nci fıkrasında, “*Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir*” hükmünün yer almasına karşın, Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 6 ncı maddesinde milli parklardaki bazı alanların yönetimi özel şirketlere devredilmektedir. Buna göre; milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarındaki yönetim, işletme, tanıtım, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı, üstyapı ve diğer tesislerin özel şirketlerce yönetilmesi ve işletilmesi mümkün olabilecektir.

Aynı şekilde Teklifin 27 nci maddesinde yapılan değişiklik ile milli parklarda av ve yaban hayatının korunması, yönetimi ve işlettirilmesi özel şirketler tarafından gerçekleştirilebilecektir. Teklif, bu yönüyle milli parkların Devlet tarafından yönetilmesini ve işletilmesini öngören Anayasa’nın 169 uncu maddesine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Aynı şekilde Anayasa’nın “*Tabii servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesi*” başlıklı 168 inci maddesine göre, “tabii servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabii servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır. Bu durumda gerçek ve tüzelkişilerin uyması gereken şartlar ve Devletçe yapılacak gözetim, denetim usul ve esasları ve müeyyideler kanunda gösterilir.”

Anayasa’nın 168 inci maddesinde açıkça ifade edildiği üzere ormanlar, milli parklar ve tabiat alanları kamusal mülkiyet altındaki doğal varlıklardır. Teklifin getirdiği “tahsis, kiralama, işletme hükümleri, kamu yararı ilkesini zedelemekte ve Anayasa’nın 43 üncü ve 168 inci maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Teklifin 5 inci maddesi ile milli park ve tabiat parklarında “ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su, altyapı ve bunlarla ilgili yapı ve tesislerin yapımı için gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri lehine bedeli karşılığında” Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından izin verilmesine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin bu maddesi; devlet ormanlarının mülkiyetinin devrolunamayacağını, devlet ormanlarının devletçe yönetileceğini ve işletileceğini, ormana zarar verecek hiçbir faaliyet ve eyleme izin verilemeyeceğini düzenleyen Anayasa’nın 169 uncu maddesini ihlal etmektedir.

Teklifin 3 üncü maddesinde; parklarda görevlendirilecek “alan kılavuzu”, “av ve doğa memuru” gibi personelin seçiminde keyfi uygulamalara neden olacak muğlak ifadelere yer verilmektedir. Anayasa’nın 2 nci maddesinde güvenceye alınan hukuk devletin temel unsurlarından olan hukuki belirlilik ilkesi uyarınca kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlemler içermesi gerekmektedir.

Anayasa Mahkemesi’nin 13 Eylül 2023 tarihinde aldığı 2021/47 esas sayılı 2023/151 kararında da belirttiği üzere, “*çalışma hakkı kapsamında herhangi bir faaliyette bulunmanın sınırlarının belirlendiği durumlarda bu sınırların neler olduğunun ve hangi şartları taşıyan kişi ya da teşebbüslerin bu alanda faaliyette bulunacağının kanunla düzenlenmesi*” zorunludur. Ancak Anayasa Mahkemesi’nin söz konusu kararına uyulmadığı, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarında görev yapacak personele ilişkin niteliklerin Kanun ile tanımlanmadığı görülmektedir.

Teklifte; “av ve doğa koruma memuru ile alan kılavuz personeli” görevlendirmelerinde hangi nitelik ya da koşulların aranacağı düzenlenmemekte, keyfiliğe kapı aralanmaktadır. Personel seçimi; Kanun yerine Doğa ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün çıkaracağı yönetmeliğe bırakılmaktadır. Teklif bu yönüyle Anayasa’nın 2 nci maddesinde yer alan “hukuk devleti” ilkesine, temel hak ve hürriyetlerin ancak kanunla sınırlanabileceğini düzenleyen 13 üncü maddesine, çalışma ve sözleşme hürriyetini düzenleyen 48 inci maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Mevcut yasal durumda Milli Parklar Kanunu'na aykırı bina, yapı, tesis ve inşaatlara el konulmakla birlikte yıkılabilmesi için **mahkeme kararı** aranmaktadır. Teklifin 7 nci maddesinde yapılan değişiklik ile kaçak binaların yıkılması için gereken “mahkeme kararı” koşulu kaldırılmaktadır. Tüm yetki Genel Müdürlüğe bırakılmaktadır. Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü'ne, bu kaçak yapıları “mahkeme kararına lüzum kalmaksızın derhal yıkması veya ihtiyaç duyması halinde değerlendirmesi” yetkisi verilmektedir. “Bu yolla mahkemelerin “yıkım kararı” alabileceği kaçak binaların Genel Müdürlük tarafından kullanılabilmesinin önü açılmaktadır. Kaçak binalara legalite sağlayan Teklif, Anayasa'nın 2 inci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

Teklifin 9 uncu maddesinde Genel Müdürlüğün farklı hizmetler için döner sermayeli işletmeler kurması, bu işletmelerin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri ve denetimi ile ilgili hususları Genel Müdürlüğün çıkardığı yönetmeliğe bırakması da Anayasa'nın hukuk devleti ilkesi ile örtüşmemektedir.

Anayasa'nın 123 üncü maddesi uyarınca idare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür. Bu çerçevede, tüzel kişiliği olmayan genel müdürlüklere dava ehliyeti verilmesi idarenin bütünlüğü ilkesine aykırıdır. “Uygulanacak idari yaptırımlara karşı davalar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne karşı açılır” hükmü, idari sorumluluğu parçalayan bir düzenlemedir.

Ayrıca Anayasa'nın 56 ncı maddesi, devlete herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını sağlama görevi vermektedir. Bu görev siyasal ve kamusal niteliktedir; teknik bir idari birime devredilemez. Teklif, çevre hakkını devletin asli görev alanından çıkararak, idari birim düzeyine indirmektedir.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne idari para cezası tahsil etme ve döner sermaye gelirlerinden pay kullanma yetkisi verilmesi de mali denetim açısından sakıncalıdır. Kamu gelirlerinin toplanması ve dağıtımı yalnızca kanunla düzenlenebilmektedir.

Özetle Teklif, Anayasa'nın 11 inci maddesinde yer alan, “Kanunlar, Anayasaya aykırı olamaz” hükmüne uymamaktadır.

IV. TEKLİFİN GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELERİMİZ

2873 esas numaralı ve 9/8/1983 tarihinde kabul edilen Milli Parklar Kanunu, ülkemizdeki ulusal ve uluslararası düzeyde ender değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiat koruma alanlarının bozulmadan korunmasını, geliştirilmesini ve yönetilmesini amaçlamaktadır.

Türkiye; doğal, tarihsel ve kültürel varlıkların sayısı ve çeşitliliği bakımından dünyanın en özgün ülkeleri arasında yer almaktadır.

2/3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ise mevcut yasayı değiştirmek suretiyle milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanlarını istismara açık düzenlemeler yoluyla turizme ve inşaat faaliyetlerine açarak, doğal hayatı tehlikeye atan hükümler içermektedir.

Ülkemizde 2025 yılı itibarıyla 50 milli park, 274 tabiat parkı, 111 tabiat anıtı, 32 tabiatı koruma alanı, 136 sulak alan, 85 yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır.

Teklifin gerekçesinde; milli parklara ve korunan alanlara ziyaretçi sayısının yılda yaklaşık 70 milyona ulaştığı, “çok daha fazla ziyaretçinin tabiatla iç içe olabileceği, ziyaretçilerin temel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik gerekli alt ve üst yapı tesisleri ile alan düzenlemelerinin hızlı bir şekilde tamamlanması, ziyaretçilere farklı alternatifleri sunacak koridorların oluşturulabilmesi” ihtiyacı öne çıkarılmaktadır. Bu anlayışla düzenlenen teklifin bütünsel lafzında; milli parkları ve tabiat parklarını kontrolsüz şekilde turizme ve yapılaşmaya açan, av ve yaban hayatını koruyacak yaşam ortamları dengesini göz ardı eden bir zihniyet görülmektedir.

Avlanmanın kontrol altına alınması, kaçak avcılığın önlenmesi gibi düzenlemelerin yetersizliği, “sürdürülebilir milli park, tabiat anıtı, tabiatı koruma alanı, sulak alan ve yaban hayatı” perspektifi ile örtüşmemektedir.

Komisyonumuzda kabul edilen bu teklif, doğa koruma hukukunun temel ilkeleriyle çelişmekte; milli park kavramını “koruma alanı” olmaktan çıkarp “işletme alanına” dönüştürmektedir.

Teklifin genel gerekçesinde yer alan “doğa turizmi potansiyelinin artırılması”, “ziyaretçi sayısının yükseltilmesi” ve “korunan alan koridorlarının oluşturulması” gibi ifadeler, milli parkları ekonomik bir kaynak olarak gören yeni yaklaşımı gündeme getirmektedir.

Oysa 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun özünde koruma önceliği esastır. Turizm, tanıtım ve diğer faaliyetler ancak bu ilkeye bağlı olarak, ikincil düzeyde değerlendirilebilir. Bu teklif ise 1983 tarihli yasanın “koruma öncelikli yönetimi felsefesini” tersine çevirerek, doğayı korunacak bir miras olmaktan çıkarmaktadır.

2/3308 esas numaralı Kanun Teklifi ile milli parklar, tabiat anıtları ve tabiat parkları, sulak alanlar ve tabiatı koruma alanları; Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına alınarak; özelliklerini kaybedecek şekilde inşaat faaliyetlerine/yapılaşmaya ve işletim açısından da özel şirketlere açılmaktadır. Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, sulak alan ve tabiatı koruma alanlarının Tarım ve Orman Bakanlığı yerine özel şirketlerce işletilmesini sağlayacak düzenlemeler getirilmektedir. “Kamu yararı” adı altında bu özel alanların habitatının bozulmasına yol açacak şekilde ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su ve altyapı yatırımlarının yapılmasına izin verilmektedir. İçme suyu sağlamak için yine “kamu yararı” gerekçesiyle tesis kurulması gerektiğinde, milli park gelişme planlarının bile devre dışı bırakılması öngörülmektedir. Milli parklar ve diğer tabiat parklarının tüm özgün kimliğinin yok edilmesine yol açacak bu Teklif, içerdiği esnek düzenlemeler üzerinden “yapılaşma baskısı” yaratmaktadır.

“Kamu yararı” ilkesi, yürütme organının arzu ettiği uygulamaları gerçekleştirmek için rahatça kullanabildiği bir kavramdır. Greenpeace’in Avrupa genelinde yürüttüğü Green to Grey Araştırması’nda Türkiye’nin Başkanlık sistemine geçtiği “2018-2024 yılları arasında yaklaşık 1860 kilometrekare doğal ve tarımsal alanını inşaata kaybettiği” tespiti yapılmıştır. Türkiye’nin tek başına Avrupa’daki toplam doğa kaybının beşte birinden sorumluluğu olduğunu ortaya koyan bu araştırmaya göre, doğal alanların nasıl kaybedildiği örnekler ile anlatılmıştır. Çaltıldere Sulak Alanı’nın lüks yat yapım ve bakım tesisi için, sulak alan niteliğinden çıkarılarak betona gömüldüğü, burada yaşayan flamingo, pelikan ve birçok kuş türünün uzaklaştığı, bölgenin ekolojik dengesinin bozulduğu raporlaştırılmıştır. 2/3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, bu nedenle koruma altındaki milli park, tabiat parkı, tabiat alanı, sulak alan ve tabiatı koruma alanlarının “insan müdahalesi” görmemiş kimliğini kaybetme tehlikesi oluşturmaktadır.

Cumhuriyet’in en önemli projelerinden biri olan 1. Derece Doğal ve Tarihi Sit Alanı niteliğindeki Atatürk Orman Çiftliği (AOÇ) AK Parti iktidarları boyunca adım adım imara açılarak, küçültülmüştür. Tarihsel, kültürel açıdan da çok önemli bir değer olarak tanımlanan AOÇ’nin, Atatürk’ün mirası doğrultusunda korunup, geliştirilmesi gerekirken, mahkeme kararlarının bile dikkate alınmadığı plan değişiklikleri ve özel tahsisler ile betonlaştırıldığı bir süreç yaşanmaktadır. Tarihi sit alanı olması nedeniyle AOÇ’de inşaat yapılamaması gerekirken, Cumhurbaşkanlığı Sarayı’nın inşaatına 2013 yılında başlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı Sarayı, Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu’nun 16 Ocak 2014 tarihinde yayımladığı ilke kararı ile “kamu hizmeti yapısı” gösterilerek, inşaat yasağı kapsamından çıkarılmıştır. Bu kararın 2018 yılında Danıştay Dava İdareleri Kurulu tarafından durdurulmasına karşın, mahkeme kararı yok sayılmıştır. Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu, Mart 2021’de yayımladığı yeni ilke kararında, Danıştay’ın iptal ettiği “kamu hizmet yapıları” ibaresi yerine “resmi kurum yapıları” ibaresini kullanmıştır.

Ancak bu karar da Danıştay 6. Dairesi tarafından iptal edilmiştir. Mahkeme kararları uygulanmamış, talan devam etmiştir. Son olarak AOÇ içindeki bazı alanlar da Medipol Üniversitesi ve Türk İş Konfederasyonu’na tahsis edilmiştir. Son 23 yıl boyunca 25-30 yaşlarındaki on binlerce ağaç katledilmiş, tarihi ve doğal sit alanlarında kamu yapıları yapılmıştır.

“Kamu hizmeti yapıları, resmi kurum yapıları ” adı altında tarihi doğal sit alanlarının yapılaşmaya açıldığını ortaya koyan bu örnek, şimdi milli parklardan da vazgeçildiğini göstermektedir.

Maden şirketleri uğruna Kaz Dağları’nda gerçekleştirilen talan, doğal habitat alanlarının yok edilmesi, Muğla’nın Milas ilçesine bağlı Akbelen’de köylülerin zeytinliklerine el konularak kesilmesi, AK Parti iktidarlarının “doğa” yerine “ranti” öncelik yaptığı için gerçekleştirdiği sistematik yeşil katliamların bir parçasıdır.

Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’nde son dönemde yapılan üst düzey yöneticilik görevlendirmeleri ve yeni teknik personel alımlarında orman mühendislerinin yer almaması da rantı dayalı yeni yönetim anlayışının bir parçasıdır. Orman Kanunu’nda yapılan değişiklik ile 1956 yılında Türk mevzuatına giren milli parklarda bugüne kadar hep orman mühendisleri görevlendirilmiştir. Teklif ile döner sermayeli işletmeleri olan, Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı özel bütçeli bir kuruluş hâline getirilen Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne son dönemde orman mühendislerinin atanmaması, Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına alınması ile ilintilidir. Turizmi merkezine alan yeni süreçte, ekolojik dengeyi ve doğal ortamı koruma perspektifi terk edilmektedir.

Teklif, her yönüyle gelecek nesillerin sağlıklı ekosistemlere ve doğallığını koruyan ormanlara erişmesini engelleyerek; ülkemiz açısından tehlikeli sonuçlar doğuracak hükümler içermektedir.

Özetle; 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu; ulusal ve uluslararası düzeyde ender değerlere sahip korunan alanlarımızın belirlenmesine, özellik ve karakterinin bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektedir. Teklif edilen ve yukarıda detayları verilen düzenlemeler, mevcut Kanun’un ruhu ve amacıyla kesinlikle uyusmamaktadır.

Kanun; milli parklarımız, tabiat anıtı ve tabiat parklarımızın başka amaçlar ile tahsis edilmesini değil bu ender değere sahip alanların koruma, geliştirme ve yönetimini sağlayacak hükümler içermelidir.

Teklif ile yaban hayatı ve nesli tehlikedeki hayvan türleri tehlikeye atılmaktadır. Avcılık belgesi olmadan avlananlara yönelik hiçbir caydırıcı ceza getirilmemektedir. Avcılık belgesi olup da avcılık

kurallarına uymayan, kaçak avcılık yapan, zehir kullanarak ve kapanla avlananların avcılık belgesinin iptal edilmesi cezasından vazgeçilerek, belgelerinin iki yılla sınırlandırılmak suretiyle yeniden avcılığa dönmelerine kapı aralanmaktadır. Milli parklardaki ekosistemin doğal bir parçası olan türlerin yaşama hakkı, kaçak avcılarının insafına terk edilmektedir.

Tunceli'nin Pertek ilçesinde koruma altındaki yaban keçilerini avladığı tespit edilen, - bir muhalefet partisinden AK Parti'ye geçen, muhalefette iken havuz medyasında kıyametler koparılan- bir milletvekilinin yaptığı kaçak avcılık suçu, hala hafızalardaki yerini korumaktadır. Kazdağları Milli Parkı'nda, Hatay'ın Arsuz ilçesi Amanos eteklerinde yapılan kaçak avcılık faaliyetlerinin devamı, milli parkları ve tabiat alanlarımızı yeterince koruyamadığımızı göstermektedir. Kaçak avcılığın tüm hoyratlığı ile devam ettiği ülkemizde, cezaların caydırıcı olması gerekirken yumuşatılması, var olan suçların artmasına ve yaban hayatının tehlikeye girmesine yol açacaktır.

Teklif ile kaçak avcılığın teşvik edilmesi, ülkemizdeki ekosistemi bozarken, tarımda “çekirge, süne gibi” canlıların aşırı artışına neden olarak, bitkisel üretime zarar verebilecektir. Ekosistemin korunması, gıda güvenliği başta olmak üzere ülkemizin bekası açısından da büyük önem taşımaktadır.

Teklifin komisyondaki görüşmelerinde; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 1. Hukuk Müşaviri tarafından; kaçak avcılık yapıp, ikinci kez avcılık belgesi iptal edilecek kişi sayısının 60 bin olduğu bilgisi verilmiştir. Bu sayı, Türkiye’de kaçak avcılığın geldiği boyutu da ortaya koymaktadır.

Türkiye Ormancılar Derneği, söz konusu teklif ile milli parkların ve tabiat parklarının korunmayacağını vurgulayarak; “2873 sayılı Milli Parklar Kanunu; özette ulusal ve uluslararası düzeyde ender değerlere sahip korunan alanlarımızın belirlenmesine, özellik ve karakterinin bozulmadan korunmasına, geliştirilmesine ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenlemektedir. Teklif edilen ve yukarıda detayları verilen yeni fıkralar kanunun amacıyla kesinlikle uyuşmamaktadır. Kanun değişikliğinden beklenen, korunan alanlarımızın başka amaçlara tahsis edilmesini sağlayacak düzenlemeler değil, Kanunun amacı doğrultusunda koruma, geliştirme ve yönetimi daha da sağlamlaştıracak düzenlemelerin/maddelerin/fıkraların eklenmesi olacaktır” uyarısında bulunmaktadır.

Teklifin bütünü değerlendirildiğinde;

- Yönetim özerkliği artırılırken kamusal denetim zayıflatılmakta,
- Ekonomik işletme modeli, doğal zenginliklerin bozulmadan korunması anlayışının önüne konulmakta,

- Milli parklarda denetimsiz turizm ve enerji yatırımlarına kapı aralanmakta, ekolojik bütünlük ve el değmemiş yaban hayatı riske atılmakta,
- Milli parklar ve tabiatı koruma alanları ticarileştirilmekte,
- Milli park ve tabiatı koruma alanlarının özel sektöre uzun süreli olarak tahsis edildiği alanlara dönüştürülmesine yol açılmakta,
- Kamusal yarar, yerel katılım ve bilimsel denetim dışlanmakta,
- Yargı güvencesi zayıflatılmakta,
- Tüm yetki Genel Müdürlüğe bırakılarak, Kanun kapsamındaki konuların muğlak ifadeler ile yönetmeliğe terk edildiği kapalı ve keyfiliğe açık bir yönetim modeli getirilmektedir.

Teklifte yer alan maddeler, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası çevre sözleşmeleriyle ve sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle açıkça çelişmektedir.

Teklif;

- ❖ Nadir nitelikteki milli park, tabiat anıtları, tabiat parkları ve tabiatı koruma alanlarının “korunma zırhını” kaldırmaktadır.
- ❖ Şirketlere sağlanan avantajlar ve esnek düzenlemeler ile talanın önünü açmaktadır.
- ❖ Milli parklarda ayrıcalıklı şirketlere imtiyaz sağlanarak, parkların devlet değil şirketlerce işletilmesine yol açmaktadır.
- ❖ Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin uzantısı olarak keyfi yönetimi meşrulaştırmaktadır.

Milli parklarda ve koruma altındaki diğer parklarda, turistik amaçlı bina ve tesislerin açılarak 49 yıl boyunca faaliyet göstermelerine ve “başarılı olmaları halinde de 99 yıl boyunca işletme hakkına sahip olmalarına” fırsat tanınmaktadır. Milli parkların 99 yıl boyunca özel şirketler tarafından işletilmesine imkan tanıyan Teklif, milli servetlerimizin talan edilmesine kapı aralamaktadır.

İklim değişikliğinin en çok etkisini gösterdiği ülkelerden biri olan ülkemizde, milli servet niteliğindeki ormanlarımızın özel şirketlere devredilmesi, gelecek nesillerin hayatını da tehlikeye atmaktadır.

Milli parklar ve korunan diğer alanlar; yalnızca doğal güzellikleri ile değil, ağacıyla kuşuyla, suyuyla toprağıyla, ekosistemin devamı açısından büyük bir işlev görmektedir. Bütünlüklü bu

ekosistemin korunması, yaşatılması ve gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılması, hepimizin Anayasal vatandaşlık görevidir.

Ülkemiz üç biyo-coğrafik bölgenin kesiştiği yerde olması nedeniyle dünyadaki en zengin biyolojik çeşitliliğe sahip ülkelerden biridir. Yaklaşık 12 bin bitki türünün yüzde 30'u yalnızca sadece Türkiye'ye özgüdür. Milli parklarda ve tabiat parklarında, “koruma, kalkınma ve sürdürülebilirlik dengesi “kurulmak zorundadır. Milli parklarımız ve tarihi alanlarımız, sadece doğal yaşamı değil, kültürel mirasımızı da kapsamaktadır.

Türkiye’yi gelecek kuşaklar açısından “doğayı tahrip etmeden, rant ve talana geçit vermeden, topluma fayda sağlayan, ekosistem temelli bir yaklaşımla” kaldırmak zorundayız.

Bu nedenle;

- ✓ Milli parklarda taşıma kapasitesi belirlenmeli, ziyaretçi baskısı kontrol altına alınmalı,
- ✓ Yerel halk, koruma süreçlerine aktif olarak dahil edilmeli,
- ✓ Koruma sağlanırken eko turizm gibi doğa dostu ekonomik modeller desteklenmeli,
- ✓ Bilim temelli yönetim planları uygulanmalı,
- ✓ Koruma faaliyetlerini etkinleştirmek için teknolojiden (drone, fotokapan, yapay zeka ile izlem ve gözetim v.s.) daha fazla yararlanılmalı,
- ✓ Okullarda doğa eğitimi müfredata alınmalı,
- ✓ Gönüllü doğa koruma programları desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.
- ✓ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne (DKMP) alanında uzman biyolog, ekolog, ormancı, veteriner, ziraat mühendisi, hukukçu gibi personeller alınmalı.
- ✓ Kaçak avcılık, zehir ve kapan ile avcılık gibi suçlara karşı caydırıcı cezalar getirilmeli ve etkin şekilde uygulanmalıdır.
- ✓ Komşu ülkelerle birlikte yapılan sınır ötesi milli park veya göç yolları koruma projeleri gibi adımlar teşvik edilmelidir.

Özetle; koruma altındaki milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı, sulak alan yüzdesi, dünya ortalamasının çok altında olan ülkemizde; getirilen bu teklif ile bu alanların daha da küçülmesi riski yaratılmaktadır.

Yerel katılım, bilimsel danışma ve şeffaflık ilkelerini göz ardı eden bu teklif, doğa koruma mevzuatını parçalayarak rant odaklı yönetim modelini kurumsallaştırmaktadır.

“Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı KHK’de Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi; tümüyle geri çekilmeli ve doğa koruma ilkeleri doğrultusunda yeniden düzenlenmelidir.

Milli servetimiz olan ve yaban hayatını içeren bu nadir orman alanlarını gelecek nesillere taşımak yerine devlet korumasından çıkarmak, ülkemize yapılacak en büyük ihanettir.

V. TEKLİFİN MADDELER YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Teklifin 1 inci maddesinin değerlendirilmesi

1 inci madde ile 2872 sayılı Çevre Kanunu’nun 12 inci maddesi değiştirilerek, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne 9 uncu maddenin (a), (e) ve (f) bentleri kapsamında denetim ve idari yaptırım yetkisi verilmektedir.

Hali hazırda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı başta olmak üzere beş farklı bakanlığın (Tarım ve Orman Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı) sorumluluk alanına giren çevre koruma, sulak alan yönetimi ve biyolojik çeşitlilik konularındaki yetkiler, sadece Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne bırakılmaktadır.

Bu durum, hem idari hiyerarşiyi hem de denetim sistemini zayıflatacak niteliktedir.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığının hizmet birimleri arasından çıkarılmış, özel bütçeli bir kuruluş haline getirilmiştir. Bu yeni statü, kurumun mali ve idari özerkliğini artırırken, kamusal denetimden uzaklaşma riskini de beraberinde getirmiştir

Genel Müdürlüğe; çevre, sulak alanlar ve biyolojik çeşitlilik konularında doğrudan yaptırım yetkisi verilmesi; denetlenen ile denetleyen arasındaki sınırın bulanıklaşmasına, bağımsız denetimin ortadan kalkmasına neden olabilecektir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, aynı zamanda yatırım, izin ve işletme süreçlerinde aktif olarak görev alacaktır.

Bu durum, kurumun hem izin verdiği hem de gelir elde ettiği faaliyetleri denetlemesi nedeniyle çıkar çatışmasını da beraberinde getirecektir. Ortak denetim mekanizması ve koordinasyonu kaldıran bu madde, çevre koruma görevini tek bir kurumsal çerçeveye hapsederek, ekolojik yönetimin parçalanmasına yol açacaktır.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 2 nci maddesinin değerlendirilmesi,

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü taşra teşkilatına; “biyolojik çeşitliliği tahrip edenler, sulak alanlar ile ilgili koruma ve kullanma esaslarına uymayanlar ile nesli tehdit veya tehlike altında olan, nadir bitki ve hayvan türlerinin korunmasına dönük kuralları ihlal edenlere” idari yaptırım cezası uygulanmasını, bu denetim harcamaları için de ödenek verilmesini hükme bağlanmaktadır.

Ancak mili parkların/tabiat parklarının ve sulak alanların korunmasına ilişkin getirilen yasaların; teklifin diğer maddelerinde getirilen çeşitli istisnalar ile kaldırılması, idari yaptırım cezalarını boşa düşürmektedir.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nin oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 3 üncü maddesinin değerlendirilmesi,

Mevcut 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun 16 ncı maddesine göre; milli parklardaki koruma hizmetleri ve suçların takibinden; orman muhafaza memurları sorumludur. Aynı maddede tanımlanan “alan kılavuzları”, milli parklardaki kaynak değerlerin uzun devreli gelişim planlarına uygun olarak korunması, korunan alanlara gelen ziyaretçilerin doğru bilgilendirilmesi ve korunan alanların yönetiminden olumsuz etkilenen yöre insanının kayıplarının en aza indirilmesini sağlama amacına yönelik olarak eğitilmekte ve görevlendirilmektedir.

Teklifin 3 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile alan kılavuzlarının görev tanımı daraltılmaktadır. Buna göre alan kılavuzları; sadece korunan alanlara gelecek ziyaretçilerin yönetimi için görevlendirilecektir. Yöre insanları arasından Genel Müdürlükçe verilen eğitim sonucunda seçilecek ve kimlik almaya hak kazanacaklardır. Alan kılavuzlarının, “Ziyaretçilerin doğru bilgilendirilmesi ve yöre insanların kayıpların azaltılması” gibi görevlerden uzaklaştırılmaları; milli parkları koruma yerine milli parkları turistikleştirme anlayışına geçildiğini göstermektedir.

Yine Teklifin 3 üncü maddesinde milli parklarda/tabiat parklarında görevlendirilecek personele; “av ve doğa koruma memuru” da eklenmektedir. Bu personele “biyolojik çeşitliliğin korunması, av ve yaban

hayvanlarının bakımı, gözetilmesi ve sayımına ilişkin işleri yapmak ve denetim faaliyetlerini yürütmek” görevi verilmektedir. Genel Müdürlükçe eğitilecek ve görevlendirilecek bu personele ilişkin detaylar, yönetmeliğe bırakılmaktadır. Ancak idareye sınırsız yetki tanımlayan, muğlak ifadeler içeren ve atama koşullarını Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün çıkaracağı yönetmeliğe bırakan bu madde; Anayasa’nın eşitlik ilkesine ve çalışma hakkı maddelerine aykırıdır.

Teklif, AK Parti iktidarının Anayasa Mahkemesi kararlarını dikkate almadığını, Mahkemenin iptal ettiği düzenlemeleri yeni yasalar ile yeniden yürürlüğe sokmaya çalıştığını da göstermektedir.

Nitekim; Anayasa Mahkemesinin 13/9/2023 tarihli ve E.: 2021/47; K.: 2023/151 sayılı Kararı ile Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun’da yer alan “alan kılavuzu” düzenlemesi iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi, alan kılavuzluğu mesleğinde faaliyette bulunmak isteyen kişilerin bunu gerçekleştirebilmek için yetkilendirilmelerine ilişkin koşulların Başkanlık tarafından belirlenmesini, Anayasa’nın 13. Maddesindeki “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz” hükmüne aykırı bulmuştur.

Yasadaki kuralların; keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

Anayasa Mahkemesi; çalışma şartlarının kanunla düzenlenmesi gerektiğine işaret ederek, “alan kılavuzu olarak kabul edilebilmek için hangi nitelik ya da niteliklerin aranacağını düzenlenmesi gerektiğini, tüm takdir yetkisinin Başkanlığa bırakılmasının, Anayasa’nın 13. ve 48. maddelerine aykırı olduğuna” dikkat çekmiştir.

Getirilen teklifte, Anayasa Mahkemesi’nin bu uyarıları yok sayılarak, alan kılavuzu ile av ve doğa koruma memurlarında aranacak nitelikler belirtilmemiş, eğitilecek ve görevlendirilecek personelin nasıl seçileceği Genel Müdürlüğe bırakılarak, keyfiliğe yol açacak bir düzenleme yapılmıştır. Bu madde, Anayasal açıdan uygun değildir.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 4 üncü maddesinin değerlendirilmesi,

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun 4 üncü maddesi değiştirilerek; milli park, tabiat parkı, tabiat alanı, tabiatı koruma alanlarının kuruluş, geliştirme ve işletilmesini sağlayacak planlar; “gelişme planı” “uzun vadeli gelişme planı ve yönetim planı” adlarıyla tanımlanmıştır.

Mevcut Yasada; park gelişme planlarını sadece Tarım ve Orman Bakanlığı hazırlarken, getirilen Teklifte bu yetki Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne bırakılmaktadır. Ancak Teklifin 4 üncü maddesinde yer alan “Genel Müdürlükçe hazırlanır veya hazırlattırılır ve yürürlüğe konur” ibaresiyle; milli parkların yönetimine ilişkin planları hazırlama ve yürütme yetkisi Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü ile özel planlama bürolarına devredilmektedir.

Mevcut yasanın kapsamındaki Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararlarını uygulamak için hem Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın hem de Tarım ve Orman Bakanlığı’nın görüşü alınmakta iken getirilen teklifte bu zorunluluk kaldırılmaktadır. Milli parklar ve tabiat parklarında yapılacak turizm yatırımlarında olumlu görüş yetkisi sadece Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne bırakılmaktadır. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan görüş alma zorunluluğu kaldırılmaktadır.

Çift bakanlık görüşünün devre dışı bırakılması, milli parklar ve tabiat parklarında Milli Parklar Kanunu yerine Turizmi Teşvik Kanunu’nun esas alınması, doğal hayatın korunması önceliğinden vazgeçildiği anlamına gelmektedir.

Bu madde, geçmişte Uludağ Milli Parkı’nda yargı kararıyla iptal edilen projelerin yeniden yasal hale gelmesine ve kamusal denetimi zayıflamasına yol açacaktır.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet Halk Partisi’nin oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 5 inci maddesinin değerlendirilmesi;

Kanun Teklifinin en sorunlu maddelerinden biri; 5 inci maddesidir. Bu madde ile mevcut, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu’nun 8 inci maddesine yeni fıkra ihdas edilmektedir. Mevcut Yasa’nın 8 inci maddesinde şu hüküm yer almaktadır:

“Madde 8 –Turizm bölge, alan ve merkezleri dışında kalan milli parklar ve tabiat parklarında kamu yararı olmak şartıyla ve plan dahilinde, turistik amaçlı bina ve tesisler yapmak üzere gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri lehine Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilebilir. Bu izin üzerine gerçek ve özel hukuk tüzelkişileri lehine tesis edilecek intifa hakkı süresi kırkdokuz yılı geçemez. Bu süre sonunda bütün tesisler eksiksiz olarak Hazineye devredilir. Ancak, işletmesinin başarılı olduğu Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen hak sahiplerinin intifa hakkı, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca tesisin rayiç değeri üzerinden belirlenecek bedelle doksandokuz seneye kadar uzatılabilir. Bu durumda Hazineye devir işlemi bu uzatma sonunda yapılır. Milli park ve tabiat parklarının gelişme planları kesinleşmeden bu Kanunda sözü edilen izin verilemez.”

Görüldüğü üzere mevcut yasada; milli park ve tabiat parklarında kamu yararı ve gelişme planlarına uymak şartıyla turistik amaçlı bina ve tesis yapımına izin verilmektedir.

2/3308 esas numaralı Kanun Teklifi ise bu maddeye şu iki fıkrayı ekleyerek, doğal hayatın korunması ve milli park ruhu ile ters düşen bir yapılaşma sürecini başlatarak, milli/tabiat parklarına geri dönülemez biçimde zarar verecek ve kaynak değerleri yok edecek bir tehlike yaratmaktadır:

“Korunan alanın yönetimi için gerekli olan ve sadece korunan alana hizmet veren tesislere yönelik olarak verilecek izinlerden bedel alınmaz. Ancak milli park ve tabiat parklarında, planlarına uygun olması, kamu yararı ve zaruret olması halinde, ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su, altyapı ve bunlarla ilgili yapı ve tesislerin yapılması maksadıyla gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri lehine bedeli mukabilinde Bakanlıkça izin verilebilir, verilen izinler amacı dışında kullanılamaz ve uygulamalar bu Kanun hükümlerine göre denetlenir. İçme suyu temini açısından yapımı aciliyet gösteren ve kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden tesisler için uzun devreli gelişme planı/gelişme planı şartı aranmaz. İlgili kurumların görüşleri alındıktan sonra yapılan tesisler uzun devreli gelişme planlarına/gelişme planlarına işlenir.

Verilecek olan izinlerle ilgili usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir”

Toplam alanı 1 milyon hektar olan, ülke alanının sadece yüzde 1,3'üne tekabül eden ve ulusal/uluslararası düzeyde ender bulunan doğal ve kültürel kaynak değerlerine sahip olan ve öncelikle korunması gereken milli park ve tabiat parklarının; ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme gibi farklı amaçlar ve yatırımlar için tahsis edilmesi kabul edilemez bir yaklaşımdır.

Her ne kadar “kamu yararı ve zaruret olması” koşulu konulsa da geçmişteki uygulamalarda kamu yararı ilkesinin nasıl istismar edildiği ortadadır. Dahası korunan alanlar zaten yasa gereği üstün kamu yararına sahip doğal alanlardır.

Ayrıca söz konusu düzenleme ile “İçme suyu temini açısından yapımı aciliyet gösteren ve kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden tesisler için uzun devreli gelişme planı/gelişme planı şartı aranmayacağı” hükmü getirilmektedir. “Kamu yararı açısından içme suyu temini” ibaresinin muğlaklığı, yapılaşma baskısı yaratarak, milli parkların mevcut özelliklerini kaybetmesine yol açacaktır.

Bu madde, milli parklardaki doğal kaynak sularının “ambalajlı su şirketlerine” tahsisine yasal dayanak oluşturabilecek muğlak ifadeler de içermektedir. Düzenleme bu yönüyle geçmişte hukuka aykırı biçimde yapılan uygulamaları yasallaştırma girişimidir.

Milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarının; turizm, ulaşım ve enerji altyapı yatırımları gerekçesiyle uzun devreli gelişme planlarının devre dışı bırakılması yoluyla sınırsız yapılaşmaya açılması; “koruma odaklı” yönetim anlayışı yerine “ticari işletme” odaklı yönetim anlayışının tercih edildiğini göstermektedir.

Milli parklar ve tabiat parklarında, trafo, baz istasyonu, petrol ve doğalgaz iletim hatlarının yapılması gibi altyapı yatırımlarına izin verilmesi, habitat açısından geri dönülmez zararlara neden olacaktır. Teklifin komisyondaki görüşmelerinde bu durum, “Milli parklarda benzin istasyonu mu açılacak” sorularına neden olmuştur.

Oysaki uzun devreli gelişme planları/gelişme planları, korunan alanların sürdürülebilir yönetimi için elzemdir. Mutlak koruma bölgesi; küresel ölçekte korunması gereken ve/veya ülkemizin taraf olduğu sözleşmelerde korunması taahhüt edilen türlerin bağımlı oldukları habitatlardan, günümüze kadar hiçbir insan müdahalesi görmeden doğallığını muhafaza etmiş alanları kapsamaktadır. İçme suyu temini için yapımı aciliyet gösteren tesisler gerekçesiyle “uzun devreli gelişme planı/gelişme planı şartının” kaldırılması, bu özel habitatların yok olması tehlikesini de beraberinde getirecek, telafisi mümkün olmayan hasarlara yol açabilecektir.

Mevcut yasada koruma altındaki milli parklarda “kalıcı özel mülkiyet tesis edilemez” iken, getirilen Teklif ile turizm tesisleri ve altyapı yatırımlarında özel şirketlere 49 yıla kadar fiili kullanım hakkı getirilmekte, başarılı olurlarsa bu süreyi 99 yıla kadar uzatma hakkı verilmektedir.

Türkiye’de orman, milli park, tabiat parkı, tabiat koruma alanı, sulak alan ve tabiat anıtlarının korunması için uzun yıllardır mücadele eden Türkiye Ormancılar Derneği, Teklifin 5 inci maddesinin düzenlenmeden çıkarılmaması halinde, “milli parklardaki doğal hayatın korunamayacağı” ve “gelecekte başka amaçlar için tahsisleri de kapsayacağı” uyarısını yapmaktadır. “*Milli Parklar Kanunu ile ters düşen Teklifin doğal hayatı koruma, geliştirme ve yönetim amacından uzak olduğunu*” vurgulayan Türkiye Ormancılar Derneği, düzenlemenin yaratacağı risklere işaret ederek, geleceğe not düşmektedir.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 6 ncı maddesinin değerlendirilmesi;

Teklifin 6 ncı maddesi ile Milli Parklar Kanunu’nun 12 nci maddesinin değiştirilerek, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının özel şirketlerce işletilmesinin önü açılmaktadır.

Mevcut Yasa’da “*milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarındaki planların gerektirdiği her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetim, işletme, tanıtım, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı, üstyapı ve diğer tesisler Orman ve Su İşleri Bakanlığıınca yapılır veya yaptırılır, yönetilir veya işletilir*” hükmü yer almaktadır. Başka bir deyişle milli parkları işletme yetkisi Tarım ve Orman Bakanlığı’na aittir.

Getirilen teklifte ise milli parkları yönetim yetkisi Genel Müdürlüğe bırakılırken, Genel Müdürlüğün talebiyle bu yetki özel şirketlere de devredilebilecektir. Bu kapsamdaki tüm tesislerin yapılaşma koşullarının tek başına Genel Müdürlük tarafından belirlenmesi ve yönetmeliğe bırakılması, milli parkların geleceği açısından oldukça risklidir. Nadir nitelikteki ve insan müdahalesinin olmadığı bu parklara geri dönülemez biçimde zarar verebilecek, yaban hayatını tehlikeye sokacaktır.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 7 nci maddesinin değerlendirilmesi;

Teklifin 7 nci maddesi ile 2873 sayılı mevcut Kanun’un 15 inci maddesi değiştirilmektedir.

Milli Parklar Kanunu kapsamındaki arazilerin işgali, kullanılması, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılması halinde Genel Müdürlükçe el konulması düzenlenen maddede, “yıkılmasının” yanı sıra “Genel Müdürlükçe değerlendirilmesi” seçeneği de sunulmaktadır. Milli parkları işgal eden kaçak yapıların yıkılması yerine legalleştirilmesine ve keyfi uygulamalara fırsat tanıyan bu düzenleme her türlü istismara açıktır. Hangi yapıların yıkılıp, hangilerinin kullanılacağına Genel Müdürlük tarafından karar verilebilecek olması, Anayasa’nın 2 nci maddesinde güvenceye alınan hukuk devletin temel unsurlarından olan hukuki belirlilik ilkesi ile çelişmektedir. Bu madde ile kaçak yapıların gelecekte özel işletmeler eliyle kullanılmasına zemin hazırlanmaktadır.

Mevcut yasal düzenlemede, Kanuna aykırı bina, yapı, tesis ve inşaatlara el konulmakla birlikte yıkılabilmesi için mahkeme kararı aranmaktadır. Teklifin 7 nci maddesine eklenen fıkra ile bu binaların yıkılması için gereken “mahkeme kararı” koşulu kaldırılarak, tüm yetki Genel Müdürlüğe bırakılmaktadır. Bu yolla mahkemelerin “yıkım kararı” alabileceği kaçak binaların Genel Müdürlük tarafından kullanılabilmesinin önü açılmaktadır.

Özetle bu madde iki yönden sorun taşınmaktadır:

- **Hukuki güvence açısından:** Yargı kararı olmadan yıkım yapılması, idarenin keyfi uygulamalarına kapı aralayacaktır.
- **Koruma açısından:** Aynı yetki, yıkmak yerine “değerlendirme” seçeneği üzerinden kaçak yapıların meşrulaştırılmasına imkân verecektir.

Partimizin bu maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhur İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 8 inci maddesinin değerlendirilmesi:

Bu madde ile milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları ve tabiatı koruma alanlarını koruma hizmetini; orman muhafaza memurlarının yanı sıra “av ve doğa koruma memurları ile saha bekçilerine” de vermektedir. Ne var ki av ve doğa koruma memurları ile orman muhafaza memurlarının çalışma usul ve esaslarının Kanun ile belirlenmek yerine Genel Müdürlük tarafından çıkarılacak yönetmeliğe bırakılması, Anayasa’nın hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Yasal sınırların belirsizleşmesi sonucunu doğuran bu madde, idarenin keyfi uygulamalar yapmasına neden olabilecektir. Görevlendirilecek personelin “idari yaptırım, gözaltı, delil toplama, suç duyurusu” gibi süreçlere ilişkin yetkileri Kanun ile belirlenmelidir.

Partimizin “orman muhafaza memurları, av ve doğru koruma memurları ile saha bekçilerinin çalışma usul ve esaslarının yönetmeliğe bırakılmasını” düzenleyen bu maddesinin tekliften çıkarılmasına ilişkin önergesi, Cumhuriyet İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir.

Partimizin 8 inci maddenin yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, AK Parti-MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı’nın oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 9 uncu maddesinin değerlendirilmesi;

Teklifin 9 uncu maddesinde; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne gereksinim duyduğu hallerde ve gerekli gördüğü yerlerde görev ve hizmetleri ile ilgili döner sermayeli işletmeler kurma yetkisi verilmektedir.

Teklifte göre; Cumhurbaşkanı tarafından döner sermaye işletmesine kuruluşunda tahsis edilen sermaye miktarı 5 katına kadar arttırılabilecektir. AK Parti hükümetleri, 23 yıllık iktidar süreleri boyunca döner sermaye işletmeleri konusunda tutarlı bir politika izlememiştir. 2021 yılında dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan, verimli olmayan döner sermaye işletmelerinin kapatılacağını ve diğerlerinin de merkezi yönetim bütçesine, dolayısıyla Meclis denetimi kapsamına alınacağını açıklamıştır.

Teklifte yer alan 9 uncu madde ile Genel Müdürlüğe bağlı, sermaye miktarı artışı Cumhurbaşkanı’na bırakılan döner sermaye işletmeleri kurulması planlanmaktadır. Milli parkların “turizme açılması, eko turizm faaliyetleri yürütülmesi, ziyaretçi yönetimi sağlanması” adı altında finansal sürdürülebilirlik esas alınarak, “milli parkların/tabiat parklarının sürdürülebilir doğal yönetimi” ilkesinden vazgeçilmektedir. Başka bir deyişle finansal sürdürülebilirlik, doğal sürdürülebilirliğin üzerinde görülmektedir. Milli parkları adeta bir ticaret merkezi gibi gören bu madde ormanların korunmasını öngören Anayasa’nın 169 uncu maddesi ile tezat oluşturmaktadır.

Milli parklar içinde ya da koruma alanlarında tesis, işletme, etkinlik, organizasyon, turizm faaliyeti gibi gelir getirici işler yapılmasının önü açılmaktadır. Milli parkları, kendi kendini finanse eden işletmelere dönüştürebilecek bu madde şeffaflığı ortadan kaldırmaktadır.

Bu maddede yapılan diğer düzenleme ile döner sermaye işletmelerinin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri ve denetimi ile diğer hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın uygun görüşü alınarak Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmeliğe bırakılmaktadır.

Çok önemli bir konunun Kanun yerine Genel Müdürlüğün yönetmeliğine bırakılması da Anayasa'nın hukuk devleti niteliği ile bağdaşmamaktadır.

Partimizin bu maddenin, yasa metninden çıkarılması için verdiği önerge, komisyondaki AK Parti ve MHP milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 10 uncu maddesinin değerlendirilmesi;

Teklifin 10 uncu maddesi ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, kamu tüzel kişiliğine haiz özel bütçeli bağlı kuruluş olarak yapılandırıldığı için hangi gelirlere sahip olduğu düzenlenmektedir. Genel Müdürlük, “genel bütçeden gelecek Hazine yardımları, kira gelirleri, taahhütlerini yerine getirmeyen yüklenicilerden alınacak tazminatlar, taşınmaz mal satışından gelecek gelirler” başta olmak üzere ciddi bir gelire sahip olurken, denetimden muaf hale getirilmektedir.

Partimizin bu maddenin geri çekilmesi, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün kar amacı güden bir kuruma dönüştürülmemesi için verdiği önerge de AK Parti ve MHP vekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı'nın oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 13 üncü maddesinin değerlendirilmesi;

2873 sayılı Mili Parklar Kanunu'na ek madde eklenerek, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürebilmesi gerekçesiyle 492 sayılı Harçlar Kanunu kapsamında alınan harçlar ile tapu ve kadastro işlemlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedelleri yönünden muaf olması sağlanmaktadır.

Teklifin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasına ilişkin partimiz vekillerince verilen önerge de AK Parti ve MHP milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir.

Maddenin görüşmelerinde; Tarım ve Orman ve Köy işleri Komisyonu'nun görevlerine işaret edilerek, esasında gıda güvencemizin sigortası çiftçilerimizin tapu ve kadastrodaki işlemleri sırasında ödediği harçların kaldırılması gerektiğini vurgulanmıştır.

Bu maddenin, yasa metninden çıkarılmasına ilişkin partimiz vekillerince verilen önerge AK Parti ve MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 14 üncü maddesinin değerlendirilmesi:

Getirilen bu madde ile 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu’nun geçici 12 ve 18 inci maddeleri uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü’nce işlemleri yürütülen ve bedelleri tahsis edilen turizm izinleri, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne devredilecek.

Milli parkları turizm odaklı genel müdürlüğe dönüştüren bu madde, koruma odaklı anlayışı ihlal etmektedir.

14 üncü maddenin, yasa metninden çıkarılmasına ilişkin partimiz vekillerince verilen önerge AK Parti ve MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 18 inci maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 18 inci maddesi ile 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nun 2 nci maddesi değiştirilmektedir. Yaban hayatını koruma ve geliştirme sahalari açısından yetkiyi Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne vermekte, saha bekçilerinin memur olmasının yanı sıra sözleşmeli olarak görevlendirilmesinin de önü açılmaktadır.

Yine “av ve doğa koruma memuru” adıyla görevlendirilecek personelin biyolojik çeşitliliğin korunması, av ve yaban hayatının bakımı, gözetilmesi ve sayımına ilişkin gerekli işleri yapmak ve denetim faaliyetlerini yürütmekle görevlendirilmesine karşın, nasıl seçileceği hususuna yer verilmemektedir. Yukarıda da belirtildiği üzere Kanun ile düzenlenmesi gereken esaslar, Genel Müdürlüğün çıkaracağı yönetmeliğe bırakılarak keyfi uygulamalara kapı aralanmaktadır. Personel seçiminde kayırma ve iltimasa neden olacak bu madde, Anayasa’nın 2 nci maddesinde yer alan “hukuk devleti” ilkesine, temel hak ve hürriyetlerin ancak kanunla sınırlanabileceğini düzenleyen 13 üncü maddesine, çalışma ve sözleşme hürriyetini düzenleyen 48 inci maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Bu maddenin yasa metninden çıkarılmasına ilişkin partimiz vekillerince verilen önerge AK Parti ve MHP milletvekillerinin oluşturduğu Cumhuriyet İttifakı oyları ile reddedilmiştir.

Teklifin 24 üncü maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 24 üncü maddesi ile 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nun 29’uncu maddesi değiştirilerek, kaçak avcılık yapanlara yönelik yaptırımlar zayıflatılmaktadır. Yaban hayatını korumak için getirilen

caydırıcı düzenlemeler bu madde ile ortadan kaldırılarak, adeta yasa dışı avcılık teşvik edilmektedir. Kaçak avcılığı sürdürenlerin belgelerinin süresiz iptaline son verilmektedir.

Yürürlükteki Kara Avcılığı Kanunu’nun 29 uncu maddesine göre, *av miktarı ve avlanma süreleri dışında avlananların bu filleri tekrarlamaları halinde faillerin avcılık belgeleri iptal edimekte ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmemektedir.* Teklifte bu madde değiştirilerek, av miktarı ve avlanma sürelerine uymayanların bu filleri tekrarlamaları halinde **avcılık belgeleri sadece “iki yıl süre ile”** iptal edilmektedir.

Yine yürürlükteki 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nun 29 uncu maddesine göre, “izinsiz veya yasak yerlerde avlanmanın” tekrarı halinde faillerin avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez” iken getirilen Teklif ile avcılık belgesinin süresiz iptali yerine iki yıl ile sınırlandırılması sağlanmaktadır.

Teklif ile “zehirle avlananlara” da adeta imtiyaz sağlanmaktadır. 4915 sayılı mevcut Yasaya göre, **“zehir ile avlanan, haznesi iki fişek alacak şekilde sınırlandırılmamış otomatik, yarı otomatik, pompalı ve benzeri yivsiz av tüfekleri ile havalı tüfek ve tabancalar ile avlanan, Merkez Av Komisyonunca belirlenecekler dışında kara, hava araçları ve yüzer araçlarla, ses, manyetik dalga, ışık yayan araç ve gereçler, canlı mühre, tuzak, kapan ve diğer benzeri araç, gereç ve usuller ile avlananların”** bu filleri tekrarlamaları halinde avcılık belgesi süresiz iptal edilirken, getirilen Teklifte bu uygulamadan vazgeçilmektedir.

Bu kişilerin avcılık belgeleri sadece 2 yıl süre ile iptal edilmekte ve yeniden avlanabilmelerinin önü açılmaktadır.

Teklif ile aAvcılık belgesi iptal edilenler, iki yıllık sürenin bitiminde, idari para cezalarını ve tazminatlarını ödemeleri halinde yeniden avcılık belgesi alabilecekler.

Yine teklifin 24 üncü maddesinde getirilen düzenleme ile avcılık belgesi olmadan avlananlara yönelik caydırıcı bir ceza getirilmemektedir. Yaban hayatındaki canlıların güvenliğini riske atan bu düzenleme ile kaçak ve yasa dışı avcılık yapanlara yeni fırsatlar tanınmaktadır. Milli parklardaki ekosistemin doğal bir parçası olan türlerin yaşama hakkı, avcılık kurallarına uymayanların insafına terk edilmektedir. Nesli tehlike altındaki birçok canlının hayatta kalma şansı da yok edilmektedir.

Teklifin bu maddesinin yasa metninden çıkarılması ve yeniden düzenlenmesi için partimiz tarafından verilen önerge de Cumhur İttifakı milletvekillerinin oyları ile reddedilmiştir.

SONUÇ OLARAK;

Bu kanunun teklifi metnlerinin, Anayasaya uygunluğu ve usul eksikliği bulunmakta, kendi içinde hiçbir tutarlılığı sağlanmamaktadır.

Teklifin tümüyle çekilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda; yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan nedenlerle (2/3308) esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin tümünün bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz. Yukarıda yazdıklarımız dışında, Komisyon görüşmelerinde yaptığımız açıklamalar ve itirazlarımız saklı kalmak şartıyla şerh ederiz.

Ayhan Barut
Adana

Orhan Sarıbal
Bursa
İlhami Özcan Aygun
Tekirdağ

20.10.2025
Ömer Fethi Gürer
Niğde

MUHALEFET ŞERHİ

1- Milli Parklardan Sermaye Parklarına

2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, görünürde doğa koruma mevzuatını güncelleme gerekçesiyle sunulmuş olsa da, bütününe bakıldığında doğa koruma alanlarını idari, mali ve ticari olarak işletilebilir hale getirmeyi hedeflemektedir. Bu yönüyle teklif, koruma öncelikli ekolojik anlayıştan uzaklaşarak, doğayı gelir üreten bir kaynak olarak konumlandırmakta; kamusal varlıkların sermaye lehine ticarileştirilmesinin önünü açmaktadır. Yasalaşması halinde, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, ekolojik ve biyolojik çeşitlilik unsurları, yaban hayatı, orman içi su kaynakları, göl, dere, gölet ve sulak alanlar temel koruma niteliklerini yitirecek; telafisi mümkün olmayan ekolojik zararlara yol açılacaktır. Bu alanlar, bütün dünya genelinde insan etkinliklerinin sınırlandırıldığı, doğallığı içinde bırakılan ekosistemler olarak kabul edilmekteyden, Türkiye’de aksi yönde bir algı ile yok edilmeye çalışılmaktadır.

Teklifin genel gerekçesinde, mevcut düzenlemenin “zaman içinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamakta yetersiz kaldığı” belirtilmektedir. Fakat kendi doğallığına bırakılan yerlerde “ihtiyaç” kavramının kendisi anlamsızdır. Burada “yetersiz” olan doğa değil; sermayenin doymak bilmeyen rant ve kâr arayışıdır. AKP iktidarının 23 yıllık pratiğinde olduğu gibi, doğa bir yaşam alanı değil, ekonomik bir kaynak olarak görülmektedir.

Özellikle teklifin 5. ve 6. maddeleri, doğanın kendi gereksinimlerinden ziyade insan merkezli ve kâr odaklı bir anlayışla hazırlanmıştır. Yeni düzenleme gereği, milli parklar ve tabiat parklarında özel kişi ve şirketlere (gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine) izin verilmesi kolaylaştırılırken, bu izinlerin kapsamı yalnızca “turistik amaçlı tesislerle”

sınırlı olmaktan çıkarılmaktadır. Kanunun eski halinde kamu yararı ve plan dahilinde turistik amaçlı tesislere izin verilebileceği belirtilirken, değişiklikle birlikte altyapı, enerji, haberleşme, petrol, doğalgaz ve termal su gibi geniş bir faaliyet alanı izin kapsamına alınacaktır. Böylece korunan alanlar, hem turizm yatırımları hem de enerji ve sanayi altyapısı yatırımları için kullanılabilir hale getirilecek dolayısıyla talan yasa eliyle teşvik edilecektir. Ulaşım, petrol, doğalgaz ve enerji iletim hatları gibi projeler doğal alanları bölmekte, habitat bütünlüğünü parçalamakta, yaban hayatını tehdit etmekte ve yangın, zehirlenme gibi ciddi çevresel riskler yaratmaktadır.

Ayrıca, su kaynaklarına yönelik düzenlemeler, milli parkların en temel yaşam varlığı olan suyun kamusal niteliğini ortadan kaldırarak, onu ekonomik bir meta haline getirme tehlikesi taşımaktadır. “İçme suyu temini açısından yapımı acil ve kamu yararı açısından vazgeçilmez tesisler” ifadesiyle, su kaynaklarının denetimsiz biçimde kullanımının önü açılmaktadır. Bununla birlikte teklif, milli park ve tabiat alanlarında yapılaşma ve işletme faaliyetlerinin özel sektöre devredilmesinin önünü açmaktadır. 2873 sayılı Kanun’un 12. maddesine eklenen “işlettirilir” ifadesi, doğa koruma alanlarının şirketler tarafından işletilmesinin yasal zeminini oluşturmaktadır. Böylece doğayı koruma göreviyle kurulmuş kamu kurumları, kâr odaklı özel sektörün çıkarları doğrultusunda hareket etmeye yönlendirilmektedir. Bu durum, koruma anlayışını ticarileştiren ve denetimden uzaklaştıran bir model yaratmaktadır.

Bu teklif, AKP iktidarının son yirmi yılda izlediği neoliberal kalkınma modelinin ekolojik alandaki devamıdır. Ormanlar, meralar, zeytinlikler, kıyılar ve sulak alanlar; kamusal varlık olmaktan çıkarılıp sermayenin yatırım alanına dönüştürülmüştür. Hukuk ise koruma ilkelerinin güvencesi olmaktan çıkmış, ekolojik talanın aracı haline getirilmiştir. Şimdi aynı anlayış, doğa koruma yasalarına taşınarak “kamu yararı”, “altyapı ihtiyacı”, “etkin yönetim” gibi kavramlar üzerinden meşrulaştırılmaktadır.

Bu düzenlemeler yalnızca doğayı değil, toplumsal yaşamı da dönüştürmektedir. Doğa üzerindeki tasarruf, aynı zamanda halkların yaşam alanları, üretim biçimleri ve geçim kaynakları üzerindeki denetimin yeniden tesisidir. Doğal varlıklar halkın ortak yaşam alanı olmaktan çıkarılıp, özel mülkiyetin genişlettiği bir rant coğrafyasına

dönüştürülmektedir. Dolayısıyla mesele yalnızca ekolojik değil, aynı zamanda sınıfsal ve siyasal bir meseledir.

DEM Parti doğayı metalaştıran mevcut anlayışa karşı, ekolojik yaşamı savunmaktadır. Bu nedenle, doğa koruma alanlarını işletmeye açan, kamu yararı kavramını keyfi kullanıma dönüştüren ve hukuku sermaye birikiminin aracına indirgeyen bu teklife karşı çıkmak hem ekolojik hem de siyasal sorumluluğumuzdur.

2- Doğanın İşletme Mantığıyla Ranta Açılması

Komisyonunda görüşülen teklif, doğrudan doğa koruma mevzuatını şekillendiren 2872 sayılı Çevre Kanunu, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklikler öngörmektedir. Teklif, “mevzuatın güncellenmesi” ve “korunan alanların etkin yönetimi” gerekçesiyle sunulmuş olmakla birlikte, esasen doğayı korumayı değil, doğayı idari, mali ve ticari olarak işletilebilir bir rant alanına dönüştürmeyi hedeflemektedir. Gerekçe metninin çeşitli yerlerine serpiştirilmiş olan “doğa koruma”, “ziyaretçi yönetimi”, “altyapı ve üstyapı tesisleri” gibi hem manipülatif hem de ucu açık kavramların bir arada bulunması, doğa koruma iddiasında bulunan bir teklif için yeterince çelişkilidir. Üstelik bu alanlarla ilgili karar süreçlerinin tek bir kurumun tasarrufuna bırakılması, sağlıklı bir ekolojik yönetim anlayışını ortadan kaldıracaktır. Ekolojik yaşamla ilgili konularda, yalnızca idari değil, çoğulcu ve bilimsel temelli karar mekanizmaları işletilmeli; sivil toplum kuruluşları, bilim kurulları ve ilgili meslek odaları sürece dahil edilmelidir. Aksi halde “kamu yararı” veya “doğa koruma” gibi kavramlar, tıpkı geçmişte orman, mera ve zeytinlik alanlarının madencilik ve enerji projelerine açılmasında olduğu gibi, rant politikalarının örtüsü haline gelecektir.

Teklifin genel mantığı, doğayı kamusal bir varlık olarak değil, ekonomik bir sermaye kaynağı olarak ele almakta; doğayı koruma yükümlülüğünü piyasa mantığına devretmektedir. Bu yaklaşım, son yıllarda zeytinlik alanlardan orman bölgelerine, meralardan sulak alanlara kadar birçok ekosistemin “yatırım önceliği” adı altında sermaye lehine dönüştürülmesi politikasının yeni bir halkasıdır. Zeytinlik alanların enerji yatırımlarına ve sanayi tesislerine açılmasına yönelik düzenlemeler, bugün aynı

zihniyetle doğa koruma alanlarına yönelmektedir. Bu bağlamda, yasa teklifinde yer alan düzenlemeler incelendiğinde Milli Parklar ve benzeri koruma alanlarının işletme mantığıyla rant alanına dönüşme riski açık biçimde görülmektedir.

a- Korunan Alanlarda Altyapı ve Tesis İzni

Yeni düzenlemeyle, milli park ve tabiat parklarında yalnızca turistik tesislere değil; ulaşım, elektrik iletim ve nakil hatları, petrol ve doğalgaz hatları, trafolar, haberleşme, su, termal su, atık su ve benzeri altyapı tesislerinin yapılmasına da izin verilebilecektir. Bu izinler, “planlara uygunluk”, “kamu yararı” ve “zaruret” gibi soyut ve geniş yorumlanabilir kavramlara dayandırılarak, özel kişi ve şirketlere bedeli karşılığında tahsis edilebilecektir.

Bu kapsamda yapılacak altyapı ve tesisler —özellikle petrol, doğalgaz ve elektrik iletim hatları ile yeni ulaşım yolları— koruma altındaki ekosistemlerde habitat parçalanmasına, biyoçeşitlilik kaybına, kirliliğe, doğal örtünün bozulmasına ve ekolojik koridorların tahribatına yol açacaktır.

“İçme suyu temini açısından yapımı aciliyet gösteren, vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden tesisler” için uzun devreli gelişme planı şartının kaldırılması, planlama süreçlerinin devre dışı bırakılmasına neden olmaktadır. Bu istisna, denetim dışı ve keyfi yapılaşmaların yasal zemin bulmasına yol açacak niteliktedir.

Her ne kadar 6831 sayılı Orman Kanunu’nda, korunan alan statüsüyle uyumlu olmayan yapıların izin kapsamından çıkarılacağı ifade edilse de izin süreçlerine ilişkin tüm usul ve esasların Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenmesi, uygulamada ciddi bir belirsizlik ve keyfiyet alanı yaratmaktadır.

Korunan alanlardaki yapı ve tesislerin yapılaşma koşullarının da yine Genel Müdürlük yönetmelikleriyle düzenlenecek olması, yerel ekolojik dengelerin ve bilimsel ölçütlerin göz ardı edilmesi riskini artırmaktadır. Böylece, ekolojik hassasiyet gerektiren kararlar yerel planlama süreçlerinden kopartılmakta, idari takdir yetkisi doğrudan merkezileştirilmektedir.

Sonuç olarak, teklifin bu maddeleriyle birlikte, koruma altındaki doğal alanlar hem turizm hem de altyapı, enerji ve sanayi yatırımları için dokunulabilir hale getirilmekte; planlama süreçleri esnetilmekte, yönetmelik yetkileri merkezileştirilmekte ve doğanın korunması yerine işletilmesi öncelenmektedir. Bu anlayış, doğayı koruma değil, doğayı yönetme ve ticarileştirme pratiğini kurumsallaştırmaktadır.

b- Döner Sermaye ile Ekolojik Alanların Ranta Açılması

Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'ne döner sermayeli işletme kurma yetkisi tanıyan düzenlemeyle birlikte, doğa koruma alanlarının yönetimi kamu hizmeti niteliğinden uzaklaştırılarak, gelir odaklı, piyasa mekanizmalarına dayalı bir işletme modeline devredilmektedir.

Düzenlemenin gerekçesinde "koruma, bakım, ziyaretçi yönetimi ve ekoturizm hizmetleri" gibi kavramlar pozitif içeriklerle sunulsa da, Türkiye'nin çeşitli doğa koruma alanlarında yaşanan pratikler bu tür ifadelerin uygulamada neye karşılık geldiğini açıkça göstermektedir. Yedigöller, Munzur Vadisi, Salda Gölü ve Gökova Körfezi gibi pek çok alanda "ekoturizm" adı altında hayata geçirilen projeler, ekolojik dengeyi bozmuş, yaban hayatı geri çekilmiş, doğal alanlar ise betonlaşmaya ve özelleştirmeye maruz kalmıştır.

"Döner sermaye" uygulaması teknik bir mali araç gibi sunulsa da bu kavram, mevcut politik bağlamda masum bir terim değildir. Aksine, doğanın metalaştırılması ve koruma yerine piyasa mantığına entegre edilmesinin bir aracıdır. Doğa, bu anlayışla birlikte bir hizmet sektörü alanı olarak düzenlenmekte, korunması gereken bir ekosistem değil; rant elde edilecek bir ekonomik kaynak olarak ele alınmaktadır.

Döner Sermaye düzenlemesi ile; doğal alanların ticari işletmelere dönüştürülmesine zemin hazırlanacak, kar maksimizasyonu amacıyla korunan alanların kullanımı artarak ziyaretçi yoğunluğuna neden olacaktır. Bu durumun ekolojik sınırların ihlali ve habitat kaybına neden olacak sonuçlar yaratacağı açıktır. Düzenleme açık ve net olarak çeşitli sermaye gruplarına ve yandaş şirketlere "yatırım fırsatı" yaratacaktır. Ve nihayetinde doğa, kamu malı ve ortak yaşam alanı olmaktan çıkartılarak devlet-sermaye işbirliğinin ekonomik nesnesi haline getirilecektir.

Bugüne kadar döner sermaye uygulamaları çerçevesinde yaşanan deneyimler bu kaygıyı doğrulamaktadır. Örneğin; Kazdağları’nda ruhsatlandırılan maden projeleri, döner sermaye gelirleri gerekçe gösterilerek meşrulaştırılmış; ormanlık alanlar sermayeye tahsis edilmiştir. Salda Gölü’nde Millet Bahçesi projesi ile koruma statüsü altında olan göl çevresi yapılaşmaya açılmış; kamuoyu tepkisine rağmen ihale süreçleri hızla işletilmiştir. Akyaka’da “ekoturizm” bahanesiyle yürütülen kıyı projeleri, Gökova Körfezi’nin doğasını telafisi güç bir şekilde tahrip etmiştir.

Bu gibi örneklerde açıkça görüldüğü üzere, döner sermaye sistemi; kamu kaynaklarının şeffaf olmayan biçimde yönetildiği, siyasi iktidara yakın şirketlerin kamu ihaleleri yoluyla avantaj sağladığı bir rant mekanizmasına dönüşmektedir. Üstelik, söz konusu düzenleme ile mali denetim yetkisi doğrudan Cumhurbaşkanlığı’na bağlı bir yapıya bırakılarak, idari denge ve denetim mekanizmaları zayıflatılmakta; Sayıştay denetimi dışına çıkarılan uygulamalarla kamu kaynaklarının kullanımına dair hesap verebilirlik ortadan kaldırılmaktadır.

c- Vergi Muafiyetleri ve Rant Aktarım Mekanizmaları

Yeni düzenlemelerle, bu alanlarda faaliyette bulunacak şirketlere vergi muafiyetleri, harç istisnaları ve gelir payı avantajları tanınmaktadır. Hangi şirketlerin bu ayrıcalıklardan yararlanacağına yalnızca Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü karar vermektedir. Bu durum, yasal denetimden çok idari takdire dayalı bir rant aktarım mekanizması yaratmaktadır.

AKP iktidarının geçmiş uygulamaları bu mekanizmanın nasıl işlediğini göstermektedir:

Kanada merkezli Anagold’un (İliç Çöpler Altın Madeni) 2023 yılında 7,2 milyon dolarlık vergi borcu silinmiştir.

Cengiz Holding’in ise 2013–2023 arasında 2,6 ila 4,9 milyar TL arasında vergi affından yararlandığı iddia edilmektedir.

Bu örnekler, “kamu yararı” adı altında yürütülen düzenlemelerin yandaş sermayeyi koruyan bir rant rejimi yarattığını açıkça göstermektedir. Üstelik Genel Müdürlüğe hem izin verme, hem denetleme, hem de gelir elde etme yetkilerinin verilmesi, çıkar

çatışmasını kurumsallaştırmakta ve doğa koruma anlayışını “gelir üretimi” mantığına indirgemektedir.

d- Milli Parklara Yönelmiş Ekolojik Yıkımın Boyutları

Marmaris–Sinpaş Örneği: Fiili Durumun Kurumsallaşması

Mevcut örnekler, düzenlemenin yaratacağı sonuçların bir ön izlemesini sunmaktadır. En çarpıcı örneklerden biri Muğla'nın Marmaris ilçesine bağlı Kızılbük'te milli park statüsündeki bölgede Sinpaş Kızılbük Resort Otel ve Devremülk projesidir. 15 hektarlık milli park alanında süren bu inşaat, bölgeye büyük zarar vermekte, Datça-Bozburun Doğa Alanı'nda yer alan endemik bitkileri, bölgede üreyen ada doğanı, tavşancıl, ada martısı gibi kuş türlerini tehdit etmektedir.

Projeye ilişkin 17 inşaat ruhsatı ve imar durumu belgesi mahkeme kararıyla iptal edilmiş, ÇED muafiyeti kararı geçersiz sayılmıştır. Buna rağmen şirket inşaatı devam etmiş; Marmaris Belediyesi'nin iptal ettiği 58 ruhsata ve kestiği 2,7 milyar TL idari para cezasına karşın faaliyet sürdürülmüştür. Belediye Başkanı'nın “Ruhsatları iptal ettik ama inşaat hâlâ devam ediyor, ne yaptıklarını bilmiyoruz” açıklaması, hukuk düzeninin nasıl aşındırıldığını gözler önüne sermektedir.

Bu örnek, yasa teklifinde yer alan “uzun devreli gelişme planı (UDGP) muafiyeti” ve “kamu yararı–zaruret” gibi esnek ifadelerin, doğa koruma mevzuatını istisna rejimine dönüştüreceğini göstermektedir. Planlama hiyerarşisinin zayıflaması, idari keyfiyeti artırmakta; “kamu yararı” kavramı ise yatırımcı lehine genişletilerek ekonomik faaliyetleri meşrulaştırmanın aracına dönüşmektedir. Yargı kararlarının uygulanmaması, çevre hukukunu işlevsizleştirmekte; fiili durum yaratma pratiği kurumsallaşmaktadır. Böylece “önce inşa, sonra plan değişikliği” anlayışı kalıcı hale gelmektedir.

Munzur Vadisi ve Kazdağları: Maden Tehdidinin Gölgesinde

Milli parklar, yasa teklifi gündeme gelmeden önce dahi büyük tehditlerle karşı karşıyadır. Bunların en somut örneklerinden biri, Munzur Vadisi Milli Parkı'nı etkileyecek şekilde Munzur Havzası'nda açılması planlanan maden işletmeleridir. 1971 yılında milli park ilan edilen ve 42 bin hektarlık bir alanı kapsayan Munzur Vadisi, 43'ü endemik olmak

üzere yüzlerce bitki ve hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır. Ancak bugün bölgede 140'tan fazla maden arama ve işletme ruhsatı bulunmaktadır. Bu ruhsatların önemli bir bölümü milli park sınırlarıyla çakışmakta ya da tampon bölgelerde yer almaktadır.

Altın ve bakır madenciliğinde kullanılan siyanürlü liç yöntemleri, yeraltı ve yüzey sularında ağır metal bulaşması riski taşımakta; içme suyu kaynaklarını, tarımsal üretimi ve insan sağlığını doğrudan tehdit etmektedir. Ayrıca patlatmalar, yollar ve hafriyat dökümleri bölgenin kırılgan topografyasını bozmakta; erozyon, heyelan ve toprak kirliliğini artırmaktadır. Bu süreç, yöre halkının temel geçim kaynakları olan arıcılık, hayvancılık ve küçük ölçekli tarımı sürdürülemez hale getirmektedir.

Benzer şekilde Kazdağı Milli Parkı da yoğun madencilik baskısı altındadır. TEMA Vakfı'nın 2020 tarihli raporuna göre, bölgenin %79'u maden ruhsatlı, orman alanlarının ise %80'i madencilığe açılabilir durumdadır. Kirazlı Altın Madeni örneğinde, ÇED raporunda 45.650 ağacın kesileceği belirtilmişken, sahada 195.000 ağacın kesildiği tespit edilmiştir. Bu tahribat, su döngüsünü ve hidrolojik dengeyi bozarak milli parkın doğal bütünlüğünü tehdit etmektedir.

Madencilik faaliyetleri, ormanların su tutma kapasitesini azaltmakta; erozyon, su kalitesinin düşmesi ve yeraltı suyu beslenmesinin azalması gibi geri dönüşsüz etkiler yaratmaktadır. Siyanür liçi yöntemi ise toprak ve su bütünlüğünü bozarak ekosistem üzerinde kalıcı zararlar doğurmaktadır.

Marmaris–Sinpaş, Munzur ve Kazdağı örnekleri birlikte değerlendirildiğinde, aynı modelin farklı alanlarda tekrarlandığı görülmektedir. Yargı kararları uygulanmamakta, fiili durumlar sonradan plan değişiklikleriyle yasallaştırılmaktadır. Koruma statüleri kâğıt üzerinde kalmakta, sahada ekonomik baskılar belirleyici olmaktadır.

Sonuç olarak Marmaris–Sinpaş, Munzur ve Kazdağı örnekleri, doğa koruma kisvesi altında doğayı tasfiye eden bu yaklaşımın Türkiye'nin dört bir yanında benzer ekolojik yıkımlara yol açabileceğinin açık göstergesidir. Bu teklifin özünde, doğayı koruma değil; doğadan sermaye üretme anlayışı bulunmaktadır.

e- Orman Yangınları, Elektrik Hatları ve İnsan Etkisi

Bu teklif, yalnızca doğa koruma alanlarını sermaye mantığına açmakla kalmamakta; aynı zamanda bu alanlarda insan sirkülasyonunu artırarak orman yangınları riskini yapısal bir biçimde büyötmektedir. Turizm, avcılık ve enerji altyapısı gibi faaliyetlerin korunan alanlara sokulması, zaten iklim krizinin ağır etkileri altında olan ekosistemleri daha da kırılgan hale getirmektedir.

2025 yılında Türkiye genelinde 6.800’den fazla orman yangını çıkmış, 80.000 hektardan fazla alan kül olmuştur. Bu yangınların önemli bir kısmı, elektrik iletim hatlarından, ihmallerden ve kontrolsüz insan hareketliliğinden kaynaklanmıştır. Yalnızca Mardin ve Diyarbakır’da, elektrik iletim hatlarından kaynaklanarak, 20 Haziran 2024 tarihinde çıkan yangında 15 yurttaş yaşamını yitirmiş, binlerce dönüm tarım ve orman alanı zarar görmüştür. Buna rağmen iktidar, enerji iletim projelerini orman ve milli park alanlarından geçirmekte bir sakınca görmemekte; aksine bu teklif ile bu tür faaliyetleri “kamu yararı” gerekçesiyle yasal hale getirmeye çalışmaktadır.

AKP’nin bu politikası, yalnızca doğayı ekonomik rant alanı haline getirmekle kalmamakta; aynı zamanda insan kaynaklı felaketleri de kurumsallaştırmaktadır. Orman yangınlarının büyük bölümü, enerji altyapısının plansızlığı, turistik tesislerin denetimsizliği ve madencilik faaliyetlerinin orman içlerine kadar sokulmasından kaynaklanmaktadır. Bu koşullarda, “koruma alanlarını işletmeye açmak” yangınlara davetiye çıkarmaktır.

Orman yangınlarının yalnızca iklimsel bir mesele değil, politik bir tercih olduğu artık inkâr edilemez bir gerçektir. Bu nedenle, doğa koruma alanlarını işletmeye açmak, altyapı ve enerji hatlarına izin vermek veya insan hareketliliğini teşvik etmek, ekolojik yıkımı hızlandıran politik tercihlerdir.

f- Doğal Alanlar Üzerindeki Turizm Baskısı: Gelişme mi, Tahribat mı?

Turizm, çoğu zaman “bacasız sanayi” olarak yüceltilir; ekonomik kalkınmanın, istihdamın ve kültürel etkileşimin ana motorlarından biri olarak sunulur. Ancak bu parlak yüzün ardında ciddi bir tahribat süreci yer almaktadır. Özellikle son yıllarda hızla artan turizm faaliyetleri, doğa koruma alanlarını, kıyı ekosistemlerini, milli parkları ve dağlık bölgeleri geri dönüşü olmayan bir biçimde dönüştürmektedir. Bir zamanlar doğal

güzelliğiyle, biyolojik çeşitliliğiyle ve ekolojik dengesiyle öne çıkan bölgeler; artık göz kamaştırıcı oteller, yaylaları istila eden bungalov yapılar, kıyılarda yükselen yazlık siteler ile geri dönüşü oldukça zor olacak şekilde tahrip edilmiştir.

Doğal alanlar üzerindeki bu tahribat, devlet politikalarıyla da çoğu zaman korumadan çok “kullanımı” önelemektedir. “Ekoturizm” ya da “sürdürülebilir turizm” gibi kavramlar ise çoğu zaman vitrin işlevi görmektedir. “Sürdürülebilirlik” etiketi altında yürütülen projeler, ekolojik yükü azaltmak yerine doğayı yeni bir sermaye alanına dönüştürmektedir. Bu durum, özellikle koruma statüsündeki alanlarda ciddi bir çelişki doğurmuştur: Bir yanda milli park tabelaları, diğer yanda otel ruhsatları görmek artık olağan hale gelmiştir. Doğayı koruma iddiasıyla hazırlanan söz konusu teklif de bu çelişkiyi derinleştirmekte, milli parkların turizme açılarak korunabileceğini iddia etmektedir. Kıyılar “turizm yatırımları” adı altında betonlaşmamış, ormanlar “yenilenebilir enerji” bahanesiyle kesilmemiş, zeytinlikler ve meralar “kamu yararı” gerekçesiyle maden sahalarına dönüştürülmemiş gibi bu koruma iddiasını inandırıcı bulmak mümkün değildir.

Cilo Dağı örneğinde olduğu gibi, son yıllarda bölgeye yapılan “dağ festivalleri” sonucunda buzulların erimeye başladığı, doğal bitki örtüsünün tahrip olduğu ve ekosistemin geri dönüşsüz biçimde bozulduğu bilim insanları tarafından rapor edilmiştir. Benzer biçimde Yedigöller Milli Parkı’nda ziyaretçi yoğunluğu nedeniyle göl ekosisteminde ciddi kirlilik, erozyon ve gürültü kirliliği yaşanmıştır. Bu alanlara “doğa turizmi” adı altında daha fazla insan çekmek, koruma değil tüketimdir.

Dahası, son yıllarda “av turizmi” ve “av sporu” adı altında meşrulaştırılan uygulamalar doğa koruma anlayışının içini boşaltmıştır. Bakanlık tarafından “kontrollü avcılık” olarak tanımlanan bu faaliyetler, aslında yaban hayatının ticarileştirilmesi, canlıların öldürülmesinin paraya çevrilmesi anlamına gelmektedir. Her yıl yayımlanan “av ihalesi” listelerinde yaban keçisi, ceylan, yaban domuzu ve kuş türleri açık artırma ile satılmakta; doğa, elit sınıflar için bir ölüm ekonomisinin parçasına dönüştürülmektedir. Bu politikalar yalnızca ekolojik dengeleri değil, toplumsal güvenliği de tehdit etmektedir. Avcılığın teşviki bireysel silahlanmayı artırmakta; doğa katliamını “spor” ve “hobi” adı altında meşrulaştırmaktadır.

Tüm bu örnekler, koruma alanlarının taşıma kapasitesi kavramını yok sayan, “turizm ve gelir artışı” odaklı politikaların doğayı korumak yerine tükettiğini açık biçimde göstermektedir. Doğal alanları ne kadar “doğal haliyle” bırakılabilirse o kadar korunabilir. Doğa bütün canlı yaşamının ortak mekanıdır dolayısıyla insan merkezci yaklaşım bir kenara bırakılmalı, yok etmeyi değil yaşatmayı esas alan teklifler hazırlanmalıdır.

3- ÇED’siz Teklif, Denetimsiz Talan

Ekolojik tahribatların artması ve bütün dünyada gelişen bilincin Türkiye’deki yansıması olarak, 7 Şubat 1993’te yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği geçtiğimiz 32 yıl içerisinde çok ciddi değişikliklere konu olmuştur. İlk defa yürürlüğe konulduğu 1993 yılından AKP’nin iktidara gelmesine kadar geçen 10 yılda 4 kez revizyona tabi tutulurken, AKP iktidarı döneminde 13 kez daha değiştirilerek, toplamda 17 kez değişikliğe tabii tutulmuştur. Gündeme gelen projelerin çevre açısından yaratacağı zararın değerlendirilmesi ve bu projelerin çevresel etkilerinin en aza indirilmesi için tasarlanmış bir mekanizma olan Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED), ne yazık ki, her değişikliğe uğradığında koruma kalkanını geride bırakmış, sermaye ve talan için ciddi kolaylıklar sağlayan farazi bir prosedüre dönüştürülmüştür.

Halihazırda ciddi eksiklikleri bulunan ve bu bağlamda iyileştirmelere ihtiyaç duyulan bu prosedür, son olarak, 19 Temmuz’da Genel Kurul’da kabul edilen, 24 Temmuz’da Resmi Gazete yayınlanan 7554 sayılı kanunla formaliteye dönüştürülmüştür. Maden ve enerji projeleri için ÇED süreci 3 ay gibi kısa bir zaman dilimine sıkıştırılmış, bu süreç içerisinde görüş bildirmeyen bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşlerinin olumlu olarak varsayılacağı belirtilmiş ve dahası bu süreç devam ederken, diğer izin işlemlerinin tamamlanması öngörülmüştür. Özcesi, ÇED prosedürü uzun bir etki alanını değerlendirmekle yükümlü olmasına rağmen, idari bir baskıyla kısıtlı bir zaman içerisinde sonuçlandırılmaya zorlanmış, idari yük artırılmış ve dahası görüş bildirilememesi halinde olumlu varsayılarak, olumsuz sonuçlanma olasılığı göz ardı edilerek tahribatların yolu açılmıştır. Maden ve enerji projeleri; açığa çıkarılma biçimleri, işletme süreçleri ve sonrasındaki etkileriyle ciddi çevresel, toplumsal ve halk sağlığı

sorunlarına yol açtığından, bu tür faaliyetlerde ÇED sürecinin devre dışı bırakılması değil, güçlendirilmesi gerekmektedir.

ÇED’i değersizleştirmeye ve etkisizleştirmeye odaklanmış yönelim, bu sefer de kendini mevcut yasa teklifinde göstermiştir. Kendi doğallığında kalan hiçbir yer bırakmamak üzere ant içmiş bir siyasi irade, milli parkları hedefine almış, bu yerler içerisinde yapılaşma ve insan sayısını artıracak projeleri mevcut yasa teklifiyle gündeme getirmiştir. Milli Parklar ve Tabiat Parklarında “kamu yararı” ve “zaruret” (muğlak bir şekilde bahsedilen) halinde; ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su, altyapı ve bunlarla ilgili yapı ve tesislerin yapılması mümkün olabilecektir. Daha önce Orman Kanunu’nda yapılan değişiklikle verilen bu izinler bu kez de milli parklara ve tabiat parklarına uygulanmak istenmektedir. Bu denli kapsamlı, etki & tahribat alanı yüksek projeler dizisinin önü açılırken, teklifin hiçbir yerinde, uygulamaların hiçbir aşamasında Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) kelimesi dahi geçmemektedir. Milli parklar, tabiat parkları, yaban hayatı geliştirme sahaları gibi alanlarda yapılacak en küçük müdahale bile ekosistem bütünlüğü üzerinde geri dönüşsüz etkiler yaratacaktır. Elektrik iletim hatlarından su ve kanalizasyon altyapısına, doğal ve turistik tesislerden termal su projelerine kadar tüm bu faaliyetler için ÇED zorunlu olmalıdır. Bu durum teklifin yalnızca insan gereksinimlerini esas aldığını, sermaye yararına odaklandığını açıkça göstermektedir.

Çevresel Etki Değerlendirmesi’nin adının dahi anılmadığı bir düzenleme, doğayı koruma iddiasında olamaz. Zira ÇED, yalnızca teknik bir prosedür değil, ekosistemin kendi sınırlarını gözetken, bilimsel ve kamusal bir denetim aracıdır. Bu sürecin tamamen dışlandığı bir yasama girişimi, doğayı korumak yerine, doğa üzerinde sınırsız tasarruf hakkı kurmanın önünü açmaktadır. Milli parklar, enerji ya da ulaşım projelerinin yükünü taşımak için değil, doğanın kendi döngüsünü, kendi ritmini sürdürebilmesi için vardır. Bu alanlar, ekonomik çıkarların değil, ekolojik dengenin öncelikli olduğu istisnai koruma bölgeleridir. Bu gerçeği görmezden gelen her yasa hem ekolojik sistemi yok eder hem de hukukun ve kamusal sorumluluğun temelini aşındırır.

a- Bilim ve Katılımın Yokluğu

Ekolojik dengeyi doğrudan etkileyecek olan bir dizi değişikliklerin öngörüldüğü teklifin hazırlanma sürecinde, ilgili tüm paydaşların ve uzmanların görüşlerine başvurulmaması, yasanın kendisi kadar büyük bir sorun teşkil etmektedir. Korunan alanlara ticari bir meta değeriyle yaklaşan bu denli kritik bir düzenlemenin, bilimsel istişare ve katılımcılık ilkelerinden uzak bir şekilde Meclis gündemine getirilmesi, yasanın meşruiyetini sorgulatır niteliktedir. Yasanın aniden meclise sunulması, herhangi bir bilgilendirme yapılmaksızın komisyon gündemine alınması ve bu süreç içerisinde bağlı olduğu tali komisyonlardan görüş alınmadan işleme alınması sorunludur. Bununla da sınırlı kalmayıp, yıllardır doğanın haklarını savunarak mücadele birikimini çoğaltmış ekoloji örgütlerinin, sivil toplum kuruluşlarının, bilirkişilerin, uzmanların ve bilim insanlarının görüşleri alınmaksızın, bu görüşleri almaya alan açmaksızın komisyonda hızlıca görüşmelerin tamamlanması makul bir yasama faaliyeti değildir.

Korunan alanların taşıma kapasitesini gerçekçi bir biçimde öngören bilim insanları olmadan, yapılaşma ve turizm baskısının mekansal etkilerini öngören uzmanlar olmadan, alandaki deneyimi ve koruma bilincini hakiki bir biçimde temsil eden ekoloji örgütleri ve yerel halk olmadan hazırlanan bu teklif derin sorunlara yol açmakta, geri dönülmez hatalar yapılması riskini taşımaktadır. Bu uzmanlar, milli parkta bir tesis inşaatının yer altı sularına etkisinden, yeni bir yolun yaban hayatı koridorunu nasıl parçalayacağına kadar, teklifte bahsi geçen projelerin ekosistemin bütünlüğünü nasıl bozacağını öğrebilecek öznelerdir.

Alanda bizzat deneyimi ve koruma bilincini hakiki bir biçimde temsil eden ekoloji örgütleri ve yerel halk ise, kağıt üzerindeki bir planın saha gerçekliğine ne kadar uyduğunu bütün olumsuzluklarıyla deneyimleyen yegâne paydaşlardır. Onların görüşleri alınmadan hazırlanan ve aceleyle yasalaştırılmak istenen her düzenleme, potansiyel bir ekolojik felaket riski taşımaktadır.

İklim krizinin tetiklediği kuraklık ve orman yangınları çağında, Türkiye'nin korunmuş alanları hayati önem taşımaktadır. Bu hayati alanlara yönelik yasal düzenlemelerde bilimselliği ve katılımcılığı dışlamak, ciddi tehlikelere adım atmaktadır. Ekolojik önemi

bu denli yüksek bir konuda geri dönülmez hatalar yapılması riskini taşımamak adına, teklifin geri çekilmesi, doğanın haklarının ticari kaygılara üstün tutularak, bilimsel istişare ve katılım süreçlerine açılarak yeniden değerlendirilmesi şarttır.

Bu bağlamda;

Söz konusu teklif, doğa koruma alanlarını gerçek anlamda korumaktan ziyade, onları işletme mantığıyla yönetilen rant alanlarına dönüştürmektedir. Teklifteki düzenlemeler, planlama, izin verme ve denetleme süreçlerini tek bir idarenin uhdesine bırakarak, doğayı koruma sorumluluğunu çıkar ilişkileriyle iç içe geçmiş idari bir yapıya devretmektedir. Bu durum, hem karar alma süreçlerinde denetim mekanizmalarını ortadan kaldırmakta hem de kamu yararı kavramını keyfi biçimde kullanılabilir hale getirmektedir. Kamu yararı adı altında yürütülecek uygulamaların çoğu, geçmişte olduğu gibi, özel sermayeye rant aktaran birer araç haline gelecektir. Zeytinliklerin, meraların, ormanların ve sulak alanların “yatırım önceliği” gerekçesiyle sermayeye açıldığı örnekler, bu teklifin doğuracağı sonuçların habercisidir. Doğa koruma mevzuatı, bu düzenlemeyle birlikte bir “işletme mevzuatı”na dönüşmekte; koruma alanları turizm, enerji, iletişim ve altyapı yatırımlarıyla kuşatılmaktadır.

Bu teklifin uygulanması halinde doğa üzerindeki denetim, bilimsel ilkelere değil, idari takdire ve ekonomik çıkar ilişkilerine göre şekillenecektir. “Kamu yararı” gibi soyut kavramların, yargı kararlarını etkisizleştirmek ve planlama süreçlerini baypas etmek için kullanıldığı önceki örnekler, bu teklifin doğuracağı keyfiyet riskini açıkça göstermektedir. Bu anlayışın doğrudan sonucu, doğa koruma alanlarının idarenin ve sermayenin ortak kontrolüne girmesi; koruma yerine işletme, doğa yerine gelir, kamusal yarar yerine ticari çıkarın öncelenmesidir.

AKP iktidarı, bu teklifle doğayı koruyacak bir yasal düzenleme değil, doğayı metalaştıran bir yönetim biçimi inşa etmektedir. Kamu kaynaklarını özel sermayeye tahsis eden bu yaklaşım, ekolojik yaşamın sürekliliğini değil, rantın sürdürülebilirliğini hedeflemektedir. Denetimden yoksun, idari olarak merkezileşmiş bu yapı hem ekosistemlerin bütünlüğünü tehdit edecek hem de Anayasa’nın 56. maddesiyle güvence altına alınan sağlıklı çevrede yaşama hakkını fiilen ortadan kaldıracaktır.

Gerçek kamu yararı, doğayı sermaye adına tahrip etmekte değil; onu gelecek kuşaklara yaşanabilir biçimde aktarmakta aranmalıdır. Bu teklif, doğayı korumak için değil, yönetmeliklerle tasfiye etmek için hazırlanmıştır. Bu nedenle doğa koruma alanlarını işletmeye açan, kamu yararı kavramını keyfiyetin aracı haline getiren ve idari denetimi fiilen ortadan kaldıran bu düzenlemeye karşı çıkmak, yalnızca ekolojik bir sorumluluk değil, aynı zamanda siyasal ve toplumsal bir zorunluluktur.

Nejla Demir
Ağrı

MUHALEFET ŞERHİ

10/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna havale edilen 2/3308 esas numaralı Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi yürürlük ve yürütme maddeleriyle birlikte 30 madde olarak görüşülmüştür. Teklif 16/10/2025 tarihinde Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda yapılan görüşmeler sonucunda 30 madde halinde kabul edilmiştir.

Teklifte;

- ❖ 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu
- ❖ 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu
- ❖ 1/7/2003 tarihli ve 4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu
- ❖ 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname olmak üzere toplamda 3 farklı kanun ve 1 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngörülmektedir.

TEKLİFİN USULÜ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Teklif; Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu asli, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, Çevre Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonu ise tali komisyonlar olmak üzere dört farklı komisyona havale edilmiştir. Lakin teklif asli komisyon olan Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunda görüşülmesine rağmen tali komisyonlar olan Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu, Çevre Komisyonu ve Plan ve Bütçe Komisyonlarında görüşülmemiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 23'ncü maddesi, kanun tekliflerinin tali komisyonlarda, komisyonu ilgilendiren yön veya maddeleri üzerine esas komisyona görüş bildirme yetkisi vermiştir. Bu husus; İçtüzüğü'n ve yasa yapım süreçlerinin sağlıklı işlemesi açısından tali komisyona verilen bir görevdir.

Kanunun yapım aşamasında sivil toplum örgütleri, akademisyenler, meslek odaları ve benzeri paydaşlardan görüş alınmaması kanun yapımında özensiz ve tek taraflı “ben yaptım oldu”cu bir zihniyetin tezahürüdür.

Mevcut iktidarın artık olağan bir hal almış yasama süreçlerini oldubittiye getirme anlayışı bu kanun özelinde de kendini göstermektedir.

Teklif, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu, 6831 sayılı Orman Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu gibi birçok kanunda değişiklik öngörmektedir. Bu nedenle, torba yasa olma özelliği taşımaktadır. Torba kanunlar hem meclisin denetleme yetkisini zayıflatmakta hem de yasa metni ve yasama sürecinin hesap verilebilirlik ve şeffaflıktan uzaklaştırmaktadır.

Ayrıca, teklif torba kanun olması hasebiyle, kanunun uzun vadeli etkileri ve geniş katımlı kaliteli yasa yapmak yerine teknik ve bürokratik eksikliklere günü birlik/kısa vadeli çözümler sunmaktadır. Unutulmamalıdır ki hızlıca işletilen yasa yapım süreçleri temel hak ve özgürlüklerde de olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Mevcut iktidar döneminde “torba kanun modeli” normalleşmiş ve sorunlar kronikleşmiştir. Uzun vadeli düşünemeyen ve sorunlara günübirlik çözümler arayan iktidarın bu tavrı, TBMM’nin yasa yapım süreçlerini olumsuz etkilemektedir.

TEKLİFİN GENELİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

“Milli parklar kanunun ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, görünürde her ne kadar ülkemizde tabiat ve biyolojik çeşitliliğin etkin bir şekilde korunması ve sürdürülebilir bir biçimde yönetilmesi gibi gerekçelere dayandırılmış olsa da teklifin geneli detaylı bir biçimde incelendiğinde, milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiat koruma alanlarına ve sulak alanlara göz dikildiği, bu alanları yapılaşmaya açmak ve özel sektör eli ile işlettirilmek istendiği görülmektedir.

Bu düzenleme ile, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezleri dışında kalan milli parklar ve tabiat parkları, turistik amaçlı bina ve tesisler yapmak üzere gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri lehine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı görüşü ve Tarım ve Orman Bakanlığının izni ile Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP)’ne devredilmektedir.

Korunan alanlara ilişkin uzun devreli gelişme planı ve yönetim planı gibi planlamaların yetkisinin DKMP tarafından hazırlanacağı veya hazırlattırılacağı düzenlenmektedir. Halbuki, daha önce Milli Parklar Kanunu kapsamına giren yerlerdeki turizm bölge, alan ve merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları İklim Değişikliği, Çevre ve Şehircilik ile Tarım ve Orman Bakanlığının görüşü alınarak sonuçlandırılıyordu.

Teklifte yer alan maddeler, bırakın yatırım yapmayı bir çivi bile çakılması yasak olan milli park ve tabiat parklarında çevresel hassasiyeti ortadan kaldırmakta, “kamu yararı ve zaruret” adı altında buralara enerji nakil hatları, petrol/ doğalgaz boru hatları haberleşme ve altyapı tesisleri gibi projelere özel kişiler lehine izin vermektedir.

Milli park ve tabiat parklarındaki tesislere içme suyu temininde aranması gereken uzun devreli gelişme planı ve gelişme planı şartı da bu düzenleme ile ortadan kalkmaktadır. Böylece milli parklarımızın içi bir inşaat alanına dönüştürülmek istenmektedir. Teklif, Anayasa ile güvence altına alınmış hak ve ilkeleri zedelemekte, kamu yönetiminde hesap verebilirliği ortadan kaldırmakta ve doğrudan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Özellikle teklifin birçok maddesinde, denge ve denetim ortadan kalkmakta ve bütün yetkiler tek elde yani DKMP’de toplanmaktadır. Genel müdürlük, Tarım ve Orman Bakanlığı’na bağlı kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli kuruluş olarak yeniden yapılandırılmaktadır.

Tek başına bütün yetkileri elinde toplayan genel müdürlük bu düzenleme sonrası milli parkı, tabiat parkı, tabiat anıtı, tabiat koruma alanları ve sulak alanları her türlü hizmet ve faaliyetler ile koruma, yönetim, işletme, tanıtım, sportif, eğlenme ve dinlenme hizmetleri için gerekli her türlü altyapı, üstyapı ve diğer tesislerin yapılması veya yaptırılması, yönetilmesi, işletilmesi ya da işlettirilmesi konusunda da yetkilendirilmiştir.

Burada genel müdürlüğe verilen işletirme yetkisi elimizde kalan son yeşil alanlarında özel sektöre ve yandaşlara peşkeş çekilmesi ve yapılaşmaya açılması anlamına gelmektedir.

Kanun teklifinde, korunan alanlarda kanuna aykırı olarak yapılan yapı ve tesislerin, mahkeme kararı olmaksızın, DKMP tarafından derhal yıkılması konusunda da anayasal hukuk devleti ve mülkiyet hakkı güvencelerine aykırı bir şekilde düzenlemeye gidilmiştir. Teklif, yalnızca çevreyi değil, mülkiyet hakkını da tehdit eder niteliktedir. Mülkiyet hakkı, Anayasa’nın 35. maddesi ile korunan temel bir haktır. Bu hakkın, yatırım kolaylığı sağlamak adına keyfi biçimde sınırlandırılması kabul edilemez.

Ayrıca teklifin birçok maddesinde, ucu tamamen açık düzenlemelere yer verilirken, kanunla düzenlenmesi gereken değişiklikler de yönetmeliklere bırakılmaktadır. Oluşturulan yeni statülerde “Alan kılavuzu” ve “av ve doğa koruma memuru” olarak görev yapacak olan personelin eğitim düzeyi, yetkinlikleri ve sayısı yönetmelikle belirlenmektedir. Söz konusu

alanlardaki koruma suçlarının takibi görevi, personele “av ve doğa koruma memuru” ile “saha bekçisi” gibi yeni unvanlar verilerek tanımlanmaktadır.

Teklifte, ayrıca Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’ne görev ve hizmetleriyle ilgili ihtiyaç duyduğu yerlerde döner sermayeli işletmeler kurma yetkisi verilmektedir. Ayrıca bu döner sermayelerin sermaye miktarını 5 katına kadar artırma yetkisi Cumhurbaşkanına verilmektedir.

Düzenleme kapsamında, av malzemesi satışlarında alınan yüzde 2 katılım payı dahil olmak üzere bütün idari para cezası gelirlerinden döner sermayeye gelir sağlanması planlanmaktadır. Böylece tahsil edilecek paranın yüzde 50’si genel müdürlük döner sermaye işletmesine, yüzde 50’si hazineye aktarılacak. Avcılık belgesi harçlarında da benzer şekilde yüzde 30’u DKMP’ye, yüzde 70’i hazineye aktarılacak.

Teklifin bazı maddelerinde, avlanmanın yasaklandığı avlamlarda avlananlara verilen idari para cezaları da cezalar da artırılmaktadır. Bir tarafta yasak avlama konusunda ceza artışına gidilirken, takip eden maddelerde “af” benzeri bir düzenlemeye gidilerek kaçak avlanma yaptıkları için avcılık belgesi iptal edilen kişilere yeni bir şans tanınarak avcılık ruhsatlarının iptali yerine yalnızca iki yıl avcılık yapamayacağı konusunda düzenleme getirilmektedir. Bundan böyle, kaçak av yapan kişiler iki yıl dolduktan ve idari para cezasını ödedikten sonra tekrar avcılık belgesini almaya hak kazanabilecek.

Sonuç olarak; bu teklif tabiatı, biyolojik çeşitliliği ve yaban hayatını korumak yerine; milli park, tabiat parkı ve tabiat koruma alanlarını yapılaşmaya açmayı hedeflemektedir. Bu teklifle, milli parklardaki çevresel sorunlar artacak ve ormanlık alanlarda olduğu gibi korunan alanlarda da talan başlayacaktır. Böylece gelecek nesillerin emaneti olan milli parklarımız ve doğal güzelliklerimiz yok olacaktır. Bu nedenlerle, bu teklif toplum vicdanında yeni yaralar açacaktır.

TEKLİFİN MADDELERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

MADDE 5:

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 5'inci, 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu'nun ruhuna ve koruma felsefesine aykırı düzenlemeler içermesi, ülkemizin en değerli doğal varlıkları olan milli parklar ve tabiat parklarını geri döndürülemez tahribat riskleriyle karşı karşıya bırakması sebebiyle kabul edilemez niteliktedir.

Teklifin 5'inci maddesi ile getirilen en tehlikeli düzenlemelerden biri, "kamu yararı ve zaruret" gibi soyut ve hukuki belirlilikten uzak kavramların ardına sığınarak, korunan alanların adeta birer altyapı ve sanayi yatırım sahasına dönüştürülmesinin önünü açmasıdır. Kamu yararı, idarenin takdir yetkisiyle kolayca genişletilebilecek, içeriği ve sınırları belirsiz bir kavramdır. Bu ifadenin yasaya bu şekilde girmesi, ekolojik bütünlüğü ve hassas dengeleriyle bir bütün olan milli parklarımızın ve tabiat parklarımızın, ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su, altyapı ve bunlarla ilgili yapı ve tesislerin yapılması adı altında doğa üzerinde yıkıcı etkilere sahip projeler için "kamu yararı" kılıfı altında feda edilmesine yasal zemin hazırlayacaktır. Bu durum, anayasal koruma altındaki çevre hakkının ve devletin çevreyi koruma ödevinin açık bir ihlali anlamına gelecektir.

Maddede yer alan bir diğer endişe verici hüküm ise, içme suyu temini gerekçesiyle yapımı "aciliyet" gösteren tesisler için korunan alanların temel güvencesi olan "uzun devreli gelişme planı/gelişme planı" şartının kaldırılmasıdır. Bu düzenleme, planlama ilkesini ve hiyerarşisini temelden sarsmaktadır. Planlama, bir alanın ekolojik, sosyal ve kültürel özellikleri göz önünde bulundurularak koruma-kullanma dengesinin bilimsel verilerle kurulmasını sağlayan en temel araçtır. Plan şartını ortadan kaldırmak ve yapılan tesislerin plana sonradan işlenmesini öngörmek, "önce yap, sonra plana uydur" mantığını yasal güvenceye kavuşturarak geri dönüşü imkânsız ekolojik yıkımlara davetiye çıkarmaktır. "Aciliyet" ve "vazgeçilmez zorunluluk" gibi yine yoruma açık ifadelerle, plansız ve denetimsiz yapılaşmanın önü açılmakta, korunan alanların bütüncül yönetim ilkesi fiilen ortadan kaldırılmaktadır.

Yukarıda sıralanan nedenlerle, Teklif'in 5'inci maddesi, milli parklar mevzuatının temel koruma ilkelerini aşındıran, hukuki öngörülebilirliği ortadan kaldıran, bilimsel planlama esaslarını yok sayan ve en değerli doğal alanlarımızı geri döndürülemez risklere maruz bırakan bir niteliktedir. Bu sakıncaları gidermek amacıyla Komisyona sunduğumuz değişiklik önergesi de dikkate alınmamıştır. Anayasal ve evrensel bir sorumluluk olan doğal mirasımızı korumak

yerine onu tahribata açacak olan bu maddenin teklif metninden tamamen çıkarılması gerektiğini düşünüyor, mevcut haliyle yasalaşmasına karşı olduğumuzu beyan ediyoruz.

MADDE 6:

Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesi, korunan alanlarımızın geleceğini idarenin keyfiyetine ve belirsizliğe terk eden, bu alanların temel koruma kalkanlarını ortadan kaldıran ve ticari rantı açılmasına zemin hazırlayan son derece sakıncalı düzenlemeler içermektedir. Bu nedenlerle, teklifin 6. maddesine temelden karşı olduğumuzu beyan etmekteyiz.

Bu madde ile milli parklar ve diğer korunan alanlardaki tesislerin Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından “işlettirilmesi” yetkisi getirilmektedir. Ancak bu devir yetkisinin hangi kriterlere göre kullanılacağı, hangi esaslara göre denetleneceği kanun metninde tamamen boşlukta bırakılmıştır. Tesis işletme yetkisinin, net ve sıkı yasal esaslara bağlanmadan idareye verilmesi ciddi riskler barındırmaktadır. Korunan alanların varlık sebebi olan doğayı koruma misyonu ile ticari işletmelerin kar elde etme amacı doğası gereği birbiriyle çelişir. Denetime açık olmayan ve sınırları belirsiz bir devir süreci, bu eşsiz alanların ekolojik taşıma kapasitelerini aşan bir ticari baskı altına girmesine, liyakatten uzak, kayırmacılığın öne çıktığı bir “yandaşa işletirme” zihniyetinin hâkim olmasına zemin hazırlayacaktır. Bu durum, kamu yararını ve doğa korumayı değil, ticari çıkarları önceleyen bir yönetim anlayışını beraberinde getirme potansiyeli taşımaktadır.

Maddenin getirdiği en büyük tehditlerden bir diğeri ise korunan alanlardaki “yapılaşma koşullarının” kanunla değil, idarenin tek taraflı olarak çıkaracağı bir yönetmeliğe bırakılmasıdır. Yapılaşma gibi geri döndürülemez sonuçlar doğuracak kritik koşulların, değiştirilmesi zor olan kanun metni yerine, idarenin kolayca değiştirebileceği bir yönetmeliğe terk edilmesi, koruma ilkesine yönelik en büyük tehditlerden biridir. Kanun, bu alanlar için güçlü bir hukuki güvence ve kalkan görevi görürken, bu yetkinin yönetmeliğe devri, söz konusu kalkını zayıflatarak yapılaşma koşullarını siyasi ve idari *konjonktürün* anlık tercihlerine açık hale getirecektir. Bu durum, “koruma-kullanma” dengesinin her zaman koruma aleyhine bozulmasına ve zaman içinde çok daha yoğun, ekosisteme aykırı yapılaşmalara izin veren düzenlemelerin önünün açılmasına olanak tanıyacaktır.

Özetle, bu madde ile ülkemizin en değerli doğal mirasının geleceği, bu denli esnek ve keyfiliğe açık bir idari işleme terk edilemez. Korunan alanların temel yapılaşma sınırları

mutlaka kanunla ve somut kriterlerle güvence altına alınmalıdır. Aksi takdirde, bu alanların birer rant kapısına dönüşmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu gerekçelerle, Komisyona sunduğumuz önergede de belirttiğimiz gibi, anayasal koruma altındaki doğal mirasımızı geri dönülmez bir yıkıma sürüklemek potansiyeli taşıyan bu maddenin teklif metninden tamamen çıkarılması gerektiğini önemle vurguluyoruz.

MADDE 7:

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesi, korunan alanlardaki kaçak yapılaşmayla mücadele adı altında, Anayasa ile güvence altına alınmış olan "hukuk devleti" ilkesini ve temel mülkiyet hakkını yok sayan düzenlemeler içermesi nedeniyle tarafımızca kabulü mümkün değildir.

Madde ile korunan alanlardaki hukuka aykırı yapı ve tesislere, herhangi bir mahkeme kararına lüzum görülmeksizin, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından doğrudan el konulması ve derhal yıkılması öngörülmektedir. Anayasal bir "hukuk devleti" olmanın temel şartı, idarenin tüm eylem ve işlemlerinin keyfilikten uzak, kanuna bağlı ve en önemlisi bağımsız bir yargı denetimine tabi olmasıdır. Bu düzenleme, idareyi hem usulsüzlüğü tespit eden hem de en ağır yaptırımı olan yıkımı yargı denetimi olmaksızın uygulayan bir konuma getirerek güçler ayrılığı ilkesini ve vatandaşın idare karşısındaki hukuki güvencesini temelden sarsmaktadır.

Yıkım işlemi, sonuçları itibarıyla telafisi imkânsız bir nitelik taşımakta ve Anayasa ile korunan mülkiyet hakkına yönelik en ağır müdahalelerden birini oluşturmaktadır. Böylesine geri dönülemez ve ağır bir sonuç doğuran idari bir işlemin, potansiyel hatalara, eksik değerlendirmelere veya orantısız güç kullanımına karşı denetimsiz bırakılması, mülkiyet hakkının özünü zedeleyecektir. Kaçak yapılaşmayla mücadelenin etkinliği, anayasal güvencelerin ve temel hakların feda edilmesiyle sağlanamaz. İdarenin keyfi kararlarına karşı vatandaşları tamamen savunmasız bırakacak bu yaklaşım, hukuk güvenliği ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Bu bariz anayasaya aykırılık riskini bir nebze olsun azaltmak amacıyla, yıkım kararına karşı ilgiliye en azından idari bir itiraz yolu tanınması ve bu sürecin işletilmesi yönünde tarafımızca Komisyona bir önerge sunulmuştur. Önergemizdeki amaç, hızlı ve etkin mücadele zorunluluğu ile bireyin temel haklarının korunması arasındaki hassas dengede, mülkiyet hakkı

lehine asgari bir güvence mekanizması oluşturarak hukuk devleti ilkesini pekiştirmektedir. Ancak bu yapıcı teklifimizin dahi dikkate alınmaması, düzenlemedeki denetimsiz ve keyfiliğe açık yapının korunmak istendiğini göstermektedir. Bu sebeplerle, anayasal temel ilkelere açıkça aykırı olan ve vatandaşları idarenin tek taraflı ve geri dönülmez işlemleri karşısında korumasız bırakan bu maddeye mevcut haliyle karşı çıkıyoruz.

MADDE 24 ve 25:

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi'nin 24 ve 25'inci maddeleri, yasa dışı avcılıkla ve doğa tahribatıyla mücadelede caydırıcılığı ortadan kaldıran, geçmiş suçları affeden ve kanunun kendi içinde derin bir çelişki yaratmasına neden olan son derece sakıncalı düzenlemeler içermektedir. Bu maddeler, doğayı ve yaban hayatını koruma iddiası taşıyan bir kanun teklifinin ruhuna temelden aykırı olup, bu gerekçelerle söz konusu maddelere ilişkin muhalefet şerhimizi kayda geçiriyoruz.

Teklifin 24'üncü maddesi, mükerrer fiillerle kanunu defalarca ihlal eden kişilere verilen “avcılıktan daimî men” cezasını, sadece “iki yıl süreyle” belge vermeme gibi sembolik bir yaptırıma dönüştürmektedir. Yaban hayatına ve ekosisteme karşı işlenen suçlarda süreklilik gösteren, uslanmaz bir tutum sergileyen faillere karşı en etkili caydırıcılık aracı olan kalıcı men cezasının kaldırılması, bu kişilere adeta “iki yıl dinlen, sonra doğayı tahrip etmeye devam et” mesajı vermektedir. Bu düzenleme, yasa dışı avcılığı alışkanlık haline getirmiş kişileri korumakta ve ekosistemimizi bu kişilerin insafına terk etmektedir.

Teklifin 25'inci maddesi ise bu tahrip edici zihniyeti bir adım daha ileri taşıyarak, geçmişte işledikleri suçlar nedeniyle avcılık belgeleri kalıcı olarak iptal edilmiş kişilere yönelik bir af getirmektedir. Bu madde, bugüne kadar verilmiş en ağır yaptırımları bile geriye dönük olarak anlamsız kılmakta, kanunların ve idari kararların ciddiyetini yok etmektedir. Yaban hayatına karşı en ağır suçları işlediği için sistemin dışına çıkarılmış kişilerin, hiçbir özeleştirici süzgecinden geçirilmeden tekrar sisteme dahil edilmesinin önünü açmak, doğa koruma mücadelesine ihanet niteliğindedir.

Bu teklifin en vahim yanı ise kendi içinde barındırdığı tutarsızlıktır. Teklifin 22 ve 23'üncü maddeleriyle avlanmanın yasak olduğu yerlerde avlananlara veya belgesiz avlananlara verilen cezalar artırılarak kamuoyuna doğanın korunduğu mesajı verilmeye çalışılırken, hemen ardından gelen 24 ve 25'inci maddelerle en ağır suçları işleyenlere ceza indirimi ve af

getirilmektedir. Bir kanun, bir yandan küçük ihlallere cezaları artırdığını iddia ederken, diğer yandan en büyük ve tekrar eden suçları ödüllendirircesine ceza indirimi ve af getiremez. Bu çelişki, kanunun doğayı koruma amacında samimi olmadığını, aksine yasa dışı avcılığı ve doğa tahribatını teşvik ettiğini açıkça göstermektedir.

Sonuç olarak, caydırıcılığı yok eden, yasa tanımazlığı ödüllendiren ve kendi içinde tutarsızlıklar barındıran 24 ve 25’inci maddelerin, yaban hayatımızı ve ekolojik dengemizi koruma hedefleriyle taban tabana zıt olduğu açıktır.

Bu sebeplerle, söz konusu maddelere ilişkin şerhimizi kamuoyunun takdirine sunuyoruz.

Burhanettin Kocamaz
Mersin

MUHALEFET ŞERHİ

Kanun teklifi, koruma politikalarını “yönetimsel etkinlik” kisvesi altında yeniden tanımlamakta; ancak bu çerçevede ekolojik dengeyi koruma hedefinden ziyade, idari kolaylık ve ekonomik kullanımı önceleyen bir düzen kurmaktadır. Teklifin bütününe bakıldığında, doğa koruma politikasının özünden uzaklaşıldığı, yürütme lehine geniş idari yetkiler tanınarak çevre hukukunun temel ilkelerinin zayıflatıldığı görülmektedir. Teklifin dikkat çekici yönü ise, doğrudan Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’ne (DKMP) devredilen geniş takdir yetkileridir. Daha önce Bakanlık veya Cumhurbaşkanlığı onayıyla yürütülen birçok işlem artık Genel Müdürlük düzeyinde sonuçlandırılacaktır.

Böyle bir uygulama, idarenin hiyerarşik yapısını aşağıya çekmekte, çevre yönetimini siyasi takdirin hâkim olduğu bir alana dönüştürmektedir. Bu çerçevede planlama, izin, yıkım ve gelir düzenlemeleri gibi temel konuların yönetmeliklerle belirlenmesi öngörülmektedir. Ancak Anayasa’nın 7. ve 8. maddeleri, yasama yetkisinin devredilmezliğini ve yürütmenin kanuna bağlılığını açık biçimde güvence altına almıştır. Buna rağmen teklif, kanunla düzenlenmesi gereken birçok alanı ikincil mevzuata bırakmakta ve böylece yasallık ilkesini zedelemektedir

Bu yaklaşım, Anayasa’nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesi, 6. maddesindeki yetki devredilmezliği ve 125. maddesindeki yargı denetimi ilkeleriyle açık bir çatışma içerisindedir. Zira, çevre yönetiminin kanunla belirlenmesi gereken temel ilkeleri “idari takdir” alanına bırakıldığında, çevre hakkının korunması keyfi uygulamalara açık hale gelir. Teklifin gerekçesinde “doğa temelli turizmin geliştirilmesi” ve “ekonomik getirinin sürdürülebilir yönetimi” sıkça vurgulanmaktadır. Böylece koruma ve kullanma kavramları aynı zeminde değerlendirilmekte, ekonomik fayda koruma ilkesinin önüne geçirilmektedir

Doğal alanların “mali sürdürülebilirlik” ve “yatırım kolaylığı” önceliğiyle yönetilmesi, Anayasa’nın 56. maddesinde güvence altına alınan “sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı”nı dolaylı biçimde zedelemektedir. Bu anlayış, doğa koruma faaliyetlerini kamu hizmeti olmaktan çıkarıp piyasa mantığıyla değerlendirme riskini taşımaktadır. Doğa koruma hizmetlerinin finansmanı için döner sermaye gelirlerinin tanımlanması gibi düzenlemeler kamu gelirlerinin

genel bütçe denetimi dışına çıkmasına yol açabilir. Bu yönüyle teklif, Anayasa’nın 161. ve devamı maddelerinde yer alan “bütçe birliği” ve TBMM’nin bütçe hakkı ilkelerini zayıflatmaktadır

Bu çerçevede, doğa koruma politikalarının mali sürdürülebilirlik gerekçesiyle özel gelir mekanizmalarına devredilmesi, kamu yararı ilkesinden uzaklaşma ve mali denetim zafiyeti riskini doğurmaktadır. 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden yapılandırılan DKMP’ye, planlama, izin ve denetim süreçlerinde doğrudan düzenleme ve uygulama yetkisi tanınmaktadır. Bu yaklaşım, idari etkinlik gerekçesiyle “sadeleşme” gibi görünse de, aslında yürütme lehine yetki yoğunlaşması anlamına gelir.

Koruma alanlarının planlanması, projelendirilmesi ve yapılaşma koşullarının belirlenmesi gibi konuların Genel Müdürlük yönetmelikleriyle düzenlenmesi, hem demokratik meşruiyet hem de bilimsel denge bakımından ciddi bir boşluk oluşturmaktadır. Bu uygulama, Anayasa’nın 56. maddesindeki çevre hakkı, 10. maddesindeki eşitlik ilkesi ve 138. maddesindeki yargı bağımsızlığı ilkeleriyle de dolaylı biçimde çelişmektedir. Çünkü bu düzenlemeler, yerel yönetimler, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve bilim insanlarının karar alma süreçlerine katılımını dışlamaktadır. Oysa çevre hukukunun temel ilkelerinden biri olan “katılım ve şeffaflık”, çevreye ilişkin kararların çok paydaşlı süreçlerle alınmasını zorunlu kılar. Bu nedenle, koruma alanlarının yönetiminde yerel katılımın idari takdire indirgenmesi, hem demokratik meşruiyet hem de hukuki öngörülebilirlik açısından sakıncalıdır.

Türkiye, üç biyocoğrafik bölgenin — Akdeniz, Avrupa-Sibirya ve İran-Turan — kesişiminde yer alan, yaklaşık 12.000 bitki türüne ev sahipliği yapan bir ülkedir. Bu türlerin yaklaşık üçte biri endemiktir. Bunun yanı sıra, ülke genelinde yaklaşık 200 memeli, 470 kuş, 140 sürüngen, 480 balık ve 30 amfibi türü tespit edilmiştir. Bu biyolojik zenginlik, Türkiye’yi dünya üzerindeki 35 sıcak noktadan biri olan “Akdeniz Biyoçeşitlilik Havzası” içinde özel bir konuma yerleştirir.

Tarım ve Orman Bakanlığı’nın 2025 yılı verilerine göre, Türkiye’de 50 millî park, 274 tabiat parkı, 111 tabiat anıtı, 32 tabiatı koruma alanı, 136 sulak alan ve 85 yaban hayatı geliştirme sahası bulunmaktadır. Bu alanlar toplamda yaklaşık 9 milyon hektarlık bir yüzölçümünü kapsamaktadır. Ancak, son yıllarda doğa turizmi ve altyapı yatırımları nedeniyle bu alanların büyük bölümü üzerinde ciddi baskılar oluşmuştur. 2025 itibarıyla yalnızca millî park ve tabiat parklarını ziyaret

eden kişi sayısı 70 milyona yaklaşmıştır. Bu ölçekte bir insan hareketliliği, ekosistem taşıma kapasitesinin açılması, habitat bütünlüğünün bozulması ve flora-fauna üzerindeki baskıların artması anlamına gelmektedir.

Bu tablo, doğa koruma politikalarının önleyici değil, uyum sağlayıcı (reaktif) bir karaktere dönuştüğünü göstermektedir. Oysa bilimsel açıdan doğa korumanın temel ilkesi, önleme (precautionary principle) ve taşıma kapasitesi esasına dayanır. Korunan alanlara yatırım ve tesis odaklı yaklaşmak, doğa koruma politikasının özünü zayıflatmakta, ekosistemin işlevsel bütünlüğünü tehdit etmektedir. Türkiye, çevre ve doğa koruma alanında birçok uluslararası sözleşmeye tarafır. Bunların başında Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (CBD), Ramsar Sözleşmesi (Sulak Alanların Korunması), CITES (Nesli Tehlike Altındaki Türlerin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme), Bern Sözleşmesi (Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşam Ortamlarının Korunması) ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesi gelmektedir.

Bu sözleşmeler, taraf devletlere koruma alanlarını planlarken ekosistem temelli yönetim, katılımcılık, şeffaflık ve bilimsel izleme ilkelerini esas alma yükümlülüğü getirir. Bununla birlikte Türkiye, Avrupa Birliği’yle çevre müktesebatı uyumu kapsamında Natura 2000 benzeri bir aę sisteminin oluşturulması taahhüdünü de üstlenmiştir. Ancak teklifin mevcut hali, bu uluslararası standartlarla uyumlu bir yönetim çerçevesi sunmaktan uzaktır.

Özellikle, teklifin “doğa temelli turizm”, “altyapı yatırımı” ve “ekonomik sürdürülebilirlik” vurgusu, CBD’nin 8. maddesinde belirtilen “biyolojik çeşitliliğin ekosistem temelli korunması” yükümlülüğüyle çelişmektedir. Benzer şekilde, Ramsar Sözleşmesi’nin 3. maddesi uyarınca taraf devletler sulak alanların ekolojik karakterini korumakla yükümlüyken, teklif bu alanlarda enerji iletim hatları ve altyapı projelerine kapı aralamaktadır. Bu yönüyle teklif, Türkiye’nin taraf olduğu çevre sözleşmelerine uyumsuzluk riski taşımakta; uluslararası itibar ve raporlama yükümlölükleri açısından sorun oluşturabilecek niteliktedir.

Teklifin gerekçesinde sıkça vurgulanan “ekosistem temelli yönetim” kavramı, aslında koruma alanlarının sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik bir araç olarak sunulmuştur. Ancak düzenlemelerin yapısına bakıldığında, ekosistem temelli yönetimin idari bir uygulama formatına indirgenerek, bilimsel ve teknik yönünün zayıflatıldığı görölmektedir. Ekosistem temelli yönetim,

yalnızca planlama değil; veri temelli izleme, adaptif yönetim ve taşıma kapasitesi hesaplamalarıyla yürütülmesi gereken bir süreçtir. Buna karşın teklif, bu sürecin teknik esaslarını yönetmeliklerle belirleme yoluna gitmekte ve bilimsel denetimi idarenin takdirine bırakmaktadır. Bu düzenleme biçimi, çevre bilimleri literatüründe “koruma illüzyonu” olarak adlandırılan bir yönetim biçimini ortaya çıkarır: yani koruma görünümü altında, aslında kullanım alanı genişletilir.

Ayrıca, korunan alanlarda “doğa turizmi, rekreasyon ve altyapı faaliyetleri”nin planlanmasına olanak tanınması, habitat bütünlüğü açısından ciddi riskler taşır. Orman ekosistemlerinin, sulak alanların ve kıyı bölgelerinin biyolojik kapasitesi, yalnızca doğal yenilenme süreçleriyle sürdürülebilir. Bu alanlara sürekli altyapı müdahalesi, biyolojik koridorları parçalayarak tür göç yollarını kesintiye uğratar, ekolojik işlevleri geri döndürülemez biçimde zedeler. Korunan alanların etkin yönetimi, yalnızca idari düzenlemelerle değil, yerel toplulukların bilgi, deneyim ve katılımı ile mümkündür. Oysa teklif, yerel paydaşların süreçlere katılımını yalnızca “alan kılavuzu” veya “rehberlik” düzeyine indirgemektedir. Bu yaklaşım, sosyo-ekolojik yönetim modelinden uzak, merkeziyetçi bir idari yapının yansımasıdır.

Oysa modern çevre politikaları, “toplum temelli koruma” (community-based conservation) yaklaşımını esas alır. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi uygulama raporlarına göre, yerel halkın aktif katılımı olmadan alınan koruma kararlarının uzun vadede başarısız olma olasılığı %70’in üzerindedir. Bu nedenle teklifin yerel paydaşları yalnızca “uygulayıcı” pozisyonda konumlandırması, hem demokratik meşruiyet hem de sürdürülebilirlik açısından ciddi bir eksikliktir.

Ekolojik açıdan bakıldığında, teklif doğa koruma sistemini koruma-kullanma dengesi değil, kullanım önceliği ekseninde yeniden şekillendirmektedir. Bu yaklaşım, çevre hukukunun bilimsel temelleriyle bağdaşmamaktadır. Koruma alanlarının ekosistem fonksiyonları — karbon yutak kapasitesi, su döngüsü, toprak koruma ve mikroiklim düzenleme — göz ardı edilmekte; yalnızca turizm ve yatırım değeri üzerinden bir planlama öngörülmektedir. Bilimsel veriler, korunan alanlarda insan müdahalesinin %10 artmasının, biyolojik çeşitlilik kaybını %25’e kadar yükselttiğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle, kanun teklifinin öngördüğü yönetim modeli, yalnızca çevre politikalarını değil; uzun vadede tarım, su kaynakları ve kırsal yaşamı da etkileyecek geniş ölçekli bir ekolojik tahribat riski taşımaktadır.

Teklifin 3’üncü maddesiyle Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü, kamu tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli bir bağlı kuruluş olarak yeniden yapılandırılmakta; “av ve doğa koruma memuru” ile “alan kılavuzu” tanımları kanuna eklenmektedir. Maddeyle, bu personelin çalışma usul ve esaslarının Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenmesi öngörülmektedir. Ancak bu düzenleme, Anayasa Mahkemesi’nin 13.09.2023 tarihli, E.2021/47, K.2023/151 sayılı iptal kararı ile açık biçimde çelişmektedir. Mahkeme, söz konusu kararında “alan kılavuzluğu” sisteminde kanuni ölçütlerin belirlenmeden idareye bırakılmasının, Anayasa’nın 13’üncü maddesinde güvence altına alınan kanunilik ve belirlilik ilkeleriyle, 48’inci maddede düzenlenen çalışma özgürlüğüne aykırı olduğuna hükmetmiştir.

Kararda ayrıca, “alan kılavuzlarının yetkilendirilmesine ilişkin ölçütlerin yasal çerçeve belirlenmeksizin yürütme organına bırakılmasının, çalışma hakkının kanunla sınırlanması ilkesiyle bağdaşmadığı” ifade edilmiştir (Bkz. AYM, E.2020/30, K.2023/12, §§ 168–173). Mahkeme, kılavuzluk faaliyetine ilişkin mesleki yeterlilik, etik standartlar ve sınav koşullarının kanunda açıkça belirlenmesi gerektiğini; bu unsurların yönetmeliğe bırakılmasının idareye sınırsız takdir yetkisi tanıdığını vurgulamıştır.

Mevcut teklif ise bu anayasal uyarıları dikkate almamakta ve aynı sistemi yeniden ihdas etmektedir. “Alan kılavuzu” unvanını alacak kişilerin kimler olacağı, hangi eğitimi göreceği, hangi sınav veya yeterlilik kriterlerini taşıyacağı hususları kanunda yer almamakta; tüm bu ölçütler idarenin takdirine bırakılmaktadır.

Teklifin 4’üncü maddesiyle, korunan alanların planlama süreci köklü biçimde yeniden düzenlenmektedir. 2873 sayılı Kanunun 4’üncü maddesi, başlığıyla birlikte değiştirilmekte; millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanları için hazırlanacak uzun devreli gelişme planı, gelişme planı ve yönetim planlarının artık Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanması veya hazırlattırılması öngörülmektedir

Ayrıca, bu planlara uygun olarak iskân ve yapılaşmaya konu olacak alanlardaki imar planları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayıyla yürürlüğe girecek; Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinde yapılacak turizm yatırımlarında ise, Genel

Müdürlüğün olumlu görüşü aranacaktır. Planlara ilişkin usul ve esasların da Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu düzenleme, planlama sürecinde hazırlama, onay ve denetim yetkilerini tek bir idari yapıda toplamakta, doğa koruma kararlarını idari takdir alanına taşımaktadır. Koruma ve kullanma dengesine ilişkin temel ilkeler kanunda açık biçimde tanımlanmadığı için, planlama süreçleri fiilen yatırım ve turizm odaklı uygulamalara açık hale gelmektedir.

Söz konusu yaklaşım, Anayasa'nın 56'ncı maddesinde güvence altına alınan sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı ile 63'üncü maddede düzenlenen tabii ve kültürel varlıkların korunması ödevini zedeleme riski taşımaktadır. Özellikle, planlama türleri, içerikleri ve sınırlarının yönetmelikle belirlenmesi, Anayasa'nın 7'nci maddesinde güvence altına alınan yasama yetkisinin devredilmezliği ve 13'üncü maddesinde yer alan kanunilik ilkesi bakımından sakıncalıdır. Yürütmeye verilen bu geniş düzenleme alanı, planlama ilkelerini belirsizleştirmekte, hukuk devleti ilkesine aykırı bir keyfilik doğuracağı kaçınılmazdır.

Bunun yanında, turizm alanlarındaki plan kararlarında “Genel Müdürlüğün olumlu görüşü” şartı, koruma ilkesini yatırım baskısına açık hale getirebilir. Aynı idarenin hem planı hazırlaması hem de planlama usul ve esaslarını belirlemesi, bağımsız denetim ve bilimsel ölçütleri devre dışı bırakmaktadır.

Teklifin 5'inci maddesiyle 2873 sayılı Kanunun 8'inci maddesi tamamen yeniden düzenlenmektedir. Burada özellikle, korunan alanlarda gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerine turistik, altyapı ve enerji yatırımları için izin verilmesini kolaylaştırmakta; izinlerin kapsamını genişleterek, idareye çok geniş bir takdir alanı tanımaktadır.

Yeni hükme göre, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezleri dışında kalan millî parklar ve tabiat parklarında, “kamu yararı” ve “plan dahilinde” olmak şartıyla turistik bina ve tesisler için Tarım ve Orman Bakanlığınca izin verilebilecektir. Bu izinlerle tesis edilen intifa hakkı 49 yıla kadar, işletmenin başarılı bulunması hâlinde ise 99 yıla kadar uzatılabilecektir.

Maddeye eklenen fıkralarla, “korunan alana hizmet eden tesislerden bedel alınmayacağı”, ancak ulaşım, enerji, haberleşme, su, termal su, atık su, petrol ve doğal gaz iletim hatları gibi altyapı tesisleri için bedeli karşılığında izin verilebileceği düzenlenmiştir. İçme suyu temininde “acil ve

vazgeçilmez durumlarda” plan şartının aranmayacağı hükmüdür. Bu, planlama ilkesi ve koruma statüsünün hukukî güvence boyutunu ortadan kaldırmaktadır.

Bu hükümle birlikte, “planlara uygunluk, kamu yararı ve zaruret” gibi muğlak ifadeler idarenin keyfî kararlarına açık hale gelmekte; korunan alanların altyapı, enerji ve turizm yatırımlarına kademeli biçimde açılması için bir istisnalar rejimi oluşturmaktadır. Yasa koyucu, bir yandan “koruma” amacı güttüğünü belirtirken, diğer yandan doğrudan yapılaşma ve kullanım izinlerini genişletmekte; koruma hukukunu kullanım hukukuna dönüştürmektedir. Bu tercih, Anayasa’nın 56’ncı maddesinde güvence altına alınan sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı ile 63’üncü maddede öngörülen tabii ve kültürel varlıkların korunması yükümlülüğüyle açık biçimde çelişmektedir.

Teklifin 6’ncı maddesiyle 2873 sayılı Kanunun 12’nci maddesi değiştirilmekte; korunan alanlarda yürütülecek her türlü yapı, tesis ve faaliyetlere ilişkin proje, uygulama ve yapılaşma koşullarının belirlenmesi yetkisi Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’ne devredilmektedir. Bu maddeyle, korunan alanlara ilişkin projelerin Genel Müdürlük tarafından hazırlanması veya hazırlattırılması, yapı ve tesislerin yapılaşma koşullarının ise Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir.

Düzenlemenin gerekçesi, 6831 sayılı Orman Kanunu’nun Ek 8’inci maddesiyle uyum sağlama amacıdır; ancak fiiliyatta kanunla belirlenmesi gereken temel ilkelerin yürütme tasarrufuna bırakılması söz konusudur. Korunan alanlardaki projelerin, yapılaşma koşullarının ve faaliyet usullerinin idari kararlarla belirlenmesi, Anayasa’nın 7’nci maddesinde güvence altına alınan yasama yetkisinin devredilmezliği ve 8’inci maddesinde yer alan yürütmenin kanuna bağlılığı ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Bu düzenleme ile Genel Müdürlüğe verilen geniş yetki, “kanunilik” ilkesini zayıflatmakta, aynı zamanda koruma politikalarını yatırım, tanıtım veya turizm odaklı faaliyetlerin gereksinimlerine göre esnetme riskini doğurmaktadır. Koruma alanlarında yapılaşma koşullarının yönetmelikle belirlenmesi, doğrudan idari takdire dayalı bir planlama anlayışı oluşturmakta; koruma faaliyetlerini özerk, bilimsel ve denetlenebilir olmaktan uzaklaştırmaktadır.

Ayrıca, bu maddeyle getirilen yetki devri, Anayasa’nın 56’ncı maddesinde güvence altına alınan sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı bakımından da sakıncalıdır. Zira koruma alanlarında yapılaşma koşullarını idarenin takdirine bırakmak, doğrudan çevre hakkının korunması yükümlülüğünü zayıflatır.

Sonuç olarak, 6’ncı madde, doğa koruma rejimini güçlendirmek yerine, korunan alanların fiziksel planlamasında ekonomik öncelikleri önceleyen bir düzenleme getirmektedir. Koruma statüsünü koruyabilmek için, yapılaşma koşulları ve projelendirme süreçleri kanunla açık biçimde belirlenmeli; yönetmelik yalnızca teknik ayrıntıları düzenlemelidir. Aksi hâlde, bu hüküm çevre hukukunun temel ilkeleri olan ölçülülük, belirlilik ve hukuk devleti prensiplerini aşındıracak, doğa koruma yerine idari esneklik ve yatırım kolaylığı hedeflenecektir.

Teklifin 7’nci maddesiyle, 2873 sayılı Kanunun 15’inci maddesi değiştirilmekte; korunan alanlarda Kanuna aykırı yapı ve tesislerin Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından hiçbir karar alınmasına gerek kalmaksızın derhal yıkılabilmesine veya “ihtiyaç hâlinde değerlendirilmesine” imkân tanınmaktadır. Görünürde caydırıcılığı artırmak ve kaçak yapılaşmayı önlemek amacı taşıyan bu düzenleme, Anayasa’nın 2’nci maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesi, 35’inci maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ve 125’inci maddesindeki yargısal denetim güvencesi bakımından ciddi sakıncalar barındırmaktadır.

Anayasa’nın 35’inci maddesi, mülkiyet hakkının ancak kanunla ve kamu yararı amacıyla sınırlanabileceğini öngörürken; 125’inci madde, idarenin her türlü eylem ve işleminin yargı denetimine tabi olduğunu açıkça hükme bağlamıştır. Ancak bu maddeyle, ilgililerin savunma, itiraz ve iptal davası açma hakları fiilen devre dışı bırakılmakta; yıkım eylemi yargısal denetim gerçekleşmeden icra edilerek geri dönülmesi mümkün olmayan sonuçlar doğurmaktadır.

Anayasa Mahkemesi’nin 22/2/2024 tarihli ve E.2023/191, K.2024/58 sayılı kararında da belirtildiği üzere, yıkım kararı ve eylemi, temel haklara doğrudan müdahale niteliğinde olup, etkili başvuru hakkının sağlanması anayasal bir zorunluluktur. Mahkeme, 40’inci madde kapsamında, idareye yargısal ve idari başvuru yollarını erişilebilir, makul ve etkili biçimde düzenleme yükümlülüğü getirmiştir. Buna rağmen teklifin 7’nci maddesi, başvuru ve denetim mekanizmasını ortadan kaldıran mutlak bir idari yetki tesis etmektedir.

Koruma amacı taşısa da, idareye “kararsız yıkım” yetkisi verilmesi belirlilik, orantılılık ve ölçülülük ilkelerini zedelemekte; keyfî uygulamaların önünü açmaktadır. Bu düzenleme, hukuk devleti ilkesine aykırı biçimde idari işlem ve yargı denetimi arasındaki dengeyi bozmakta, koruma amacını meşru olmaktan çıkarak idari keyfiyete açık bir araç haline getirmektedir.

Bu nedenle, korunan alanlarda kaçak yapılaşmayı önleme amacı muhafaza edilmekle birlikte, yıkım yetkisi açık, sınırlı ve denetlenebilir biçimde yeniden düzenlenmelidir. Yıkım kararlarının hangi durumlarda acil olarak uygulanabileceği kanunda açıkça tanımlanmalı; ilgililere itiraz ve yargı yoluna başvurma imkânı tanınmalıdır. Aksi hâlde, madde doğa korumayı değil, hukuki güvencelerin aşındırılmasını beraberinde getirecektir.

Teklifin 8’inci maddesi, koruma hizmetlerinde görevli personel yapısını genişletmekte; ancak bu personelin yetki, görev ve sorumluluklarını yönetmeliklere bırakmaktadır. Bu yetki devri, yasama yetkisinin devredilmezliği ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Görev tanımlarının kanunla değil, idari düzenlemelerle belirlenmesi; yürütmeye geniş bir takdir alanı tanır, belirlilik ve denetim ilkelerini zayıflatır. Maddeyle yeniden ihdas edilen “alan kılavuzluğu” sistemi, geçmişte Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş düzenlemelerin benzeridir. AYM kararlarında, alan kılavuzlarının kamu gücü kullanan görevleri açık tanım olmadan yerine getirmesinin anayasal dengeyi ihlal ettiği açıkça belirtilmiştir. Yeni düzenleme, bu iptal gerekçelerini gözetmeden aynı yapıyı geri getirmektedir.

Teklifin 9’uncu maddesiyle 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu’nun “Döner Sermaye” başlıklı 17’nci maddesi değiştirilmiş, Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’ne yeni mali ve idari yetkiler tanımlanmıştır. Bu düzenlemeyle, kanuna tabi alanlardan elde edilecek gelirlerin Tarım ve Orman Bakanlığı yerine doğrudan Genel Müdürlüğün döner sermayesine gelir kaydedilmesi, ayrıca Genel Müdürlüğe döner sermayeli işletmeler kurma ve Cumhurbaşkanına sermaye miktarını beş katına kadar artırma yetkisi verilmesi öngörülmektedir.

Yapılan değişiklik, koruma faaliyetlerinin finansal sürdürülebilirliği gerekçesiyle sunulsa da, Anayasa’nın 7’nci, 8’inci, 161’inci ve 164’üncü maddelerinde güvence altına alınan yasama yetkisinin devredilmezliği, yürütmenin kanuna bağlılığı, bütçe birliği ve mali saydamlık ilkeleriyle çelişmektedir.

Genel Müdürlüğün hem özel bütçeye hem de kendi döner sermayesine sahip kılınması, çift kanallı bir gelir yapısı oluşturarak kamu kaynaklarının izlenebilirliğini azaltmakta ve merkezi bütçe denetimini zayıflatmaktadır. Döner sermaye işletmeleri genellikle özel hukuk hükümlerine tabi olduğundan, gelir ve giderlerin Sayıştay denetimi dışında kalma ihtimali şeffaflık açısından önemli bir risk teşkil etmektedir. Cumhurbaşkanına tanınan “sermaye miktarını beş katına kadar artırma” yetkisi, yasama organının bütçe üzerindeki denetim yetkisini fiilen zayıflatabilir.

Oysa bütçe hakkı Anayasa gereği TBMM’ye aittir; yürütmeye devredilen bu tür yetkiler, demokratik denetimi aşındırma potansiyeli taşır. Sermaye artırımı sınırlarının kanunla açık biçimde belirlenmemesi, mali disiplin ve hesap verebilirlik ilkelerinin zedelenmesine yol açabilir.

Madde metninde yer alan “Genel Müdürlük ihtiyaç duyduğu hallerde ve lüzum gördüğü yerlerde döner sermayeli işletmeler kurabilir” ifadesi ise muğlak ve sınırsız bir yetki tanımıdır. Hangi koşulların “ihtiyaç hali” sayılacağı, işletmelerin hangi faaliyet alanlarında kurulabileceği ve zarar etmeleri halinde nasıl bir mali yöntem izleneceği kanunda açıkça belirtilmelidir. Aksi halde keyfi uygulamaların ve kamu zararının önüne geçilemez. Toplanacak gelirlerin hangi faaliyetlerde, hangi denetim mekanizmaları altında ve hangi ölçütlerle kullanılacağı da net değildir. Döner sermaye işletmelerinin gelirlerinin etkin ve şeffaf biçimde yönetilmesine dair kuralların eksikliği, kamu kaynaklarının yanlış kullanımına ya da israfa kapı aralayabilir.

Sonuç olarak, 9’uncu maddeyle getirilen mali yetkilendirme, koruma faaliyetlerini finanse etme amacıyla gerekçelendirilse de, yürütmeye sınırsız mali takdir alanı bırakmaktadır. Düzenleme; bütçe birliği, Sayıştay denetimi ve TBMM’nin bütçe hakkı esaslarıyla uyumlu hale getirilmeli; döner sermaye işletmelerinin kuruluşu, zarar yönetimi ve denetim süreçleri kanunda açık biçimde tanımlanmalıdır. Aksi takdirde, doğa koruma politikası bir kamu hizmeti olmaktan çıkarak gelir elde etmek merkezli kapalı bir mali yapıya dönüşecektir.

Teklifin 10’uncu maddesiyle, 2873 sayılı Kanun’un mülga 18’inci maddesi başlığıyla birlikte yeniden düzenlenmiş ve Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün gelir kalemleri ayrıntılı biçimde tanımlanmıştır. Bu kapsamda; genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları, el konularak kamuya geçirilen taşınmazların satış gelirleri, kiralama gelirleri, idari para cezalarının

yüzde yirmi beşi, bağışlar, yardımlar ve çeşitli hizmet gelirleri Genel Müdürlüğün gelirleri arasına dâhil edilmiştir.

Bu düzenleme, Genel Müdürlüğe merkezi bütçe dışında gelir elde etme ve kullanma yetkisi tanıyarak fiilen mali özerklik kazandırmaktadır. Ancak Anayasa'nın 161'inci maddesinde güvence altına alınan bütçe birliği ve saydamlık ilkesi, kamu gelir ve giderlerinin merkezi bütçe içinde izlenmesini ve yasama denetimine tabi olmasını öngörmektedir. Bu çerçevede, gelirlerin doğrudan Genel Müdürlük döner sermayesine aktarılması, TBMM'nin bütçe hakkını zayıflatmakta ve Sayıştay denetiminin kapsamını daraltma riski taşımaktadır.

Özellikle, idari para cezalarının yüzde yirmi beşinin Genel Müdürlük gelirleri arasında yer alması, ceza hukukunun ve idare etiğinin temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Cezai yaptırımların amacı gelir elde etmek değil, kamu düzenini ve çevre hakkını korumaktır. Cezayı uygulayan idarenin aynı zamanda o cezadan gelir sağlaması, tarafsızlık ilkesini zedeleyebilecek çıkar çatışması riski doğurmaktadır. Bu uygulama, cezaların caydırıcı karakterini zayıflatabileceği gibi, idarenin mali gerekçelerle karar vermesine de zemin hazırlayabilir.

Bunun yanında, kamulaştırma veya el koyma yoluyla kamuya geçen taşınmazların satış gelirlerinin doğrudan Genel Müdürlüğe aktarılması, kamu yararı ile ekonomik yarar arasındaki sınırın bulanıklaşmasına neden olabilecek bir düzenlemedir. Kamuya geçen taşınmazların satışından elde edilecek gelirlerin genel bütçede toplanması gerekirken, idari birim düzeyinde tutulması mülkiyet hakkı (m.35) ve ölçülülük ilkesi açısından tartışmalıdır. Ayrıca, gelirlerin kullanımı, tahsisi ve denetimi konusunda herhangi bir üst sınır veya kriter tanımlanmamıştır. Bu eksiklik, kamu kaynaklarının şeffaf yönetimi ve hesap verebilirliği açısından önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Döner sermaye işletmelerinin Sayıştay denetimi dışında kalması, elde edilen gelirlerin etkin kullanımına ilişkin belirsizlikleri derinleştirmektedir.

Teklifin 14'üncü maddesiyle, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun geçici 12 ve 18'inci maddeleri uyarınca hâlen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünce yürütülen turizm izinlerine ilişkin iş ve işlemler, 2873 sayılı Kanun'un 17'nci maddesiyle paralel şekilde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne devredilmektedir.

Yeni eklenen Ek Madde 3 uyarınca;

- Orman vasfı taşıyanlar dâhil Hazine taşınmazları üzerinde yer alan ve turizm yatırımlarına konu edilen alanlardaki işlemler Genel Müdürlükçe yürütülecektir.
- Kültür ve Turizm Bakanlığınca tahsis veya izin verilen yatırımlar için tapuda üst hakkı tesis edilmesi, buna ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi ve yürütülmesi işlemleri de Genel Müdürlüğün yetkisine bırakılmaktadır.
- Bu tahsisler kapsamında alınacak kullanım ve üst hakkı bedelleri, hasılat payları, proje maliyet bedelinin %3'ü oranındaki katkı payları ile süre uzatım bedellerinin hesaplanması ve tahsili yine Genel Müdürlük tarafından yapılacak; elde edilen tüm gelirler Genel Müdürlüğün döner sermaye hesaplarına aktarılacaktır.

Bu düzenleme, kamu taşınmazlarının yönetiminde mali yetkiyi yürütme içinde dar bir idari birime devretmekte ve kamu gelirlerini genel bütçe dışında tutarak Anayasa'nın 161'inci maddesinde güvence altına alınan bütçe birliği ve mali saydamlık ilkeleriyle çelişmektedir. Kamu gelirlerinin TBMM denetimi dışındaki özel hesaplara yönlendirilmesi, mali disiplin ve hesap verebilirlik açısından riskli bir yapı doğurmaktadır.

Bunun yanı sıra, orman vasıflı veya koruma statüsündeki alanların turizm yatırımlarına konu edilmesi, Anayasa'nın 56'ncı maddesinde güvence altına alınan çevre hakkı ve 63'üncü maddede yer alan doğal ve kültürel varlıkların korunması yükümlülüğü ile bağdaşmamaktadır. Koruma statüsü altındaki arazilerin yatırım alanına dönüştürülmesi, kamu yararı kavramının ekonomik fayda lehine daraltılması anlamına gelmektedir. Özellikle proje maliyet bedelinin %3'ü oranında belirlenen kullanım bedeli, koruma alanlarının gelir üretim aracı olarak değerlendirilmesine zemin hazırlamaktadır. Bu yaklaşım, doğa koruma hukukunun temel ilkelerinden biri olan "koruma amacı önceliği" ilkesini zayıflatmakta ve çevre politikasının ekonomik performans ölçütlerine indirgenmesi sonucunu doğurabilmektedir.

Teklifin 16'ncı maddesiyle, 2873 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 4 kapsamında ve bu Kanun yürürlüğe girmeden önce 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun geçici 12 ve 18'inci maddeleri uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünce yürütülen turizm izinleri ve tahsis işlemleri Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'ne devredilmektedir.

Buna göre;

- Millî park ve diğer korunan alanlarda yer alan, turizm yatırımlarına tahsis edilmiş Hazine taşınmazlarının idari sorumluluğu 1 Ocak 2026 itibarıyla Genel Müdürlüğe geçecektir.
- Daha önce yapılan tahsisler, izinler ve tapuda tesis edilen üst haklarına ilişkin sözleşmeler, bu tarihten itibaren yenileme yapılmaksızın otomatik olarak Genel Müdürlüğe devredilmiş sayılacaktır.
- 2026 sonrası dönemde tahsil edilecek kullanım, üst hakkı, hasılat payı ve proje maliyetinin %3'ü oranındaki bedeller ile süre uzatım bedellerinin tahakkuku ve tahsili de Genel Müdürlük tarafından yapılacak; söz konusu gelirler Genel Müdürlüğün döner sermaye hesaplarına aktarılacaktır.

Öte yandan, 1 Ocak 2026 tarihinden önce tahakkuk etmiş bedellerin tahsili ve muhasebesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca sürdürülecek; daha önce genel bütçeye gelir kaydedilmiş tutarlar devredilmeyecektir. Geçici maddeyle, ayrıca, ek 3'üncü madde kapsamındaki usul ve esasları belirleme yetkisi, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının görüşü alınarak Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü'ne verilmiştir.

Bu geçiş düzenlemesi, Anayasa'nın 161'inci maddesinde güvence altına alınan bütçe birliği ve yasama denetimi ilkeleri bakımından dikkatle değerlendirilmelidir. Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan elde edilen gelirlerin, merkezi bütçe dışında özel hesaplara (döner sermaye sistemine) yönlendirilmesi, kamu maliyesinin şeffaflığını zayıflatmakta ve TBMM'nin bütçe hakkını daraltmaktadır. Anayasa uyarınca kamu gelirlerinin toplanması, harcanması ve denetimi bütçe kanunları çerçevesinde yasama gözetimine tabi olmalıdır. Buna karşın, düzenleme yürütmeye bağlı bir genel müdürlüğe doğrudan gelir tahsil etme yetkisi tanımakta ve böylece yasama denetiminin kapsamını fiilen daraltmaktadır.

Ayrıca, bu gelirlerin Genel Müdürlüğün döner sermaye sistemine aktarılması, idari ve mali bütünlük ilkesini (Anayasa m.123) zedeleme riski taşımaktadır. Bu yaklaşım beraberinde, doğa koruma faaliyetlerinin kamusal niteliğini zayıflatmakta, koruma amacının yerine gelir üretme motivasyonunun geçmesine zemin hazırlamaktadır. Dolayısıyla, doğa koruma rejimi, ekonomik işletme modeline dönüşme riskiyle karşı karşıyadır.

Son olarak, gelirlerin toplanması, paylaşımı ve denetimine ilişkin esasların kanun yerine yönetmelik düzeyinde düzenlenmesi, hukuk devleti ve belirlilik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Yetkinin sınırlarının bu denli geniş tanımlanması, idari takdir alanını ölçsüz biçimde artırmaktadır.

Teklifin 20’nci maddesiyle, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nun 8’inci maddesinde yer alan “avlama ücretleri Bakanlıkça” ibaresi, “avlama ve avlanma izin ücretleri Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir. Bu değişiklikle, avcılıkla ilgili tüm gelirlerin belirlenmesi ve tahsil yetkisi Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’ne devredilmektedir. Ayrıca “avlama ücretleri” ifadesinin “avlama ve avlanma izin ücretleri” biçiminde genişletilmesiyle, ücret kapsamı da genişlemiştir.

Maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında yapılan değişiklikle, katılım payı sistemi yeniden yapılandırılmıştır. Artık av tüfekleri ve mühimmat satışında perakendeciler, alış bedeli üzerinden hesaplanan %2 oranındaki katılım payını, fatura tarihini izleyen ayın sonuna kadar Genel Müdürlüğün döner sermaye hesabına yatırmakla yükümlüdür. Süresinde ödenmeyen veya eksik bildirilen bedeller için faiz uygulanacak ve tahsil işlemleri 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre yürütülecektir. Tahsil edilen katılım paylarının %50’si Genel Müdürlüğün döner sermaye işletmesi hesabına, kalan kısmı ise genel bütçeye gelir kaydedilecektir. Ayrıca, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların, Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Genel Müdürlük tarafından çıkarılacak düzenlemelerle belirlenmesi öngörülmektedir.

Bu değişiklik, kamu gelirlerinin önemli bir bölümünü merkezi bütçe dışına çıkararak belirli bir idari birimin döner sermaye sistemi içinde toplamakta; bu yönüyle Anayasa’nın 161’inci maddesinde güvence altına alınan bütçe birliği ve TBMM’nin bütçe hakkı ilkeleriyle çelişmektedir. Kamu gelirlerinin genel bütçe yerine idari döner sermaye hesaplarına yönlendirilmesi, mali disiplinin zayıflamasına ve bütçe denetiminin şeffaflığını kaybetmesine yol açabilecektir.

Dahası, avcılık belgesi harçlarının %30’unun Genel Müdürlük bütçesine aktarılması, mali sistemde ilkel bir çelişki doğurmaktadır. Harçlar, tıpkı vergiler gibi kamu gücüne dayanarak

alınan ve devletin temel gelir kaynaklarını oluşturan kamu gelirleridir. Bu nedenle harçlardan elde edilen tüm gelirlerin tamamının Hazineye intikal etmesi, yani genel bütçeye kaydedilmesi gereklidir. Aksi hâlde, kamu gelirleri arasında idareye bağlı özel hesap uygulamaları oluşacak ve devletin vergi gelirlerinde azalma meydana gelecektir.

Türkiye’nin ekonomik koşullarının kırılgan olduğu, vergi gelirlerinin artırılmasına yönelik önlemlerin gündemde bulunduğu bir dönemde, bu tür gelirlerin döner sermaye sistemine yönlendirilmesi bütçe birliği ilkesine ve mali yönetim bütünlüğüne açıkça aykırıdır. Bu yönüyle, maddenin yürürlüğe girmesi halinde kamu gelirleri arasında yapısal bir dengesizlik doğacağı düşünülmektedir.

Teklifin 24’üncü maddesiyle, avcılıktan elde edilen gelirlerin Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’nün döner sermaye hesabına aktarılması ve bu gelirlerin “koruma faaliyetleri ile avcılığın geliştirilmesinde” kullanılabileceği öngörülmektedir. Bu hüküm, doğa koruma politikası açısından ciddi bir çelişki barındırmaktadır. Çünkü koruma bütçesinin, doğrudan yaban hayatının avlanmasından elde edilen gelirlerle finanse edilmesi; ekolojik etik ve koruma hukukunun temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Koruma idaresinin mali yapısının bu şekilde kurgulanması, koruma faaliyetlerinin devamını avcılığın sürmesine bağlı hale getirir. Bu yaklaşım, Anayasa’nın 56’ncı maddesiyle güvence altına alınan sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkı ile devlete yüklenen koruma ödeviyle çelişmektedir. Ayrıca Bern Sözleşmesi ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, taraf devletlere yaban hayatı üzerinde ekonomik teşvik konulmaması yükümlülüğünü getirmektedir. Bu maddeyle getirilen sistem, bu uluslararası taahhütlerle de açık biçimde çelişmektedir. Koruma bütçesi, doğa tahribatından elde edilen gelirlerle değil; kamusal kaynaklar ve çevre fonlarıyla desteklenmelidir. Bu nedenle, avcılıktan elde edilen gelirlerin yalnızca doğa koruma faaliyetlerinde kullanılacağı açıkça belirtilmeli, “avcılığın geliştirilmesi” ibaresi tamamen kaldırılmalıdır. Aksi halde devlet, koruma görevini piyasa mekanizmalarına devretmiş olacaktır.

Teklifin 25’inci maddesiyle 4915 sayılı Kanuna eklenen Geçici Madde 3, daha önce avcılık belgesi iptal edilen kişilere belirli şartlarla yeniden belge verilmesini öngörmektedir. Bu düzenleme, çevre hukuku açısından caydırıcılığı zayıflatan ve fiilen “örtülü af” niteliği taşıyan bir yaklaşımdır.

Avcılık belgesinin iptali, çoğu durumda yaban hayatına ve ekosisteme ciddi zararlar veren eylemler nedeniyle yapılmaktadır; bu kişilere beş yıl sonra yeniden belge verilmesi, koruma hukukunun önleyici ve caydırıcı niteliğini ortadan kaldırır. Ayrıca maddenin uygulanmasında “fiilin tekrarlanmamış olduğunun tespiti” gibi kritik unsurlar belirsiz bırakılmış, idareye geniş takdir alanı tanınmıştır. Bu durum, hukuki belirlilik ve eşitlik ilkeleriyle bağdaşmadığı ortadadır. Doğa koruma alanında sürdürülebilir bir sistem için, belge iadesi yerine rehabilitasyon ve eğitim temelli denetimli uygulamalar benimsenmelidir.

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü’nün yapısı, 175 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle yeniden şekillendirilmiş ve Cumhurbaşkanına bağlı idari birimlerin yetkileri genişletilmiştir. Bu dönüşüm, idarenin kendi kendini denetleyen bir form kazanmasına neden olmaktadır. Aynı kurumun hem izin verme, hem uygulama, hem de denetleme fonksiyonlarını üstlenmesi; çevre yönetiminde “idari bütünlük” yerine “idari tek seslilik” doğurur. Böylesi bir yetki devri, hukuk devletinin en temel ilkelerinden biri olan yetki ayrılığı ve karşılıklı denetim mekanizmalarını işlevsizleştirir.

Anayasa’nın 2. maddesinde tanımlanan hukuk devleti, yalnızca kanunla hareket eden değil, aynı zamanda kendi kararlarını denetime açık kılan bir yönetim biçimini ifade eder. Bu ilke, çevre alanında özel bir anlam taşır; zira doğa koruma kararları çoğu zaman telafisi mümkün olmayan etkiler doğurur. Yetkilerin bir elde toplanması, doğa koruma kararlarını bilimsel ölçütlerden koparıp siyasî önceliklere bağımlı hale getirmektedir. Teklifte yer alan “döner sermaye işletmesi kurma”, “özel bütçe oluşturma” ve “Cumhurbaşkanına sermaye artırımı yetkisi verilmesi” gibi düzenlemeler, doğa koruma faaliyetlerini mali performans göstergelerine bağlamaktadır. Bu modelde korunan alanlar, birer doğal varlık olmaktan çıkıp ekonomik değer taşıyan işletme birimleri haline gelmektedir.

Bu anlayış, çevre politikalarını kamu hizmeti olmaktan çıkararak piyasa mantığına eklemlenmektedir. Koruma alanlarının finansmanı, kira, tahsis ve giriş ücreti gelirleriyle özendirilmeye çalışılmakta; bu da doğrudan koruma motivasyonunu zayıflatmaktadır. Çünkü gelir artırma baskısı altında kalan bir idarenin, ekolojik öncelikleri ikinci plana atması kaçınılmazdır.

Anayasa’nın 161 ve 163. maddeleri, kamu gelirlerinin TBMM denetimine tabi olması gerektiğini açıkça düzenler. Ancak özel bütçeli döner sermaye sisteminin genişletilmesi, bu denetim kanalını daraltmakta; gelirlerin idari takdirle kullanılmasına imkân tanımaktadır. Sayıştay’ın son yıllardaki raporlarında da, DKMP bütçesinde “gelir odaklı yönetim anlayışının ekolojik dengeyi gölgelediği” açıkça belirtilmiştir. Bu yönüyle teklif, doğa koruma kurumlarını koruma misyonundan uzaklaştırıp gelir üretme araçlarına dönüştürmektedir.

Kanun teklifinde yönetmeliklerle belirlenmesi öngörülen çok sayıda husus, yasallık ilkesini zedelemektedir. Özellikle koruma alanlarının statüsü, işletme izinleri ve tahsis süreçlerinin yönetmelik düzeyine indirgenmesi; TBMM’nin yasama yetkisini fiilen yürütmeye devretmektedir. Anayasa’nın 7. maddesi, “yasama yetkisi devredilemez” hükmünü içerir. Ancak bu teklif, çevre hakkını doğrudan ilgilendiren konularda düzenleme yetkisini yürütme organına bırakarak, yasama erkini işlevsizleştirmektedir. Bu tür bir düzenleme, yalnızca hukukî değil, siyasal meşruiyet açısından da sorunludur.

Ayrıca, yargı denetiminin etkisizleşmesi riski de doğmaktadır. Denetim ve yaptırım kararlarının idari takdire bırakılması, Anayasa’nın 125. maddesindeki “idarenin her türlü işlemine karşı yargı yolu açıktır” hükmüyle bağdaşmamaktadır. Yasama denetiminin yerini idari takdirin aldığı bir sistemde, çevre hakkı fiilen bireylerin erişemeyeceği bir hakka dönüşür. Doğa Koruma ve Millî Parklar Genel Müdürlüğü’nün yetkilerinin yeniden tanımlanması, döner sermaye düzenlemeleri ve gelir paylaşım mekanizmalarıyla kurum, koruma misyonundan uzaklaştırılarak “gelir getiren faaliyet birimi” hâline dönüştürülmektedir. Bu yapı, doğa koruma idaresini bağımsız bir denetim ve bilimsel yönetim organı olmaktan çıkarıp, mali performans göstergeleriyle ölçülen bir işletme konumuna indirgemektedir. Devletin çevreyi koruma yükümlülüğü, ticarî gelir hedefleriyle çatıştığında, ekolojik denge her zaman ikinci plana itilecektir.

Bununla birlikte, planlama ve izin süreçlerinin yönetmeliklerle belirlenmesi, bazı izin alma yetkilerinin Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve Bakanlık görüşleriyle yürütülmesi, yasama denetimi ve yargı denetimini etkisizleştirmektedir. Anlaşıldığı üzere, Anayasa’nın 7’nci, 8’inci, 56’ncı ve 125’inci maddelerinde güvence altına alınan yasallık, kuvvetler ayrılığı ve çevre hakkı ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Meclis’in asli görevi olan yasa yapma ve denetleme yetkisi, yürütmenin idari takdir alanına terk edilmiştir.

Ekolojik açıdan bakıldığında, teklifle getirilen düzenlemeler yalnızca doğa koruma sınırlarını gevşetmekle kalmamakta, aynı zamanda kıyı bölgeleri, meralar, ormanlar ve sulak alanlarda yapılaşmanın önünü açmaktadır. Korunan alanların statüsü, turizm ve enerji yatırımlarının taleplerine göre yeniden şekillendirilmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca çevre hukukunu değil, kırsal toplumun yaşam biçimini de doğrudan tehdit etmektedir. Zira doğa alanlarının tahribi, aynı zamanda köylünün, çiftçinin ve yerel halkın üretim ve geçim alanlarının kaybı anlamına gelmektedir.

Uluslararası hukuk açısından da teklif sorunludur. Türkiye’nin taraf olduğu Bern Sözleşmesi, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi ve Ramsar Sözleşmesi; koruma alanlarında ekosisteme zarar verebilecek faaliyetlerin sınırlandırılmasını öngörmektedir. Oysa bu teklif, bu yükümlülükleri “yatırım dostu düzenleme” anlayışıyla zayıflatmakta, ülkemizi hem çevresel hem diplomatik açıdan sorumluluk altına sokmaktadır.

Kanun teklifi, doğa koruma rejimini normatif açıdan değiştirmemekte; ancak mevcut sistemin idari mimarisini köklü biçimde yeniden kurgulamaktadır. Yetki ve karar süreçlerinin tek bir genel müdürlük bünyesinde toplanması, koruma politikasının yönünü belirleyen güç dengesini değiştirerek uygulamada yeni bir yönetim modeli ortaya koymaktadır. Bu model, doğayı koruma amacını sürdürmekle birlikte, karar alma süreçlerini merkezileştirmekte ve kurumsal denetimi zayıflatmaktadır. Dolayısıyla mesele, koruma ilkesinin kaldırılması değil, bu ilkenin hangi idari akıl ve hangi mali araçlarla yürütüleceğidir.

Şerafettin Kılıç
Antalya

SİVAS MİLLETVEKİLİ RUKİYE TOY VE KONYA
MİLLETVEKİLİ MEHMET BAYKAN İLE
54 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**MİLLÎ PARKLAR KANUNU VE BAZI
KANUNLAR İLE 375 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “denetleme yetkisi” ibaresinden sonra gelmek üzere “9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentleri bakımından Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne, diğer hükümler bakımından” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 2872 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“20 nci maddenin birinci fıkrasının (k) bendi uyarınca 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı olarak biyolojik çeşitliliği tahrip edenler ile (e) bendi uyarınca sulak alanlar için yönetmelikle belirlenen koruma ve kullanım usul ve esaslarına ve (f) bendinde belirlenen esaslara ve yasaklamalara aykırı davrananlara Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen usul ve esaslar dahilinde, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı birimleri tarafından idari yaptırım uygulanır ve yapılacak denetimlerle ilgili harcamalarda kullanılmak üzere Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü bütçesine gereken ödenek konulur. Bu fıkra hükmü uyarınca uygulanacak idari yaptırımlara karşı açılacak davalar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne karşı açılır.”

MADDE 3- 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“e) Alan kılavuzu; korunan alanlarda ziyaretçi yönetimi için, alan sınırları dâhilinde ve yakın çevresinde yaşayan yöre insanları arasından Genel Müdürlükçe verilen eğitimi tamamlayarak kimlik almaya hak kazanmış kişiyi,

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**MİLLÎ PARKLAR KANUNU VE BAZI
KANUNLAR İLE 375 SAYILI KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “denetleme yetkisi” ibaresinden sonra gelmek üzere “9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (e) ve (f) bentleri bakımından Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne, diğer hükümler bakımından” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 2872 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“20 nci maddenin birinci fıkrasının (k) bendi uyarınca 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı olarak biyolojik çeşitliliği tahrip edenler ile (e) bendi uyarınca sulak alanlar için yönetmelikle belirlenen koruma ve kullanım usul ile esaslarına ve (f) bendinde belirlenen esaslara ve yasaklamalara aykırı davrananlara Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen usul ve esaslar dahilinde, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı birimleri tarafından idari yaptırım uygulanır ve yapılacak denetimlerle ilgili harcamalarda kullanılmak üzere Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü bütçesine gereken ödenek konulur. Bu fıkra hükmü uyarınca uygulanacak idari yaptırımlara karşı açılacak davalar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne karşı açılır.”

MADDE 3- 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“e) Alan kılavuzu; korunan alanlarda ziyaretçi yönetimi için, alan sınırları dâhilinde ve yakın çevresinde yaşayan yöre insanları arasından Genel Müdürlükçe verilen eğitimi tamamlayarak kimlik almaya hak kazanmış kişiyi,

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

f) Av ve doğa koruma memuru; bu Kanun ve Genel Müdürlüğün görev ve yetkilerinin düzenlendiği diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde, mevzuata aykırılık oluşturan fiillerin takibi, biyolojik çeşitliliğin korunması, av ve yaban hayvanlarının bakımı, gözlenmesi ve sayımına yönelik gerekli işleri yapmak ve denetim faaliyetleri ile diğer faaliyetleri yürütmek üzere Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda eğitilen ve görevlendirilen Genel Müdürlük personelinin,

g) Bakanlık; Tarım ve Orman Bakanlığını,

h) Genel Müdürlük; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü,”

MADDE 4- 2873 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Planlama:

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerine göre milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı olarak belirlenen yerlerin özellik ve nitelikleri göz önünde tutularak, koruma ve kullanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere, kuruluş, geliştirme ve işletilmelerini kapsayan uzun devreli gelişme planı, gelişme planı ve yönetim planı, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Genel Müdürlükçe hazırlanır veya hazırlattırılır ve yürürlüğe konur.

Planları uyarınca iskan ve yapılaşmaya konu olacak yerler için, imar mevzuatına göre imar planları, milli park ve tabiat parkı gelişme planı hüküm ve kararlarına uygun olarak hazırlanır veya hazırlattırılarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulur.

Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki Kültür ve Turizm Kanunu ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları Genel Müdürlüğün olumlu görüşü alınarak 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca sonuçlandırılır.

Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının planlarına ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

f) Av ve doğa koruma memuru; bu Kanun ve Genel Müdürlüğün görev ve yetkilerinin düzenlendiği diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde, mevzuata aykırılık oluşturan fiillerin takibi, biyolojik çeşitliliğin korunması, av ve yaban hayvanlarının bakımı, gözlenmesi ve sayımına yönelik gerekli işleri yapmak ve denetim faaliyetleri ile diğer faaliyetleri yürütmek üzere Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda eğitilen ve görevlendirilen Genel Müdürlük personelinin,

g) Bakanlık; Tarım ve Orman Bakanlığını,

h) Genel Müdürlük; Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünü,”

MADDE 4- 2873 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Planlama:

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerine göre milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanı olarak belirlenen yerlerin özellik ve nitelikleri göz önünde tutularak, koruma ve kullanma amaçlarını gerçekleştirmek üzere, kuruluş, geliştirme ve işletilmelerini kapsayan uzun devreli gelişme planı, gelişme planı ve yönetim planı, ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak Genel Müdürlükçe hazırlanır veya hazırlattırılır ve yürürlüğe konur.

Planları uyarınca iskan ve yapılaşmaya konu olacak yerler için, imar mevzuatına göre imar planları, milli park ve tabiat parkı gelişme planı hüküm ve kararlarına uygun olarak hazırlanır veya hazırlattırılarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının onayı ile yürürlüğe konulur.

Bu Kanun kapsamına giren yerlerdeki kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezlerinde, turizm yatırımlarına ilişkin plan kararları Genel Müdürlüğün olumlu görüşü alınarak 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca sonuçlandırılır.

Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının planlarına ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5- 2873 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Turizm bölge, alan ve merkezleri” ibaresi “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezleri” şeklinde, “Maliye Bakanlığının” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibareleri “Bakanlıkça” şeklinde, “Hazineye devredilir” ibaresi “Genel Müdürlüğün tasarrufuna geçer” şeklinde, “Hazineye devir” ibaresi “Genel Müdürlüğe devir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Korunan alanın yönetimi için gerekli olan ve sadece korunan alana hizmet veren tesislere yönelik olarak verilecek izinlerden bedel alınmaz. Ancak milli park ve tabiat parklarında, planlarına uygun olması, kamu yararı ve zaruret olması halinde, ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su, altyapı ve bunlarla ilgili yapı ve tesislerin yapılması maksadıyla gerçek kişiler ve özel hukuk tüzelkişileri lehine bedeli mukabilinde Bakanlıkça izin verilebilir, verilen izinler amacı dışında kullanılamaz ve uygulamalar bu Kanun hükümlerine göre denetlenir. İçme suyu temini açısından yapımı aciliyet gösteren ve kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden tesisler için uzun devreli gelişme planı/gelişme planı şartı aranmaz. İlgili kurumların görüşleri alındıktan sonra yapılan tesisler uzun devreli gelişme planlarına/gelişme planlarına işlenir.

Verilecek olan izinlerle ilgili usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6- 2873 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “işletilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da işlettilir” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Korunan alan olarak belirlenen yerler için planlarına uygun olarak gerekli projeler Genel Müdürlükçe hazırlanır veya hazırlattırılır.

MADDE 5- 2873 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Turizm bölge, alan ve merkezleri” ibaresi “Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezleri” şeklinde, “Maliye Bakanlığının” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibareleri “Bakanlıkça” şeklinde, “Hazineye devredilir” ibaresi “Genel Müdürlüğün tasarrufuna geçer” şeklinde, “Hazineye devir” ibaresi “Genel Müdürlüğe devir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Korunan alanın yönetimi için gerekli olan ve sadece korunan alana hizmet veren tesislere yönelik olarak verilecek izinlerden bedel alınmaz. Ancak milli park ve tabiat parklarında, planlarına uygun olması, kamu yararı ve zaruret olması halinde, ulaşım, elektrik iletim ve nakil hattı, petrol ve doğalgaz iletim hattı, trafo, haberleşme, su, termal su, atık su, altyapı ve bunlarla ilgili yapı ve tesislerin yapılması maksadıyla gerçek kişiler ve özel hukuk tüzelkişileri lehine bedeli mukabilinde Bakanlıkça izin verilebilir, verilen izinler amacı dışında kullanılamaz ve uygulamalar bu Kanun hükümlerine göre denetlenir. İçme suyu temini açısından yapımı aciliyet gösteren ve kamu yararı açısından vazgeçilmez ve kesin bir zorunluluk arz eden tesisler için uzun devreli gelişme planı/gelişme planı şartı aranmaz. İlgili kurumların görüşleri alındıktan sonra yapılan tesisler uzun devreli gelişme planlarına/gelişme planlarına işlenir.

Verilecek olan izinlerle ilgili usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 6- 2873 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “işletilir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ya da işlettilir” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Korunan alan olarak belirlenen yerler için planlarına uygun olarak gerekli projeler Genel Müdürlükçe hazırlanır veya hazırlattırılır.

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Bu madde kapsamındaki yapı ve tesislerin yapılaşma koşullarına ait usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 7- 2873 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanun kapsamında el konulan bütün yapı ve tesisler, inşa aşamasında olanlar da dâhil olmak üzere, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, Genel Müdürlük tarafından derhal yıkılır veya ihtiyaç görüldüğü takdirde Genel Müdürlükçe değerlendirilir.”

MADDE 8- 2873 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükümlere istinaden;” ibaresinden sonra gelmek üzere “av ve doğa koruma memurları, saha bekçileri ve” ibaresi ile birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde ve mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “Çevre ve Orman Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bu madde kapsamındaki av ve doğa koruma memurları, saha bekçileri ve orman muhafaza memurlarının çalışma usul ve esasları Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 9- 2873 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel Müdürlük ihtiyaç duyduğu hallerde ve lüzum gördüğü yerlerde görev ve hizmetleriyle ilgili döner sermayeli işletmeler kurabilir. Döner sermaye işletmesine kuruluşunda tahsis edilen sermaye miktarını 5 katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

İşletmelerin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri ve denetimi ile diğer hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Bu madde kapsamındaki yapı ve tesislerin yapılaşma koşullarına ait usul ve esaslar Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 7- 2873 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu Kanun kapsamında el konulan bütün yapı ve tesisler, inşa aşamasında olanlar da dâhil olmak üzere, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, Genel Müdürlük tarafından derhal yıkılır veya ihtiyaç görüldüğü takdirde Genel Müdürlükçe değerlendirilir.”

MADDE 8- 2873 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükümlere istinaden;” ibaresinden sonra gelmek üzere “av ve doğa koruma memurları, saha bekçileri ve” ibaresi ile birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, mevcut ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde ve mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “Çevre ve Orman Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bu madde kapsamındaki av ve doğa koruma memurları, saha bekçileri ve orman muhafaza memurlarının çalışma usul ve esasları Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 9- 2873 sayılı Kanunun 17 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel Müdürlük ihtiyaç duyduğu hallerde ve lüzum gördüğü yerlerde görev ve hizmetleriyle ilgili döner sermayeli işletmeler kurabilir. Döner sermaye işletmesine tahsis edilen sermaye miktarını beş katına kadar artırmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

İşletmelerin faaliyet alanları, gelirleri, giderleri ve denetimi ile diğer hususlar Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınarak Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 10- 2873 sayılı Kanunun mülga 18 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Gelirler:

MADDE 18- Genel Müdürlüğün gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları.

b) Bu Kanun kapsamındaki korunan alanlarda el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen her çeşit taşınmaz ve sair eşyanın satışından elde edilen gelirler.

c) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamındaki sulak alanlarda el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen her çeşit taşınmaz ve sair eşyanın satışından elde edilen gelirler.

d) Genel Müdürlüğün mülkiyetinde bulunan taşınır ve taşınmaz malların satışından veya kiraya verilmesinden elde edilen gelirler.

e) Taahhütlerini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen yüklenicilerden alınan tazminatlar ile gelir kaydedilen teminatlar.

f) İhale şartnamesi ve dokümanı satışları ile analiz, denetim, danışmanlık, etüt, deney ve benzeri hizmetler karşılığı alınan gelirler.

g) Bu Kanun ile 4915 sayılı Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının yüzde yirmi beşi.

h) Döner sermaye yıl sonu kârı.

ı) Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.

i) Diğer gelirler.”

MADDE 11- 2873 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 14 üncü maddesi ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasıyla yasaklanan faaliyetleri yürütenler hakkında, filleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 12- 2873 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su

(Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 10- 2873 sayılı Kanunun mülga 18 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Gelirler:

MADDE 18- Genel Müdürlüğün gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden yapılacak Hazine yardımları.

b) Bu Kanun kapsamındaki korunan alanlarda el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen her çeşit taşınmaz ve sair eşyanın satışından elde edilen gelirler.

c) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamındaki sulak alanlarda el konularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilen her çeşit taşınmaz ve sair eşyanın satışından elde edilen gelirler.

d) Genel Müdürlüğün mülkiyetinde bulunan taşınır ve taşınmaz malların satışından veya kiraya verilmesinden elde edilen gelirler.

e) Taahhütlerini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen yüklenicilerden alınan tazminatlar ile gelir kaydedilen teminatlar.

f) İhale şartnamesi ve dokümanı satışları ile analiz, denetim, danışmanlık, etüt, deney ve benzeri hizmetler karşılığı alınan gelirler.

g) Bu Kanun ile 4915 sayılı Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının yüzde yirmi beşi.

h) Döner sermaye yıl sonu kârı.

ı) Her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.

i) Diğer gelirler.”

MADDE 11- 2873 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu Kanunun 14 üncü maddesi ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasıyla yasaklanan faaliyetleri yürütenler hakkında, filleri daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 12- 2873 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde ve “on katı” ibaresi “dört katı” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ücret ödenmeden yapılan girişlere ilişkin giriş ücretleri ve Genel Müdürlük tarafından bu Kanun ile 4915 sayılı Kanun kapsamında verilen idari para cezaları ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu süre içinde ödenmeyen giriş ücretleri ve kesinleşen idari para cezaları, Genel Müdürlüğün bildirim üzerine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesi tarafından tahsil edilir.”

“Tahsil edilen idari para cezalarının yüzde yirmi beşi Genel Müdürlük bütçesine, yüzde yetmiş beşi genel bütçeye gelir kaydedilir. Genel Müdürlüğün tahsil ettiği idari para cezalarından ayrılan genel bütçe payı ile vergi dairesince tahsil edilen giriş ücretinin tamamı ve idari para cezalarından ayrılan Genel Müdürlük payı, tahsilatın yapıldığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar aktarılır.”

MADDE 13- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- Genel Müdürlük, bu Kanunda ve ilgili mevzuatında sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan harçlar ile tapu ve kadastro işlemlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedellerinden muaftır.”

MADDE 14- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra, bu Kanun kapsamında kalan orman vasıflı olanlar dahil Hazine taşınmazlarından; kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm alan ve merkezleri içinde kalan ve ilgili mevzuatı uyarınca turizm amaçlı yatırım gerçekleştirilmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığınca kesin tahsis yapılanlar ile bu Kanunun 8 inci maddesi uyarınca Bakanlıkça

İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde ve “on katı” ibaresi “dört katı” şeklinde, üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ücret ödenmeden yapılan girişlere ilişkin giriş ücretleri ve Genel Müdürlük tarafından bu Kanun ile 4915 sayılı Kanun kapsamında verilen idari para cezaları ilgiliye tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu süre içinde ödenmeyen giriş ücretleri ve kesinleşen idari para cezaları, Genel Müdürlüğün bildirim üzerine 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ilgili vergi dairesi tarafından tahsil edilir.”

“Tahsil edilen idari para cezalarının yüzde yirmi beşi Genel Müdürlük bütçesine, yüzde yetmiş beşi genel bütçeye gelir kaydedilir. Genel Müdürlüğün tahsil ettiği idari para cezalarından ayrılan genel bütçe payı ile vergi dairesince tahsil edilen giriş ücretinin tamamı ve idari para cezalarından ayrılan Genel Müdürlük payı, tahsilatın yapıldığı tarihi takip eden ayın sonuna kadar aktarılır.”

MADDE 13- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2- Genel Müdürlük, bu Kanunda ve ilgili mevzuatında sayılan faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan harçlar ile tapu ve kadastro işlemlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedellerinden muaftır.”

MADDE 14- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra, bu Kanun kapsamında kalan orman vasıflı olanlar dahil Hazine taşınmazlarından; ilgili mevzuatı uyarınca turizm amaçlı yatırım gerçekleştirilmek üzere Kültür ve Turizm Bakanlığınca kesin tahsis yapılanlar üzerinde, adına kesin tahsis yapılan gerçek veya tüzel kişiler lehine 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu uyarınca tapuda

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

izin verilenler üzerinde, adına kesin tahsis yapılan veya izin verilen gerçek veya tüzelkişiler lehine 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu uyarınca tapuda üst hakkı tesis edilmesi ve buna bağlı olarak tapuda sözleşme düzenlenmesi ile düzenlenecek sözleşme hükümlerinin yürütülmesine ilişkin işlemler Genel Müdürlük tarafından yapılır.

Birinci fıkra kapsamında kalan kesin tahsis veya izinler ile bu kesin tahsis ve izinlere istinaden tapuya tescil edilecek üst haklarına ait sözleşmeler uyarınca adına kesin tahsis yapılan veya izin verilen ya da lehine üst hakkı tesis edilecek gerçek veya tüzelkişilerden alınması gereken kullanım/üst hakkı bedelleri ve hasılat payları, 3/7/2003 tarihli ve 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca alınması gereken proje maliyet bedelinin %3'ü oranındaki bedeller ile 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesi uyarınca yapılacak süre uzatımı nedeniyle tespit edilecek yararlanma/ilave yararlanma bedellerinin hesaplanması, takip ve tahsili Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir ve bu bedeller Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmelerinin ilgili hesaplarına yatırılır.”

MADDE 15- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, genel ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutularak girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterliklerini alarak kurumlarında müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarına atanıp yardımcılık ya da stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlardan Genel Müdürlükçe yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde durumlarına uygun

üst hakkı tesis edilmesi ve buna bağlı olarak tapuda sözleşme düzenlenmesi ile düzenlenecek sözleşme hükümlerinin yürütülmesine ilişkin işlemler Genel Müdürlük tarafından yapılır.

Birinci fıkra kapsamında kalan kesin tahsisler ile bu kesin tahsislere istinaden tapuya tescil edilecek üst haklarına ait sözleşmeler uyarınca adına kesin tahsis yapılan ya da lehine üst hakkı tesis edilecek gerçek veya tüzelkişilerden alınması gereken kullanım/üst hakkı bedelleri ve hasılat payları, 3/7/2003 tarihli ve 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca alınması gereken proje maliyet bedelinin %3'ü oranındaki bedeller ile 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun geçici 23 üncü maddesi uyarınca yapılacak süre uzatımı nedeniyle tespit edilecek yararlanma/ilave yararlanma bedellerinin hesaplanması, takip ve tahsili Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir ve bu bedeller Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmelerinin ilgili hesaplarına yatırılır.”

MADDE 15- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, genel ve özel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutularak girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterliklerini alarak kurumlarında müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarına atanıp yardımcılık ya da stajyerlikte geçen süreler dâhil en az beş yıl görev yapmış olanlardan Genel Müdürlükçe yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde durumlarına uygun

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

müfettiş kadrolarına naklen atanabilirler. Bu şekilde atananların müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarında geçen hizmet süreleri müfettiş; yardımcılık veya stajyerliklerde geçen hizmet süreleri ise müfettiş yardımcısı kadrolarında geçmiş sayılır ve bunlardan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanlara ilişkin anılan düzenlemelerin uygulanmasına devam olunur. Bu madde uyarınca müfettiş olarak atanacakların sayısı onu geçemez.”

MADDE 16- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm alan ve merkezleri sınırları içinde kalıp kalmadığına bakılmaksızın, bu Kanun kapsamındaki alanlarda yer alan orman vasıflı olanlar dahil Hazine taşınmazlarından; ilgili mevzuatı uyarınca turizm amaçlı yatırım gerçekleştirilmek üzere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıkça kesin izin verilen veya Kültür ve Turizm Bakanlığınca kesin tahsis yapılan taşınmazların üzerinde, adına kesin izin verilen veya kesin tahsis yapılan gerçek veya tüzelkişiler lehine 4721 sayılı Kanun uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tesis edilen üst haklarına ilişkin tapuda düzenlenen sözleşme hükümlerinin yürütülmesi ile bu kesin izin ve kesin tahsislerden henüz tapuda üst hakkı tesis edilmeyenler için tapuda üst hakkı tesis edilmesi ve buna bağlı olarak sözleşme düzenlenmesi ile düzenlenecek sözleşme hükümlerinin yürütülmesine ilişkin işlemler 1/1/2026 tarihinden itibaren Genel Müdürlük tarafından yapılır. Bu fıkra kapsamında kalan ve üzerinde daha önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca üst hakkı tesis edilen taşınmazlara ait sözleşmelerin tarafı belirtilen tarihten itibaren sözleşmeler yenilenmeksizin Genel Müdürlüktür.

Birinci fıkra kapsamında kalan kesin izin veya kesin tahsisler ile bu kesin izin ve kesin tahsislere istinaden tapuya tescil edilen/edilecek

müfettiş kadrolarına naklen atanabilirler. Bu şekilde atananların müfettiş, denetçi, denetmen ve kontrolör kadrolarında geçen hizmet süreleri müfettiş; yardımcılık veya stajyerliklerde geçen hizmet süreleri ise müfettiş yardımcısı kadrolarında geçmiş sayılır ve bunlardan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci maddesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanlara ilişkin anılan düzenlemelerin uygulanmasına devam olunur. Bu madde uyarınca müfettiş olarak atanacakların sayısı onu geçemez.”

MADDE 16- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm alan ve merkezleri sınırları içinde kalıp kalmadığına bakılmaksızın, bu Kanun kapsamındaki alanlarda yer alan orman vasıflı olanlar dahil Hazine taşınmazlarından; ilgili mevzuatı uyarınca turizm amaçlı yatırım gerçekleştirilmek üzere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlıkça kesin izin verilen veya Kültür ve Turizm Bakanlığınca kesin tahsis yapılan taşınmazların üzerinde, adına kesin izin verilen veya kesin tahsis yapılan gerçek veya tüzelkişiler lehine 4721 sayılı Kanun uyarınca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca tesis edilen üst haklarına ilişkin tapuda düzenlenen sözleşme hükümlerinin yürütülmesi ile bu kesin izin ve kesin tahsislerden henüz tapuda üst hakkı tesis edilmeyenler için tapuda üst hakkı tesis edilmesi ve buna bağlı olarak sözleşme düzenlenmesi ile düzenlenecek sözleşme hükümlerinin yürütülmesine ilişkin işlemler 1/1/2026 tarihinden itibaren Genel Müdürlük tarafından yapılır. Bu fıkra kapsamında kalan ve üzerinde daha önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca üst hakkı tesis edilen taşınmazlara ait sözleşmelerin tarafı belirtilen tarihten itibaren sözleşmeler yenilenmeksizin Genel Müdürlüktür.

Birinci fıkra kapsamında kalan kesin izin veya kesin tahsisler ile bu kesin izin ve kesin tahsislere istinaden tapuya tescil edilen/edilecek

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

üst haklarına ait sözleşmeler uyarınca adına kesin izin verilen veya kesin tahsis yapılan ya da lehine üst hakkı tesis edilen gerçek veya tüzelkişilerden alınması gereken kullanım/üst hakkı bedelleri ve hasılat payları 4916 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca alınması gereken proje maliyet bedelinin % 3'ü oranındaki bedeller ile 4706 sayılı Kanunun geçici 23 üncü maddesi uyarınca yapılacak süre uzatımı nedeniyle tespit edilecek yararlanma/ilave yararlanma bedellerinden 1/1/2026 tarihinden sonra tahakkuk edecek bedellerin hesaplanması, takip ve tahsili Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir ve 1/1/2026 tarihinden itibaren bu bedeller Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmelerinin ilgili hesaplarına yatırılır.

Bu madde kapsamında kalan kullanım/üst hakkı bedelleri ve hasılat payları, proje maliyet bedelinin %3'ü oranındaki bedeller ile süre uzatımı nedeniyle tespit edilen yararlanma/ilave yararlanma bedellerinden 1/1/2026 tarihinden önce tahakkuk edenlerin hesaplama, takip ve tahsiline Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca devam edilir ve daha önce tahsil edilerek ilgili genel bütçe hesabına gelir kaydedilenler, Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmelerinin ilgili hesaplarına aktarılmaz ve bunlar için herhangi bir iade veya mahsup işlemi yapılmaz.

Bu madde ile ek 3 üncü maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınmak kaydıyla Genel Müdürlük yetkilidir.”

MADDE 17- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşip Hazineye aktarılmamış olan döner sermaye yıl sonu kârları Genel Müdürlük bütçesine gelir kaydedilir.”

MADDE 18- 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerinde yer alan “Çevre” ibareleri “Tarım” şeklinde,

üst haklarına ait sözleşmeler uyarınca adına kesin izin verilen veya kesin tahsis yapılan ya da lehine üst hakkı tesis edilen gerçek veya tüzelkişilerden alınması gereken kullanım/üst hakkı bedelleri ve hasılat payları 4916 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi uyarınca alınması gereken proje maliyet bedelinin %3'ü oranındaki bedeller ile 4706 sayılı Kanunun geçici 23 üncü maddesi uyarınca yapılacak süre uzatımı nedeniyle tespit edilecek yararlanma/ilave yararlanma bedellerinden 1/1/2026 tarihinden sonra tahakkuk edecek bedellerin hesaplanması, takip ve tahsili Genel Müdürlükçe gerçekleştirilir ve 1/1/2026 tarihinden itibaren bu bedeller Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmelerinin ilgili hesaplarına yatırılır.

Bu madde kapsamında kalan kullanım/üst hakkı bedelleri ve hasılat payları, proje maliyet bedelinin %3'ü oranındaki bedeller ile süre uzatımı nedeniyle tespit edilen yararlanma/ilave yararlanma bedellerinden 1/1/2026 tarihinden önce tahakkuk edenlerin hesaplama, takip ve tahsiline Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca devam edilir ve daha önce tahsil edilerek ilgili genel bütçe hesabına gelir kaydedilenler, Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmelerinin ilgili hesaplarına aktarılmaz ve bunlar için herhangi bir iade veya mahsup işlemi yapılmaz.

Bu madde ile ek 3 üncü maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığının görüşü alınmak kaydıyla Genel Müdürlük yetkilidir.”

MADDE 17- 2873 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşip Hazineye aktarılmamış olan döner sermaye yıl sonu kârları Genel Müdürlük bütçesine gelir kaydedilir.”

MADDE 18- 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerinde yer alan “Çevre” ibareleri “Tarım” şeklinde,

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(7) numaralı bendinde yer alan “Bakanlığın” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde, (8), (10) ve (29) numaralı bentlerinde yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde, (31) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (32) numaralı bendine “memur” ibaresinden sonra gelmek üzere “, sözleşmeli” ibaresi eklenmiştir.

“31) Av ve doğa koruma memuru: Bu Kanun ve Genel Müdürlüğün görev ve yetkilerinin düzenlendiği diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde, mevzuata aykırılık oluşturan fillerin takibi, biyolojik çeşitliliğin korunması, av ve yaban hayvanlarının bakımı, gözlenmesi ve sayımına yönelik gerekli işleri yapmak ve denetim faaliyetleri ile diğer faaliyetleri yürütmek üzere Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda eğitilen ve görevlendirilen Genel Müdürlük personelinin,”

MADDE 19- 4915 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Spor Hizmetleri” ibaresi “Emniyet” şeklinde, “Bakanlığa” ibareleri “Genel Müdürlüğe” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan iki, Tarım ve Köyışleri Bakanlığı ile millî eğitim müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü,” ibaresi “Genel Müdürlük ve Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı ile tarım ve orman il müdürlüğü, il millî eğitim müdürlüğü, il emniyet müdürlüğü,” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlığa” ibaresi “Genel Müdürlüğe” şeklinde ve beşinci ve altıncı fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 4915 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “avlama ücretleri Bakanlıkça” ibaresi, “avlama ve avlanma izin ücretleri Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “Avlama ücretleri” ibaresi “Avlama ve avlanma izin ücretleri” şeklinde, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(7) numaralı bendinde yer alan “Bakanlığın” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde, (8), (10) ve (29) numaralı bentlerinde yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde, (31) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (32) numaralı bendine “memur” ibaresinden sonra gelmek üzere “, sözleşmeli” ibaresi eklenmiştir.

“31) Av ve doğa koruma memuru: Bu Kanun ve Genel Müdürlüğün görev ve yetkilerinin düzenlendiği diğer mevzuat hükümleri çerçevesinde, mevzuata aykırılık oluşturan fillerin takibi, biyolojik çeşitliliğin korunması, av ve yaban hayvanlarının bakımı, gözlenmesi ve sayımına yönelik gerekli işleri yapmak ve denetim faaliyetleri ile diğer faaliyetleri yürütmek üzere Genel Müdürlükçe çıkarılacak yönetmelikle belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda eğitilen ve görevlendirilen Genel Müdürlük personelinin,”

MADDE 19- 4915 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Spor Hizmetleri” ibaresi “Emniyet” şeklinde, “Bakanlığa” ibareleri “Genel Müdürlüğe” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan iki, Tarım ve Köyışleri Bakanlığı ile millî eğitim müdürlüğü, gençlik ve spor il müdürlüğü,” ibaresi “Genel Müdürlük ve Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı ile tarım ve orman il müdürlüğü, il millî eğitim müdürlüğü, il emniyet müdürlüğü,” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlığa” ibaresi “Genel Müdürlüğe” şeklinde ve beşinci ile altıncı fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 4915 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “avlama ücretleri Bakanlıkça” ibaresi, “avlama ve avlanma izin ücretleri Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci cümlesinde yer alan “Avlama ücretleri” ibaresi “Avlama ve avlanma izin ücretleri” şeklinde, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

“Perakendeci tarafından satın alınan ateşli, ateşsiz, yivli, yivsiz av tüfekleri ile mermi, fişek, barut, saçma, çekirdek, kapsül ve kovanların alış bedeli üzerinden hesaplanan %2 oranındaki katılım payı, alıma ilişkin faturanın düzenlendiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar perakendeci tarafından Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesine bildirilir ve aynı süre içinde bu İşletmenin hesabına ödenir. Genel Müdürlükçe talep edilmesi halinde ithalatçı, imalatçı ve toptancılar tarafından perakendecilere yapılan satışa ilişkin bilgi ve belgeler gecikmeksizin Genel Müdürlüğe iletilir.

Katılım payının süresinde bildirilmediğinin veya eksik bildirildiğinin tespiti halinde, bildirilmeyen veya eksik bildirilen katılım payının bir ay içinde ödenmesi gerektiği Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesince ilgilie tebliğ edilir. Bu durumda, süresinde bildirilmeyen veya eksik bildirilen katılım payı, payın bildirilmesi gereken son günden yazının tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesi dikkate alınarak hesaplanan faiz ile birlikte ödenir.”

“Süresinde ödenmeyen katılım payı tutarları 6183 sayılı Kanuna göre takip edilmek üzere Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesi tarafından ilgili vergi dairesine bildirilir.

Vergi dairesince tahsil edilen avcılık belgesi harçlarının %30’u ve katılım paylarının %50’si Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesi hesabına, geri kalan harç ve katılım payı ise genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu alacakları tahsil eden birimler, ilgili bütçelere gelir kaydedilmesini sağlamak üzere tahsil tarihini takip eden ay sonuna kadar ilgili hesaplara aktarırlar.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının olumlu görüşü alınarak Genel Müdürlükçe belirlenir.”

MADDE 21- 4915 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “av koruma memurları” ibaresi “orman muhafaza memurları,

“Perakendeci tarafından satın alınan ateşli, ateşsiz, yivli, yivsiz av tüfekleri ile mermi, fişek, barut, saçma, çekirdek, kapsül ve kovanların alış bedeli üzerinden hesaplanan %2 oranındaki katılım payı, alıma ilişkin faturanın düzenlendiği tarihi takip eden ayın sonuna kadar perakendeci tarafından Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesine bildirilir ve aynı süre içinde bu İşletmenin hesabına ödenir. Genel Müdürlükçe talep edilmesi halinde ithalatçı, imalatçı ve toptancılar tarafından perakendecilere yapılan satışa ilişkin bilgi ve belgeler gecikmeksizin Genel Müdürlüğe iletilir.

Katılım payının süresinde bildirilmediğinin veya eksik bildirildiğinin tespiti halinde, bildirilmeyen veya eksik bildirilen katılım payının bir ay içinde ödenmesi gerektiği Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesince ilgilie tebliğ edilir. Bu durumda, süresinde bildirilmeyen veya eksik bildirilen katılım payı, payın bildirilmesi gereken son günden yazının tebliğ edildiği tarihe kadar geçen süre için 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesi dikkate alınarak hesaplanan faiz ile birlikte ödenir.”

“Süresinde ödenmeyen katılım payı tutarları 6183 sayılı Kanuna göre takip edilmek üzere Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesi tarafından ilgili vergi dairesine bildirilir.

Vergi dairesince tahsil edilen avcılık belgesi harçlarının %30’u ve katılım paylarının %50’si Genel Müdürlük Döner Sermayeli İşletmesi hesabına, geri kalan harç ve katılım payı ise genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu alacakları tahsil eden birimler, ilgili bütçelere gelir kaydedilmesini sağlamak üzere tahsil tarihini takip eden ay sonuna kadar ilgili hesaplara aktarırlar.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının olumlu görüşü alınarak Genel Müdürlükçe belirlenir.”

MADDE 21- 4915 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “av koruma memurları” ibaresi “orman muhafaza memurları,

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

av ve doğa koruma memurları” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde, “orman idaresi” ibaresi “Genel Müdürlük taşra” şeklinde, altıncı fıkrasında yer alan “av koruma memurlarına” ibareleri “orman muhafaza memurlarına, av ve doğa koruma memurlarına” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “Av koruma memurları” ibareleri “Orman muhafaza memurları, av ve doğa koruma memurları” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, sekizinci fıkrasında yer alan “Av koruma memurları” ibaresi “Av ve doğa koruma memurları” şeklinde ve “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 4915 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Avlamlarda izin almadan avlananlara ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış, “ikiyüz” ibaresi “onbin” şeklinde ve “üçyüzelli” ibaresi “onbeşbin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 4915 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara onbin Türk Lirası; avlanma izni olmadan ve avlamlarda izin almadan avlananlara ise beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

“Bu maddede yazılı cezaya konu fiillerin beş yıl içinde tekrarı halinde ceza üç katı olarak uygulanır.”

MADDE 24- 4915 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “bir daha” ibareleri “iki yıl süre ile” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “belgesi yoksa, idarî para cezası yanında kendilerine iki yıl süreyle avcılık belgesi verilmez, avcılık belgesi olanlar ise ayrıca iki yıl süreyle avcılıktan men edilir.” ibaresi “belgeleri iptal edilir ve kendilerine iki yıl süre ile avcılık

av ve doğa koruma memurları” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde, “orman idaresi” ibaresi “Genel Müdürlük taşra” şeklinde, altıncı fıkrasında yer alan “av koruma memurlarına” ibareleri “orman muhafaza memurlarına, av ve doğa koruma memurlarına” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “Av koruma memurları” ibareleri “Orman muhafaza memurları, av ve doğa koruma memurları” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, sekizinci fıkrasında yer alan “Av koruma memurları” ibaresi “Av ve doğa koruma memurları” şeklinde ve “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 4915 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Avlamlarda izin almadan avlananlara ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış, “ikiyüz” ibaresi “onbin” şeklinde ve “üçyüzelli” ibaresi “onbeşbin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 4915 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanuna göre alınması gereken avcılık belgesini almadan avlananlara onbin Türk Lirası; avlanma izni olmadan ve avlamlarda izin almadan avlananlara ise beşbin Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

“Bu maddede yazılı cezaya konu fiillerin beş yıl içinde tekrarı halinde ceza üç katı olarak uygulanır.”

MADDE 24- 4915 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “bir daha” ibareleri “iki yıl süre ile” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “belgesi yoksa, idarî para cezası yanında kendilerine iki yıl süreyle avcılık belgesi verilmez, avcılık belgesi olanlar ise ayrıca iki yıl süreyle avcılıktan men edilir.” ibaresi “belgeleri iptal edilir ve kendilerine iki yıl süre ile avcılık

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

belgesi verilmez.” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamında avcılık belgesi iptal edilenler tarafından iki yıllık sürenin bitiminde avcılık belgesi alınabilmesi için başvuruda bulunulması halinde, bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının ve tazminatın tahsil edilmiş olması ile Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen şartların tekrar sağlanması zorunludur. Belge yenilendikten sonra söz konusu fiillerin tekrarlanması hâlinde, avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.”

MADDE 25- 4915 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, Kanunun 29 uncu maddesi kapsamında avcılık belgesi iptal edilenlere Kanun kapsamında verilen idari para cezaları ile hükmolunan tazminatın tahsil edilmiş olması, son ihlalin gerçekleşmesinden sonra söz konusu cezaya ilişkin fiillerin tekrarlanmaması ve Kanunun 13 üncü maddesi kapsamındaki şartları tekrar sağlaması ile beş yıl içinde başvuru yapması halinde yeniden avcılık belgesi verilir.”

MADDE 26- 4915 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunun 8 inci maddesinde yapılan değişikliklerin yürürlük tarihi itibarıyla ödenmemiş olan katılım payları, 6183 sayılı Kanuna göre takip edilmesi için Genel Müdürlük Döner Sermaye İşletmesi tarafından ilgili vergi dairesine intikal ettirilir, tahsil edilen tutarın %50’si genel bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 27- (1) 2872 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığınca” ibaresi “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2873 sayılı Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanının” ibaresi “Tarım ve Orman Bakanının” şeklinde, üçüncü fıkrasında

belgesi verilmez.” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamında avcılık belgesi iptal edilenler tarafından iki yıllık sürenin bitiminde avcılık belgesi alınabilmesi için başvuruda bulunulması halinde, bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının ve tazminatın tahsil edilmiş olması ile Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen şartların tekrar sağlanması zorunludur. Belge yenilendikten sonra söz konusu fiillerin tekrarlanması halinde, avcılık belgeleri iptal edilir ve kendilerine bir daha avcılık belgesi verilmez.”

MADDE 25- 4915 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, Kanunun 29 uncu maddesi kapsamında avcılık belgesi iptal edilenlere Kanun kapsamında verilen idari para cezaları ile hükmolunan tazminatın tahsil edilmiş olması, son ihlalin gerçekleşmesinden sonra söz konusu cezaya ilişkin fiillerin tekrarlanmaması ve Kanunun 13 üncü maddesi kapsamındaki şartları tekrar sağlaması ile beş yıl içinde başvuru yapması halinde yeniden avcılık belgesi verilir.”

MADDE 26- 4915 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla bu Kanunun 8 inci maddesinde yapılan değişikliklerin yürürlük tarihi itibarıyla ödenmemiş olan katılım payları, 6183 sayılı Kanuna göre takip edilmesi için Genel Müdürlük Döner Sermaye İşletmesi tarafından ilgili vergi dairesine intikal ettirilir, tahsil edilen tutarın %50’si genel bütçeye gelir kaydedilir.”

MADDE 27- (1) 2872 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığınca” ibaresi “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce” şeklinde değiştirilmiştir.

(2) 2873 sayılı Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanının” ibaresi “Tarım ve Orman Bakanının” şeklinde, üçüncü fıkrasında

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyİşleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, “Çevre ve Şehircilik” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “6830 sayılı İstimlak Kanunu” ibaresi “2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığının” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde, (c) bendinde yer alan “6830 sayılı İstimlak Kanununun” ibaresi “2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığının” ibaresi “Bakanlığın” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Çevre ve Şehircilik” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığında” ibaresi “Bakanlıkta” şeklinde, “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü” ibareleri “Genel Müdürlük” şeklinde, “Tarım ve Orman Bakanlığı” ibareleri “Bakanlık” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde değiştirilmiştir.

yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, “Çevre ve Şehircilik” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “6830 sayılı İstimlak Kanunu” ibaresi “2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığının” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde, (c) bendinde yer alan “6830 sayılı İstimlak Kanununun” ibaresi “2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Bakanlıkça” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığının” ibaresi “Bakanlığın” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan “Çevre ve Şehircilik” ibaresi “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği” şeklinde, “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) Geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Tarım ve Orman Bakanlığında” ibaresi “Bakanlıkta” şeklinde, “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü” ibareleri “Genel Müdürlük” şeklinde, “Tarım ve Orman Bakanlığı” ibareleri “Bakanlık” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde değiştirilmiştir.

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(3) 4915 sayılı Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “tarım ve köyışleri ile orman” ibaresi “Bakanlık ile Genel Müdürlük” şeklinde, üçüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları ile sekizinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibareleri “Genel Müdürlük” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan” ibaresi “Genel Müdürlükten” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlığın” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasının son cümlesi ile üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 13 üncü maddesinin birinci, dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 14 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan” ibaresi “Genel Müdürlükten” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 4915 sayılı Kanunun;

a) 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “tarım ve köyışleri ile orman” ibaresi “Bakanlık ile Genel Müdürlük” şeklinde, üçüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları ile sekizinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

b) 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibareleri “Genel Müdürlük” şeklinde değiştirilmiştir.

c) 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ç) 9 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde değiştirilmiştir.

d) 11 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan” ibaresi “Genel Müdürlükten” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

e) 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlığın” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasının son cümlesi ile üçüncü fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

f) 13 üncü maddesinin birinci, dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

g) 14 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan “Bakanlıkça” ibareleri “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ğ) 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan” ibaresi “Genel Müdürlükten” şeklinde, “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

(Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya
Milletvekili Mehmet Baykan ile
54 Milletvekilinin Teklifi)

(Tarım, Orman ve Köyışleri Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

h) 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, üçüncü fıkrasının son cümlesinde yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ı) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan” ibareleri “Genel Müdürlükten” şeklinde değiştirilmiştir.

i) 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlığın” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde değiştirilmiştir.

j) 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Çevre ve Orman Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

k) 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “4856 sayılı Kanunda yer alan İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki verdiği elemanlar” ibaresi “Genel Müdürlük bölge müdürü veya yetki verdiği personeli” şeklinde değiştirilmiştir.

1) 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı Cetvelin (9) numaralı sırasında yer alan “Vakıflar” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Doğa Koruma ve Milli Parklar” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

h) 18 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, üçüncü fıkrasının son cümlesinde yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

ı) 19 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıktan” ibareleri “Genel Müdürlükten” şeklinde değiştirilmiştir.

i) 26 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlığın” ibaresi “Genel Müdürlüğün” şeklinde değiştirilmiştir.

j) 28 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Çevre ve Orman Bakanlığı” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “Bakanlık” ibaresi “Genel Müdürlük” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

k) 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “4856 sayılı Kanunda yer alan İl Çevre ve Orman Müdürü veya yetki verdiği elemanlar” ibaresi “Genel Müdürlük bölge müdürü veya yetki verdiği personeli” şeklinde değiştirilmiştir.

1) 32 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bakanlıkça” ibaresi “Genel Müdürlükçe” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 28- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı Cetvelin (9) numaralı sırasında yer alan “Vakıflar” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Doğa Koruma ve Milli Parklar” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 29- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 30- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.